

[Askjær Jørgensen]

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om generelle tilskud til amtskommuner og kommuner.

(Lovforslag nr. L 220. Fremsat 15/5 79. Første behandling 18/5 79. Betækning 28/5 79).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 6-9 opførte sager, nemlig:

6) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning.

(Lovforslag nr. L 221. Fremsat 15/5 79. Første behandling 18/5 79. Betækning 28/5 79).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

7) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om udligning i hovedstadsområdet.

(Lovforslag nr. L 222. Fremsat 15/5 79. Første behandling 18/5 79. Betækning 28/5 79).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

8) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunal indkomstskat.

(Lovforslag nr. L 223. Fremsat 15/5 79. Første behandling 18/5 79. Betækning 28/5 79).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

9) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme.

(Lovforslag nr. L 224. Fremsat 15/5 79. Første behandling 18/5 79. Betækning 28/5 79).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Jørgen Frederiksen (S):

Jeg har ikke mange bemærkninger at gøre til dette komplicerede lovkompleks, som trods den korte tid, synes jeg, har fået en nogenlunde rimelig udvalgsbehandling. Det fremgår klart af betænkningen, hvad vor stillingtagen såvel til lovforslagene som til de ændringsforslag, indenrigsministeren er kommet med, er. Jeg kan kun anbefale, at man følger de synspunkter, vi har fremført heri.

Jeg vil gerne bemærke, at når vi ikke kan stemme for de andre mindretalsforslag, som fremgår af betænkningen, så er det ikke alene af den grund, at vi ikke er enige deri, men i lige så høj grad, fordi der i en del af mindretalsforslagene indgår synspunkter, som helt naturligt må indgå i overvejelserne i den arbejdsgruppe, som indenrigsministeren har bebudet skal fortsætte sit arbejde.

Jeg vil gerne give udtryk for tilfredshed med de ændringsforslag til to af lovforslagene, som indenrigsministeren er fremkommet med, idet de medfører, at de 5 lovforslag til fulde får den hensigt, som var regeringens, da man fremkom med disse lovforslag.

Jeg skal derfor på vore vegne anbefale de 3 lovforslag til uændret vedtagelse og de 2 lovforslag til vedtagelse med de ændringsforslag, som indenrigsministeren er kommet med.

Thorndahl (FP):

Vi ved, at en stadig stigende del af vort samfunds ressourcer administreres af vore kommuner. Det kommunale forbrug er i dag simpelt hen samfundets største udgiftsområde, endda helt uden konkurrence. Fremskridtspartiet har for længst advaret imod den helt ukontrollerede og eksplosive vækst i de kommunale udgifter, ligesom vi fra partiets start har baseret vor økonomiske politik på et offentligt totalbudget sektor for sektor. Denne tankegang og fremgangsmåde har regeringen, først og fremmest vel finansministeren, nu omsider overtaget, og det vil vi da gerne i denne forbindelse rose regeringen for. Det er også omsider gået op for regeringen, at landets økonomiske problemer ikke kan løses, medmindre kommunernes ressourcerforbrug bringes under kontrol.

Den lovbooket, vi har til anden behandling her i dag, er først og fremmest baseret på statstilskud af størrelsesordenen knap 20 mia kr. og et kommunalt udligningssystem, som formentlig flytter omkring 10-15 mia kr. fra de mere velstillede kommuner til de mindre velstillede kommuner. Lovkompleksets grundlag udgør derfor en væsentlig del af kommunernes økonomi.

Vi har ikke under førstebehandlingen drøftet de foreslåede ændringer i denne sammenhæng. Man kan vel skønsomt antage, at de af ministeren foreslåede ændringer vil medføre, at der overføres omkring 1 mia kr. yderligere fra de mere velstillede kommuner til de mindre velstillede, dels som følge af reduktionen i tilskud, dels som følge af den forstærkede udligning. Virkningen af denne milliardoverførsel vil med meget stor sikkerhed indebære en tilsvarende aktivitetsudvidelse i de kommuner, hvis økonomi forbedres, medens aktivitetsniveauet med samme sandsynlighed vil blive fastholdt i de kommuner, hvis forhold forringes. Resultatet af disse 5 lovforslag vil derfor givet blive en samlet kommunal skatteforhøjelse på omkring 1 mia kr. alene af denne grund. Det er en forhøjelse, der, så vidt jeg kan skønne, går stik imod de synspunkter, som ledende politikere fra regeringspartierne gennem de sidste måneder er fremkommet med, og stik imod de konklusioner, der kan drages af finansministeriets budgetredegørelse af 1979.

Som jeg fremhævede under førstebehandlingen, var den gennemsnitlige kommunale udskrivningsprocent i 1970 15,5, medens vi vel kan forvente en gennemsnitlig udskrivningsprocent på omkring 27-28 i 1980. Udskrivningsprocenten er således over en 10-årig periode vokset med godt 1 pct. om året svarende til en samlet forringelse af gennemsnitsfamiliens forhold i dag på et sted imellem 12.000 og 13.000 kr. over den 10-årige periode fra 1970 til 1980 som følge af den kommunale vækst i skatteudskrivningen.

Denne stærke vækst i kommunernes beskatning har kun været brudt 2 gange i denne tiårsperiode, nemlig i 1974, hvor skatteprocenten faldt med 2, og i 1978, hvor procenten ikke steg, men svarede nøjagtigt til beskatningen i 1977. Der var kommunalvalg både i 1974 og i 1978. Ministeren er ærlig nok - det vil jeg gerne komplimentere ministeren for - til at erkende, at en væsentlig del af forklaringen på, hvorfor kommunernes skatteudskrivning i 1974 og i 1978 var usædvanlig lav i forhold til udviklingen i øvrigt, var, at der netop var kommunalvalg i disse år. I betragtning af, at vi jo ustandselig fra kommunalpolitisk hold hører, at de kommunale udgifter er løvbundne, og at de kommunale skattestigninger stort set er dikteret her fra Christiansborg, så er det velgørende at konstatere, at man, når det drejer sig om at sikre genvalg af kommunalbestyrelsesmedlemmer, faktisk er i stand til at økonomisere med samfundets ressourcer.

Jeg synes, at disse kendsgerninger samlet viser, at kommunalbestyrelsernes økonomiske politik og budgettering generelt set ikke kan karakteriseres som lødig. Den kolossale vækst i de kommunale udgifter mellem valgårene skyldes efter min bedømmelse i det væsentlige de enkelte kommunalbestyrelsesmedlemmers jagt på nye vælgere, som man forsøger at købe med andre skatteyderes midler. Det kan dreje sig om idrætshaller, plejehjem, nye dagsinstitutioner. Kommunernes økonomiske politik opfatter jeg desværre som ren overbudspolitik, der kan føre frem til et borgmesterembede for den, der i den henseende er mest smart.

Jeg finder det særdeles påfaldende, at en række kommunalbestyrelsesmedlemmer, der har været kvikke nok til at fornemme, hvorfra vinden nu blæser, nu begynder at opfordre vælgerne til at opføre med at kræve ind

[Thorndahl]

med en understregning af, at det enorme kommunale overforbrug ikke er presset frem fra Christiansborg, men at det er vælgerne, der har presset det frem, først og fremmest gennem de interessegrupper, de er organiseret i.

Dér er det måske meget godt med en analogi. Inden for planlægningslovgivningen og andre beslægtede lovgivningsmæssige områder er der direkte i lovgivningen fastlagt offentlig hørings- og indsigelsesmulighed for borgerne. En række kommunalbestyrelser afviser alligevel i realiteten totalt dette lovfæstede nærdemokrati. Man siger så smukt, at man i den forbindelse ikke tager hensyn til pressionsgrupper, selv om deres indsigelses- og høringsret i øvrigt er lovfæstet. Kommunalbestyrelsen alene har i dette tilfælde ansvaret for disse beslutninger.

Men inden for de helt centrale udgiftsområder kommer de samme kommunalbestyrelsesmedlemmer på den mest ynkelige facon og siger: ja men det meget høje serviceniveau skyldes, at vælgerne har krævet det, det er deres skyld. Det er kommunalpolitikernes skyld, samtidig med at man altså kan konstatere i udviklingsforløbet, at når alle vælgerne i deres helhed spørges ved kommunalvalgene i 1974 og 1978, så ser man, at de spørges på grundlag af en konstrueret og unormal skatteudskrivning i forhold til udviklingsforløbet i øvrigt.

Jeg finder derfor, at der alt i alt ikke er noget særligt grundlag for generelt at tilskrive kommunalbestyrelsesmedlemmerne nogen større grad af samfundsøkonomisk ansvarlighed. Vi bør i stedet begrænse kommunernes skatteudskrivningsret ved på baggrund af objektive kriterier kommune for kommune at fastsætte en maksimal skatteudskrivningsprocent. På denne måde vil man kunne få hold på kommunernes udgifter, når det er helt åbenbart, at kommunerne ikke selv magter dette.

Jeg skal herefter kommentere de stillede ændringsforslag.

De af andre partier stillede ændringsforslag vil vi stemme imod. De af ministeren stillede ændringsforslag nr. 2, 3 og 4 til lovforslaget om ændring af udligningen i hovedstadsområdet kan vi stemme for. Ministerens ændringsforslag nr. 5 til hovedstadsudligningsordningen fortjener en længere kommentar.

Jeg skal indledningsvis konstatere, at vi mildest talt er forfløffede over dette ændringsforslag. Ændringsforslaget drejer sig i princippet om Københavns kommune, som åbenbart underbudgetterer, i hvert fald når det drejer sig om indtægterne. Det vil sige, at kommunens reelle behov, objektivt set, sådan som systemet nu måler det, er væsentlig mindre end det, man kan få indtryk af på grundlag af budgettallene. Der er andre kommuner, der har en praksis med overbudgettering, mens andre igen forsøger præcis at ramme de korrekte indtægter. Ministerens ændringsforslag indeholder efter vores opfattelse noget i enhver henseende fundamentalt umoralsk, nemlig en belønning til de kommuner, der har underbudgetteret indtægterne, og en straf for de kommuner, der har overbudgetteret indtægterne.

Sådan noget kan man efter vores opfattelse anstændigvis ikke møde frem med her i folketinget. Jeg vil derfor på det skarpeste protestere mod dette ændringsforslag, som jeg finder er direkte uanstændigt, og jeg er egentlig rystet over, at ministeren virkelig vil være bekendt at lægge navn til et forslag af denne karakter.

Jeg vil godt stille ministeren nogle spørgsmål. Hvordan tror ministeren at de kommuner, der skal betale dette, vil reagere, f.eks. under budgetforhandlingerne her i september i år? Hvilket præcedens vil dette ændringsforslag egentlig indebære på længere sigt? Det gennemhuller jo fuldstændig det objektive grundlag for denne ordning. Man kan diskutere den teknisk i øvrigt, men det er et alvorligt anslag mod det objektive indhold af udligningssystemet.

Endelig må jeg sige om ministerens ændringsforslag vedrørende landliggerskatten, at det kan vi stemme for.

Vi har til udligningslovforslagene stillet ændringsforslag om, at kommunernes forskelle i ejendomsbeskatning ikke fremover skal påvirke udligningsordningen. Som det vil fungere efter ministerens lovforslag, vil der være betydelige udligningsfordele for de kommuner, der vælger at lægge megen vægt på ejendomsbeskatningen gennem en høj grundskyld.

Albertslund kommune er her nok det bedste eksempel med en grundskyldpromille på 47 og dermed i realiteten en grundskat på ca. 30 mill. kr. ud over det, der svarer til gen-

[Thorndahl]

nemsnittet af den kommunale ejendomsbeskatning. Herved nedbringes Albertslund kommunes beskatningsgrundlag kunstigt uden saglig begrundelse med ca. 30 mill. kr., hvad der ifølge hovedstadsudligningsordningen vil indebære et ekstra tilskud over udligningsmekaniserne – så vidt jeg kan skønne – af størrelsesordenen 4 mill. kr. og som sagt uden nogen som helst objektiv, saglig begrundelse. Disse 4 mill. kr. tages fra de øvrige kommuner i hovedstadsområdet.

Endvidere modtager Albertslund kommune, såfremt ministerens lovforslag vedtages, jo efter den vækstkommunale udligningsordning i hovedstadsområdet omkring 1 mill. kr. ekstra, også alene på grund af den konstruerede, kunstige nedbringelse af beskatningsgrundlaget, 1 mill. kr., der tilsvarende må tages fra hovedstadsområdets øvrige vækstkommuner.

Vi finder, det er ganske urimeligt, at fordelingen mellem ejendomsskat og indkomstskat skal have så væsentlige virkninger på udligningsmekaniserne. Det er klart, at kommunalbestyrelserne på det eksisterende lovgrundlag selv må beslutte, hvorledes de vil vægte de to hovedbeskatningskategorier i forhold til hinanden, det skal vi ikke blande os i, men det kan ikke være rigtigt, at kommuner, der vælger en høj grundbeskatning, simpelt hen på de andre kommuners bekostning kan opnå betydelige millionindtægter. Vi finder det umoralsk og urimeligt, og vi må derfor foreslå folketinget at stemme for vore ændringsforslag.

Med hensyn til konsekvensberegningerne af den samlede virkning af løvbuketten, så har vi jo set for hovedstadsområdeudligningens vedkommende, hvor man har en udligningsprocent, der med et rundt tal kan siges at være ca. 50, at man har sat det i forhold til en 100 pct.s udligning inden for hovedstadsområdet. Ministeren har i går oplyst udvalget om, at der er begået en væsentlig regnefejl, der fremgår af svarende på spørgsmålene nr. 50, 59 og 60, og det ændrer de sammenligninger, som vi i betænkningen har foretaget mellem Københavns og Gentofte kommuner. Jeg har ikke grundigt haft lejlighed til at gennemgå de nye oplysninger, og jeg vil derfor vende tilbage til denne sammenligning under tredjebehandling.

Tilbage står konsekvensberegningen for Københavns kommune vedrørende fuld ud-

ligning inden for hovedstadsområdet i forhold til den omtrentlige 50 pct.s udligning, ministeren har stillet forslag om. Ved 50 pct.s udligning kan udskrivningsprocenten nedsættes med 1½ pct., oplyser ministeren i en række svar, medens fuld udligning – og mere kan Københavns kommune vel næppe forvente at få – både på beskatningsdelen og på udgiftsbehovdelen ikke fører til nogen skattelettelse, men til en skattestigning på 0,2 pct. Jeg går ud fra, at den konsekvensberegning stadig væk er korrekt.

Nu har Københavns kommune jo argumenteret for, at man specielt i forhold til de andre kommuner i hovedstadsområdet dels har et indkomstgrundlag, der er svagt, dels har et udgiftsbehov, der er stort. Alligevel kan vi konstatere, at vi med grundlag i det eksisterende system har fået en række konsekvensberegninger, der viser, at man ved fuld udligning – og som sagt kan man vel næppe tilbyde Københavns kommune mere – får en skatteforhøjelse. På dette grundlag skal jeg bede ministeren oplyse, om konsekvensberegningen vedrørende fuld udligning for så vidt angår Københavns kommune ikke logisk må indebære, at Københavns kommune fuldkommen har fejlvurderet sine indtægts- og udgiftsforhold i forhold til hovedstadsområdets øvrige kommuner.

Det fremgår endvidere af vort betænkningssbidrag om Københavns kommunes personaleforbrug på baggrund af kommunens egne oplysninger, som vi ikke har tilladt os at vurdere – vi har blot håndteret dem og samlet dem op og sammenholdt dem med landsgennemsnittet – at der er ansat ca. 7.500 personer flere end det, der svarer til gennemsnittet for landets kommuner med tillæg af de udgifts- eller personaleforbrugende behov, som Københavns kommune mener sig berettiget til at have ud over gennemsnittet.

Vi kan altså konstatere på baggrund af Københavns kommunes egne oplysninger, som ministeren har kunnet tilslutte sig, at der i denne kommune i forhold til landets andre kommuner og med tillæg for Københavns kommunes særlige problemer, som kræver særligt personaleforbrug, er 7.000-8.000 flere ansatte, formentlig som levn fra en svunden storhedstid, hvor indbyggertallet var betydelig større i Københavns kommune. Men man har dem altså ikke desto mindre alligevel, og disse 7.000-8.000 personer repræsenterer en

[Thorndahl]

merudgift for kommunens borgere i størrelsesordenen $\frac{3}{4}$ mia kr.

Da lovbuketten jo, som hele udviklingsforløbet har vist, først og fremmest er tilvejebragt af hensyn til Københavns kommune og ministerens ændringsforslag nr. 5 vedrørende hovedstadsudligningsordningen også alene, eller i hvert fald i det væsentlige alene, er tilvejebragt af hensyn til netop Københavns kommune, så mener jeg faktisk, at man på dette grundlag sammenfattende må konkludere, at godt nok har Københavns kommune økonomiske problemer, erkendt, men det er stort set Københavns kommunes eget ansvar, og det er Københavns kommunes egne, selvskabte problemer, og det kan ikke være rimeligt, at andre kommuner skal bidrage økonomisk til at løse problemer, som Københavns kommune selv burde have klaret for længst.

Fogh Rasmussen (V):

Venstre kan støtte indenrigsministerens ændringsforslag til lovforslagene om hovedstadsområdeudligning og landliggerskat. Alle de øvrige ændringsforslag må vi afvise.

Fremskridtspartiet har i sine ændringsforslag og det konservative folkeparti har i sine bemærkninger i betænkningen søgt at fremstille denne buket af udligningsforslag, som om den ville tilskynde kommunerne til at udskrive en højere grundskyld, og det, som partierne især peger på, er betydningen af fradragsretten for ejendomsskatter.

Det er jo rigtigt, at isoleret betragtet kan der ligge en udligningsfordel i at fastsætte en forholdsvis høj grundskyldpromille. Det er i udvalget blevet belyst med et eksempel fra en konkret kommune, og der røbes vel næppe nogen hemmelighed ved at sige, at det er Bjerringbro kommune i Viborg amt, der er tale om. Det regneeksempel, der er stillet op, viser, at under det nye system vil denne kommune isoleret betragtet kunne nedsætte sin udskrivningsprocent med 5, hvis grundskyldpromillen bliver sat op fra de nuværende 4 til 50. Men denne problemstilling kender vi også i dag under det nuværende udligningssystem.

Det interessante er i virkeligheden slet ikke, at denne trafik kan finde sted. Det interessante er udelukkende, om de udligningsforslag, der ligger her, øger incitamentet til på denne måde at skaffe sig en udligningsfordel.

Det gør disse udligningsforslag ikke. Hvis vi nemlig sammenligner den udligningsfordel, som denne kommune har under det gamle udligningssystem, med den udligningsfordel, som kommunen vil få under det nye system, så er det så forsvindende små forskydninger, ja, vi skal helt ned i tiendedele promiller, at man kan sige, at der praktisk talt ikke vil ske nogen som helst ændring i incitamentet til at skaffe sig en isoleret udligningsfordel ved at sætte grundskyldpromillen op og sætte den kommunale udskrivningsprocent ned. Men jeg understreger netop, at der jo er tale om en isoleret udligningsfordel.

I disse betragtninger har jeg helt set bort fra, at der indgår mange andre og formentlig mere væsentlige hensyn i en kommunalbestyrelses overvejelser om vægten på grundskyld i forhold til vægten på indkomstskat.

Hvis man i dette tilfælde forestillede sig en skatteyder med en skattepligtig indkomst på 100.000 kr., så ville vedkommende isoleret set kunne få en nedsættelse af indkomstskatten med 5 pct. eller 5.000 kr. Men hvis vedkommende havde afgiftspligtige grundværdier på bare mere end 110.000 kr., så ville den stigning i grundskyldpromillen, som var påkrævet, mere end æde den fordel, vedkommende havde af at få sat sin indkomstskat ned.

Man ville altså være dårligere stillet i den situation, og det tror jeg ikke at kommunalbestyrelsen ville se bort fra i sin overvejelse af, hvor man skulle lægge vægten i den kommunale beskatning. Der er i virkeligheden her tale om et stykke kommunal fordelingspolitik, hvor netop fordelingen af skattebyrden på de enkelte skatteydergrupper vejer tungere – det må man i hvert fald gå ud fra er tilfældet i langt de fleste kommunalbestyrelser – end hensynet til at skaffe sig en isoleret udligningsfordel.

Det er, det vil jeg da erkende, en interessant problemstilling, der er peget på, men i virkeligheden vedrører den ikke de udligningsforslag, der her er lagt frem, fordi incitamentet overhovedet ikke ændres af disse forslag.

Så bliver jeg nok også nødt til igen at tilbagevise det konservative folkepartis påstand om, at forslagene fører frem til en kommunal enhedsskat. Enhedsskat er et krav om, at der skal være en ensartet kommunal skatteprocent i alle kommuner. De foreliggende for-

[Fogh Rasmussen]

slag udligner kun det grundlag, hvorpå skatterne udskrives. Udskrivningsprocenterne fastsættes fortsat suverænt i kommunerne og kan altså fortsat variere.

Jeg har i det hele taget interesseret forsøgt at følge det konservative folkepartis linje i denne sag. Det har ikke i alle henseender været lige nemt.

Til regionalradioen Midt- og Vestjylland udtalte det konservative folkepartis ordfører, hr. Grove, i fredags, at det konservative folkeparti i virkeligheden slet ikke ønsker nogen ændring af det nuværende udligningssystem. Det er unægtelig en interessant oplysning. Ikke mindst må dette synspunkt vække interesse i det amt, hvor hr. Grove er valgt. Det kan ikke være hr. Grove ubekendt, at grundværdierne steg forholdsvis stærkere i Vestdanmark end i Østdanmark fra 15. til 16. alm. vurdering. Hvis vi havde opretholdt grundværdiernes andel i beregningen af beskatningsgrundlaget, altså en andel på 20 pct., så ville denne forholdsvis store stigning i grundværdierne i bl. a. Viborg amt have givet sig udslag i 1980 i form af mindre udligningstilskud. Resultatet ville altså blive betragtelige skattestigninger i dette område, alt andet lige.

Derfor vil jeg gerne spørge hr. Grove: har det ved at ønske en opretholdelse af det nuværende udligningssystem været det konservative folkepartis hensigt at mindske udligningstilskuddene fra Østdanmark til Vestdanmark med de skattestigninger, dette ville medføre i disse områder, hvor beskatningsgrundlaget jo i forvejen er meget lavt?

Grove (KF):

Ved førstebehandlingen af disse lovforslag udtalte jeg frygt for, at det nu skulle hastes igennem folketinget, det skulle hastes igennem udvalget, uden at vi virkelig fik tid til at arbejde i dybden med dette område. Det er jo et meget indviklet område, og den overfladiske måde, hr. Fogh Rasmussen behandler det på, viser tydeligt, at vi ikke har haft tid til det. Mange af de udtalelser, hr. Fogh Rasmussen kom med, kunne vi jo ganske glimrende have arbejdet med i udvalget og fået tilstrækkeligt godt belyst, i stedet for at de bare skal flyve ud i luften herfra.

Jeg har opfordret ministeren til at tage lovforslagene tilbage, og jeg vil gerne gentage

denne opfordring, for der er mange gode grunde til at gentage denne opfordring til ministeren. Det er jo ikke nogen kriselovgivning, vi er i gang med. Vi har i øjeblikket love, der fungerer, og derfor er det helt urimeligt, at der nu skal presses noget nyt ned over hovedet på kommunerne, hvor man ikke engang ved, hvordan det vil komme til at fungere.

Der har under hele udvalgsarbejdet været en tydelig tendens til, at svarene har været hastet igennem ministeriet, og svarene fra ministeren har jo også været fyldt med fejl. Så sent som i dag har vi fået korrektioner til svarene på spørgsmål 50, 59 og 60. Jeg kan kun opfatte det sådan, at det er på grund af hastværk, vi ikke har fået korrekte svar fra ministeriet og fra ministeren. På grundlag af hastværk, på grundlag af forkerte svar til udvalget er der afgivet en betænkning, som vi behandler i dag, men vi har først fået korrektioner af svarene i dag. Det er jo egentlig utroligt, at man skal haste en lovgivning så meget igennem.

Når jeg siger, at det ikke er en kriselovgivning, vi er i gang med, så ved jeg da godt, at man siger, at hvis den skal træde i kraft i år, så haster det. Men det behøver den ikke. Vi kunne glimrende vente med at sætte den i kraft til om et år. Så havde folketinget hele sommeren til at behandle disse lovforslag i, og så havde kommuner og amter lejlighed til at komme med indvendinger og gøre opmærksom på, hvilke fejl der måtte være i det, vi lægger frem. Det havde været betydeligt bedre, og det havde også været betydeligt mere demokratisk over for amter og kommuner.

Vi siger tit fra folketingets talerstol, at vi ønsker et godt samarbejde mellem de folkevalgte, uanset om det er i folketing eller i amter eller kommuner, men det er jo ikke det, man lægger op til med denne lovgivning. Man lægger tværtimod op til at presse noget ned over kommunerne. Det er vi klart imod, og det er en del af grundlaget for at sige til ministeren: tag dog dette lovkompleks tilbage, lad os behandle det videre i udvalget, så kan vi til efteråret tage stilling til et nyt og bedre og på et godt grundlag.

Vi har jo også været vidne til de regnefejl, der har været. Ministeren var i samråd om det og forklarede indirekte, at det var ikke sådan direkte regnefejl, det var snarere et

[Grove]

forkert skøn, der var foretaget. Men det forkerte skøn, der var foretaget, resulterede jo alligevel i ændringsforslag fra ministeren, hvor man bygger på skønnet, således at Københavns kommune nu skal have 264 mill. kr., i stedet for at den, hvis man havde bygget på eksakte regnskabstal, ville have fået omkring – er det 115 mill. kr., hr. minister? Jeg vil gerne have bekræftet, om det er korrekt, at det er af den grund, man har stillet ændringsforslagene. Jeg vil også gerne have bekræftet, at hvis man havde gået ud fra regnskabstallene, som de sandsynligvis kommer til at se ud, så er det ca. 150 mill. kr., det slår fejl.

Det får jo betydning i det videre sigte med disse lovforslag. Nu ved vi måske, hvad der sker i det kommende år, men hvad sker der i de øvrige år? Er der nogen kommuner, der på nuværende tidspunkt, hvor de skal lave deres 4-årige budgetter – og det er jo noget, vi har sagt til dem at de skal – ved, hvordan de skal regne deres 4 års budgetter ud, når de ikke aner, hvad der sker om 1 år med denne lov? Så skal det vel baseres på eksakte regnskabstal og ikke på budgetskøn, og hvad sker der så? Hvem kan udtale sig? Kan ministeren give kommunerne nogen retningslinjer på dette område? Det er dog væsentligt, især i den økonomiske situation vi står i, at vi kan give kommunerne et fingerpeg om det. Også disse ting kunne vi betydeligt bedre og mere eksakt have oplyst kommunerne om, hvis vi ikke hastede det igennem på denne måde.

Med hensyn til den kommunale grundskyld og de eksempler, vi har haft vedrørende det, så kan man jo have megen tiltro til dette lovforslag, man kan have megen tiltro til, hvordan det bliver administreret, men vi ved jo, at ude i de svagt funderede kommuner – også dér hvor vi kommer fra,ovre i Jylland – kan det være fristende at få et ekstra tilskud fra staten ved at forhøje grundskyldpromillen. Hvis man forhøjer den – det eksempel har jo været nævnt flere gange i dag – fra 4 til 50 promille, så kan man ned sætte skatteprocenten med 5. Det vil nok være virkelig fristende at gøre det i den situation, som kommunalbestyrelserne står i i dag, hvor man må forudse væsentlige stigninger i udskrivningsprocenten. Hvem vil komme til at betale, hvis man går den vej? Det er igen erhvervslivet. Det er igen landbruget. Det er

igen de områder, der er hårdt trængt i forvejen, der vil komme til at bære hele denne byrde.

Også af denne grund burde man tage dette lovforslag tilbage, så vi virkelig fik det gennearbejdet, så der ikke kommer en utilsigtet virkning af loven på dette område.

Med hensyn til ændringsforslagene vil jeg sige, at det konservative folkeparti hverken vil stemme for eller imod, vi vil undlade at stemme. Det gør vi ud fra den betragtning, at denne hastelovgivning, der er kørt så hurtigt igennem folketinget, kan vi overhovedet ikke tage et medansvar for. Derfor vil vi undlade at stemme for ændringsforslagene, også ændringsforslaget fra fremskridtspartiet om at få grundskylden indregnet i beskatningsgrundlaget. Vi har sympati for det, men vi mener simpelt hen, at lovforslagene som helhed er så dårligt gennearbejdet, at man ikke kan forudse, hvad der vil ske, så derfor vil vi undlade at stemme. Ved førstebehandling talte jeg om, at vi havde sympati for bortfald af landliggerskatten. Det har vi stadig væk, men da det indgår som en helhed i det samlede lovkompleks, så vil vi også stemme imod dette.

Vi opfordrer endnu en gang regeringen og ministeren til at tage lovforslaget tilbage, så vi virkelig får tid til at gennearbejde det.

(Kort bemærkning).

Thorndahl (FP):

Hr. Fogh Rasmussen anførte – og det mener jeg er helt korrekt – at de fremsatte lovforslag ikke øger incitamentet for kommunerne til at forøge grundskylden. Men jeg synes også, det er rimeligt at sige, at fejl i lovgivningen kan man lige så godt søge at få rettet, når der nu er lejlighed til det, og det er der jo med de lovforslag, vi har til behandling her i dag.

På dette grundlag vil jeg godt stille hr. Fogh Rasmussen et konkret spørgsmål: finder hr. Fogh Rasmussen, det er rimeligt, at Albertslund kommune over udligningsordningerne modtager 4-5 mill. kr. samlet fra de øvrige kommuner i hovedstadsområdet alene som følge af, at man har en grundskyldpromille på 47?

(Kort bemærkning).

Fogh Rasmussen (V):

[Fogh Rasmussen]

Endnu engang undlod hr. Grove at tale om indholdet af lovforslagene og brugte i stedet sin tid på at tale om fremsættelsestidspunktet. Det var vel også årsagen til, at hr. Grove ikke svarede på mit spørgsmål, nemlig, om det er det konservative folkepartis opfattelse, at ved ikke at ændre udligningsmekanismerne på nuværende tidspunkt skulle man lade den utilsigtede virkning få udslag for 1980, at udligningstilskuddene fra Østdanmark til Vestdanmark blev mindre med de skattestigninger, dette ville medføre i de områder, jeg omtalte.

Så må jeg sige til hr. Thorndahl, at jeg takker for den klare erkendelse, der her kom til udtryk, at disse forslag ikke i sig selv betyder et øget incitament til at øge grundskatterne. Jeg er enig med hr. Thorndahl i, at den problemstilling, der er rejst, bør diskuteres i en anden sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Grove (KF):

Nu var jeg så flink at lade være med at svare direkte til hr. Fogh Rasmussen, og det var, fordi jeg var ked af at gøre opmærksom på den fejltagelse, han er faret videre med. I dag er de 20 pct. jo indregnet, det blev de fra sidste år. Det er først nu, vi laver det om til de 10 pct. Derfor går den nye vurdering ind med en vægt på 20 pct. i dag.

Jeg har aldrig sagt, at vi ikke vil være med til at lave om på det, men vi har sagt, at vi ikke vil være med til at lave det om på et så dårligt grundlag, som der ligger her. Det er ikke nogen hastelovgivning, vi er i gang med. Vi kan tage os tid til at vurdere virkningerne af det, så vi ikke får de utilsigtede virkninger, som hr. Fogh Rasmussen meget gerne vil forsvare i sin fortvivlelse over at skulle være med til at vedtage dette.

(Kort bemærkning).

Fogh Rasmussen (V):

Det er korrekt, når hr. Grove siger, at grundværdierne i dag går ind med 20 pct. Forskellen er bare, at det ikke er 16. alm. vurdering. Det er det, der gør forskellen.

Bollmann (CD):

CD har i betænkningen tilkendegivet, at vi heller ikke føler, at folketingets partier har

fået en rimelig behandling i forbindelse med gennemførelsen af disse lovforslag. Det er da rigtigt, at vi har fået svar på en lang række spørgsmål, og at der er sendt et utal af beregninger til udvalget. Men hvad er det for nogle svar, og hvad er det for nogle beregninger? Selv om vi selvfølgelig var ret usikre ved førstebehandlingen, så må vi nok sige, at usikkerheden i dag er næsten total.

Det er vores opfattelse, at visse af virkningerne er meget uheldige. F. eks. har man fundet ud af, at et enkelt amt, Vejle amt, skal betale op imod halvdelen af de 98 mill. kr., der skal flyttes inden for dette område, men det er svært at se, hvorfor det nu er Vejle amt, der skal betale så stor en del. Det er altså baggrunden for, at vi har i sinde at stemme for SFs ændringsforslag nr. 2.

Jeg vil gerne understrege igen, at vi har forståelse for de særlige problemer, der gør sig gældende i Københavns kommune, men vi finder, det er en meget tilfældig måde, man vil afhjælpe problemerne på. Vi så helst, at man ventede med gennemførelsen, indtil der havde været virkelig tid til at se på hele bloktilskudsordningen og hele byrdefordelingen mellem stat og kommune.

Der har i udvalget været en del diskussion om virkningerne af fastsættelsen af grundskyldpromillen i kommunerne, og her synes jeg også det er lykkedes ministeren fuldstændig at følge den uklarhed op, som jeg før omtalte omkring de øvrige beregninger. Vi har som bekendt klart sagt, at den kommunale grundskyldpromille skal fastfryses og derefter aftrappes, og det er der i hvert fald ingen baggrund for med vedtagelsen af disse forslag.

Konklusionen er derfor, at selv om der er visse positive ting i forslagene, så finder vi, at usikkerheden fortsat er så stor omkring konsekvenserne, at vi vil undlade at stemme for hele lovkomplekset og for de forskellige ændringsforslag, bortset fra det, jeg har omtalt.

Alfred Andersen (SF):

Som vi siger i vores betænkningsbidrag, så er vi positivt indstillet over for disse forslag. Vi mener som sagt stadig væk, at normaludgiftsmetoden ville have været mere objektiv end den foreslåede metode. Men da der har været så kort en tidsfrist, har det ikke været

[Alfred Andersen]

muligt at komme med bevisførelse for, at vores mening er rigtig.

Det, som er problemet ved disse forslag, er jo, at vægtningen er politisk, og vi har vores tvivl om, hvorvidt den er objektiv. Man kan næsten bedømme af disse forslag, at det er, ligesom om der skulle laves nogle politiske løsninger de to partier imellem, som har regeringsmagten i øjeblikket. Det er store pengebeløb, der skal flyttes mellem kommuner og amter, og naturligvis må de store udsving for en del skyldes, at den nuværende ordning har været uretfærdig. Den ordning, vi har haft indtil nu, har næsten været diskriminerende over for de store bysamfund. Men der har som sagt også været grund til at sætte spørgsmålstegn ved, om ikke noget af årsagen til det er den politiske vægtning, man her kommer med, som måske ikke er helt objektiv.

Vi har stillet ændringsforslag, bl. a. gående ud på, at vi ikke mener, at man skal ændre den vægt, hvormed grundværdierne indgår. Vi mener, at vi skal fastholde de 20 pct.

Vi har også stillet ændringsforslag om, at Vejle amt skulle have 10 mill. kr., og når vi er kommet frem til det standpunkt, så skyldes det de deputationer, der har været i udvalget. Det, som stærkest kom til udtryk fra samtlige deputationer, var for det første, at det var helt urimeligt, når man satte loft over amtsgrundskylden, at staten af de 15 promille skulle have 3½. Det var et stort indtægts-tab for amterne.

Endelig var der også problemet, at man har fået flere byrder ude i kommunerne uden at få dækning for disse byrder. Her nævnte man for Vejle amts vedkommende åndssvageforsorgens udlægning i 1980. Det ville efter amtsborgmesterens udtalelser koste Vejle amt 21 mill. kr. mere, end de fik dækning for over bloktilskuddene. Det var det, jeg var inde på i min ordførertale ved første behandling, hvor jeg sagde, at vi ikke kan se bort fra, at kommunerne har fået tab ved udlægningen. Det, man måske skulle overveje, når man lægger opgaver ud til kommunerne, er, om man skal have en dynamisk indstilling til opgaverne eller en statisk indstilling. Det, der er sket her, er, at man i 1980, så vidt jeg kan se, lægger opgaverne omkring åndssvageforsorgen ud til amterne, uden at der skal ske spor ændringer i tilskuddene. De får det samme beløb, som staten selv har haft i ud-

gifter. Her har man efter min mening gjort noget forkert. Man burde have sagt, at selv om åndssvageforsorgen var forblevet i statsregie, så skulle der ekstra beløb til.

Jeg vil gerne citere, hvad socialminister Erling Jensen udtalte på et møde med sammenslutningen af primærkommunernes socialudvalg. Socialministeren sagde, at man ikke alene må anskue udlægningen som en administrativ reform, den har også et videre sigte, nemlig at give handicappede og åndssvage bedre levevilkår med muligheder som andre borgere. Men det har man jo slet ikke beregnet bloktilskuddet efter, og det er det, som giver problemer særlig for Vejle amt, som har bl. a. institutionen i Brejning. Derfor er det klart, at når man forlanger, at amterne skal overtage opgaverne, og når det samtidig er socialministerens intentioner, at man skal gøre det bedre, end staten har gjort det indtil nu, så giver det amterne problemer. Derfor har vi som sagt stillet forslag om, at man bør tage hensyn til det, måske ikke give fuld dækning på 20 mill. kr., men 10 mill. kr.

Vi har også stillet ændringsforslag til lovforslaget om kommunal udligning. På baggrund af en trykfejl kunne det se ud, som om det er fremskridtspartiet, der stiller forslaget, men der kommer en korrektion, kan jeg forstå på sekretæren. Vi har stillet forslag om forøgelse af den kommunale udligning fra 50 til 55 pct. Vi har bemærket, at man i udligningslovforslaget så godt som overalt har fulgt betænkning nr. 855, blot ikke i dette ene tilfælde. Da vi ikke har haft tid til at foretage nogen beregninger, men må formode, at de beregninger, som findes i betænkning nr. 855, er rigtige, gående ud på, at det giver en endnu bedre udligning, så har vi ment, at man også her bør følge betænkningen. Derfor har vi stillet ændringsforslag i henhold til betænkning nr. 855 om en ændring af procenten fra 50 til 55.

Når vi nu står over for at skulle tage stilling til ikke alene de sociale kriterier, så kan man sige, at der er nogle kommuner, som har haft gavn af den nuværende ordning, og derfor har de ikke mærket, at de har haft et dårligt beskatningsgrundlag. Men nu kommer man og tager den gode bloktilskudsordning fra dem, og så mærker de, at de får problemer. Derfor er det givet, at man som kompensation for det lave beskatningsniveau, de har, må sørge for, at der finder en

[Alfred Andersen]

skærpet udligning sted. Jeg indrømmer, at lovforslaget stiler mod en skærpet udligning, men vi mener som sagt, at den bør have en stramning. Derfor har vi stillet ændringsforslaget.

Til slut vil jeg sige, at de af regeringen fremsatte ændringsforslag kan vi stemme for, men vi kan ikke stemme for fremskridtspartiets ændringsforslag.

Freddy Madsen (DKP):

Som andre vil jeg gerne understrege det helt utilfredsstillende i den arbejdsgang, som har været vedrørende disse lovforslag. Jeg finder det helt forkasteligt, at regeringen, som allerede i august fremsatte løfte om, som jeg nævnedes det ved første behandling, at man ville ændre bloktilskuddene, specielt med henblik på de store kommuner, først fremsætter forslagene, således at folketingets kommunaludvalg i realiteten kun har haft en halv snes dage til at behandle et så indviklet og omfattende lovkompleks, som der her er tale om.

Vi mener imidlertid ikke og kan ikke følge de konservative i forslaget om, at ministeren på det grundlag skal trække forslagene tilbage. Vi mener nemlig, at der var behov for, at regeringen opfyldte sine løfter. Det er ikke sket i disse forslag, men vi mener alligevel, at noget af det absolut bør gennemføres. Det gælder specielt problemerne omkring København.

På trods af det arbejdspress, der har været, må vi sige, at der er nogle ting, der er blevet afklaret under det udvalgsarbejde, vi har haft. For mig står det klart, at det, vi har sagt om bloktilskuddene, hvor vi har vendt os imod dem, hvor vi har påpeget, at de ikke gav nogen retfærdighed over for kommunerne, at det, de var egnede til, først og fremmest var at lægge en større del af byrderne fra staten over på kommunerne, er bekræftet under det udvalgsarbejde, vi nu har været igennem.

Man taler om objektive udgiftsbehov, men går man både forslagene og deres bemærkninger og de svar, der er afgivet af ministeren, igennem, så viser det sig, at det er meget småt med den objektivitet, som ligger i disse udgiftsbehov. Det erkendes klart, at der mangler et tilstrækkeligt statistisk materiale til at lave en helt retfærdig udligning imellem

kommunerne, at der mangler en lang række faktorer, som skulle til, for at man kunne gøre noget sådant objektivt.

Det går da også igen både i bemærkningerne til forslagene og i de svar, der er fremkommet, at når man har taget en række ting frem og belyst dem, så er det til syvende og sidst et politisk skøn, som er afgørende for, hvor store tilskud der skal ydes til kommunerne, og hvordan udligningsordningerne skal være.

Det er da også det, som går igen i disse forslag, nemlig at det, der her er tale om, det er kommet lysende klart frem, er, at man i virkeligheden i regeringen – jeg vil ikke sige, at man har ræflet sig frem til det, men at man i hvert fald har diskuteret sig frem til, hvordan byrdefordelingen skulle være, hvor meget de enkelte kommuner sådan stort set skulle have. Så har man på det grundlag sat embedsmændene til den overordentlig vanskelige opgave, det må være at finde ud af, hvad det er for nogle kriterier, der skal indføres, for at man kan nå frem til slutresultatet.

Det er derfor ikke underligt, at der i forslagene har været en række tekniske fejl. Man har jo åbent erkendt fra ministerens side, at det, der gjaldt, det var beregningerne. Det var altså det politiske kompromis, der var udgangspunktet, og så var det embedsmændenes opgave hen ad vejen at finde frem til en række ændringsforslag, der kunne korrigere de tekniske ting, så de kom til at passe til det, man var blevet enig om.

Det er klart, at det er en højst utilfredsstillende måde, og det har ikke noget med objektivitet at gøre, når man udfører tingene på den måde. Det er klart, at der er en lang, lang række forhold, specielt på det sociale område, der ikke bliver taget hensyn til, når man skal lave tingene på denne måde.

Det, man da i sin visdom har fundet frem til, var, at der kun var to kriterier, som kunne komme til at passe ind i det mønster, man på forhånd havde lavet, nemlig spørgsmålet om børn af enlige mødre, og spørgsmålet om enlige over 65 år. Det er helt klart, at der ude i kommunerne, ikke mindst i de store kommuner med de store sociale problemer, er en lang, lang række andre faktorer, der faktisk burde indregnes, hvis man skulle have en blot nogenlunde rimelig og retfærdig

[Freddy Madsen]

udligning imellem disse kommuner. Men det er altså ikke sket.

Man har derudover for at få kompromiset – og det er her mest tydeligt, at venstre har sat sit stempel på forslaget – på trods af at grundværdierne faktisk er steget ved den 16. alm. vurdering, taget det som argument for, at man skulle nedsætte vægten fra de 20 til de 10 pct. Det er efter vores opfattelse udelukkende sket for at imødekomme de ønsker, som venstre måtte have om at tilgodese de kommuner, hvor det måske specielt er venstres indflydelse, der er afgørende, og som man ville tilgodese i den forbindelse.

Hvad det betyder, har vi jo fået et billede af igennem de svar, som er fremkommet. Det betyder f. eks. – for at tage de store kommuner, det var jo dem, man ville hjælpe – at efter regeringens forslag får Københavns kommune en lettelse på 1,45 pct., mens hvis man opretholdt de 20 pct., så ville den få en lettelse på 2,05 pct. Hvis man tager Odense kommune, så vil den efter forslaget få en lettelse på 0,15 pct. Hvis man tager de 20 pct., en lettelse på 0,34 pct. Hvis man tager Århus kommune, så vil den få 0,24 pct. efter regeringens forslag mod 0,43 pct., altså en fordobling. Hvis man tager Ålborg, så ville den i stedet for at skulle yde et tilskud på 0,02 pct. få en lettelse på 0,13 pct. Det er klart, at et sådant forslag ville være i mere overensstemmelse med de løfter, som regeringen har afgivet, men det har man altså ikke kunnet komme igennem med fra socialdemokratiets side og har bøjet sig for venstre i den anledning.

Det korte af det lange er altså, at bloktilskuddene ikke yder nogen retfærdighed over for kommunerne. Det er helt tydeligt efter vores opfattelse, at vi har haft ret i vores kritik, når vi har sagt, at man i stedet for at gå over til bloktilskuddene burde have opretholdt refusionsordningerne.

Det glædelige ved det udvalgsarbejde, vi har været igennem, er, at det langt om længe har været muligt for os at fravriste regeringen et svar på et spørgsmål, som vi har stillet for fem måneder siden. Fru Tove Jørgensen har i anledning af vores lovforslag nr. L 46 om ændring af lov om social bistand stillet et spørgsmål i socialudvalget allerede i november måned, men det har ikke været muligt trods gentagne forespørgsler at få det igenem. Nu, hvor denne byrdefordeling skulle

hastes igennem, måtte man for skams skyld i indenrigsministeriet gå til socialministeriet og fremskaffe de tal, og så lod det sig gøre i løbet af to dage. Jeg siger det også, fordi det fortæller noget om, hvordan man agter mindretalspartierne her i tinget. Hvis det kun er deres forslag, det drejer sig om, hvis det kun er os, der skal have oplysninger, så kan det ikke lade sig gøre i løbet af flere måneder at fremskaffe oplysningerne, men hvis det ligesom skal pynte lidt på regeringens efterladenhed, så kan det altså lade sig gøre i løbet af to dage. Men vi takker dog for, at det er lykkedes at få svaret frem.

Hvis vi nu tager de samme tal, så fortæller de noget om, hvad det vil betyde, hvis man gennemførte vores forslag om de sociale refusioner. Så ville København i stedet for en lettelse på 1,45 pct. få en lettelse på 4,65 pct. Odense ville i stedet for en lettelse på 0,15 pct. få en på 3,20 pct., og Århus ville få en lettelse i stedet for på 0,24 på 3,57 pct.

Det fortæller noget om, at med de sociale byrder, der i kraft af krisen, men også under udviklingen af det almindelige sociale system er væltet over på kommunerne, ville det i virkeligheden være rimeligt, at staten påtog sig den opgave, og at man gennemførte disse sociale refusioner. Det er den eneste måde, hvorpå man kan komme hen i retning af det, man da også sagde var regeringens målsætning, nemlig at indregne de sociale kriterier med en større vægt.

Det er også igennem de forhandlinger, vi her har haft både ved første behandling og i udvalget, slået fast, hvad vi har sagt igen og igen, at der i de forløbne år siden bloktilskuddenes indførelse er sket en vedvarende, konstant overvæltning af byrder fra staten til kommunerne. Indenrigsministeren er ikke glad for at tale om overvæltning af byrderne. Nej, han siger det noget pænere. Han må vedgå, at det forholder sig sådan, men siger, at det er rimeligt, at kommunerne skal medvirke og have deres andel af den økonomiske stramning. Det lyder jo smukt. Det lader antyde, at kommunerne er sådan nogle, som faktisk står noget uden for samfundet. Altså her har vi på den ene side Danmark, som har sine økonomiske problemer, og så må kommunerne altså på den anden side også tage deres part. Den måde kan man jo også stille tingene op på, men kendsgerningen er, at det er de samme skatteydere. Det er ikke

[Freddy Madsen]

sådan, at folk er delt op mellem, at på den ene side er de danskere, og på den anden side er de fra Odense eller fra Århus eller fra et andet sted. De skal som skatteydere være med til at bære samfundets byrder.

Der er blot den ene og afgørende forskel, som enhver i denne sal kender, at mens det statslige skattesystem er progressivt, så er det kommunale skattesystem proportionalt. Bare for at tage et enkelt eksempel betyder det, at for en indtægt på over 128.000 kr. er det aldeles ikke ligegyldigt, om det er staten eller kommunerne, der skal betale. For den, der har over 128.000 kr. i indtægt, betyder det, at hvis det er staten, der skal betale, så skal man af med 43 pct. af sin indtægt til at dække de omkostninger, men hvis det sker ude i kommunerne, så er det et sted imellem 20 og 25 pct., man skal bidrage med. Det vil altså sige, at hvis man ligger oppe i den øverste ende af indtægtsskalaen, så slipper man billigt, men den logiske følge heraf er naturligvis, at det er de små indkomster, der så til gengæld må dække det tab, der er på det område.

Derfor er det aldeles ikke ligegyldigt, når der er tale om økonomiske stramninger, om det er staten, der skal foretage disse økonomiske stramninger, eller om det er kommunerne. Der er her tale om, som vi har sagt det, en regulær overvæltning af byrder på kommunerne, som først og fremmest har til resultat, at det er en grundlæggende asocial politik, der føres på dette område, og den linje fortsætter man jo med.

Lad os nu bare tage spørgsmålet om særforsogets udlægning. Nu er den altså indregnet i de forslag, som man her kommer med. Alene eksemplet fra Vejle viser jo, hvor skævt det er gjort, og hvor tilfældigt det rammer. Men dertil kommer, at for alle kommuner bliver der tale om betydelige merudgifter, selv om man siger, at det er statsfinansielt neutralt. Man har vedtaget en række love her, som vi på nogle områder kan have sympati for, om, at der nu skal foregå en integrering, f. eks. i folkeskolen af handicappede børn. Det får kommunerne ikke noget for, men enhver ved, at der ude omkring må stilles det nødvendige antal pædagoger og lærere til rådighed, hvis noget sådant skal gennemføres. Man overlader rask væk til kommunerne at løse det problem.

Med hensyn til vægten mellem de store kommuner skal jeg bare gentage, hvad jeg har sagt, at vi har megen sympati for, at man nu i beskeden omfang hjælper Københavns kommune, som har svære problemer. Det er ikke fuld retfærdighed, man her yder, for så skulle man op på et helt andet beløb – Københavns kommune har selv beregnet det til 500 mill. kr., nu får man altså 269 mill. kr. Men jeg vil godt endnu en gang understrege, at der findes andre kommuner i landet, der, selv om det ikke er helt i den udstrækning, alligevel har nogle af de samme problemer som København. Lad mig bare nævne min egen hjemby, Århus, som har en række tilsvarende problemer som København, men som altså ikke tilgodeses i de forslag, der her er lagt frem.

Vi lægger vægt på ved den endelige stillingtagen til disse forslag, at der som sagt ydes en beskeden retfærdighed, en halv retfærdighed, over for Københavns kommune, men samtidig er forslagene, sådan som jeg har gennemgået det, af en sådan art, at vi ikke synes, de er tilfredsstillende. Vi har stadig væk den opfattelse, at det ikke er rigtigt at gå videre ad bloktilskudsvejen. Derfor vil den samlede vurdering for vores vedkommende betyde, at vi vil undlade at stemme til disse forslag.

Så vil jeg godt sige om ændringsforslagene, at vi naturligvis går ind for vores egne ændringsforslag. Vi kan også stemme for SFs ændringsforslag vedrørende Vejle kommune, selv om vi ikke synes, at det er særlig genialt, for det samme, som nu bliver sagt om Vejle amtskommune, kunne siges om en lang række andre kommuner. Det, SF her stiller forslag om, er et ekstraordinært bidrag på 10 mill. kr. Hvis der skulle ydes retfærdighed over for kommunerne, er det helt andre beløb, der skulle være tale om. Men selv nok så beskedne fremskridt anerkender vi, og derfor kan vi stemme for SFs ændringsforslag, selv om det undrer os, at SF ikke kunne deltage i flertalsindstillingen – det ville der i hvert fald være nogen konsekvens i – som vi er med i, om, at man skulle tilgodese Bornholms amtskommune.

Med hensyn til de andre ændringsforslag, de tekniske ændringsforslag, som regeringen har stillet, vil vi også i konsekvens af vores endelige holdning undlade at stemme. Vi vil stemme for ændringsforslag nr. 5 om hoved-

[Freddy Madsen]

stadsområdeudligningen, fordi det ellers ville give et helt tåbeligt resultat for Københavns kommune. Vi vil stemme for det ændringsforslag, som siger, at landliggereskatten skal bortfalde, og vi vil stemme imod de af fremskridtspartiet stillede ændringsforslag.

Så vil jeg godt til slut sige, at det, som denne gennemgang har vist – på den måde har den også været nyttig – er, at det ville være meget farligt at gå videre ad den vej, der hedder at vælte byrder over på kommunerne. Ikke desto mindre ser vi nu, at både finansministeren, indenrigsministeren og repræsentanter for partiet venstre åbent siger, at det, der må til, er, at man må bremse kommunernes aktiviteter. Ja men det vil betyde sociale nedskæringer af et hidtil ukendt omfang. Dem vil vi vende os imod.

Vi vil gerne benytte anledningen ved denne behandling til at advare kommunerne mod de planer, som regeringen nu omgås med. Jeg vil udtrykke håbet om, at man ude i kommunerne er opmærksom på, hvad der foregår, og at man måske også fra menige medlemmers side kan benytte det landsmøde, som snart finder sted i Kommunernes Landsforening, til at advare regeringen imod, at nye nedskæringer og nye indskrænkninger væltes over på kommunerne. Det er ikke den vej, man skal gå. De økonomiske problemer i landet skal løses ad en helt anden vej.

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00, hvor vi først går til punkt 10 på dagsordenen: spørgsmål til ministrene.

Mødet udsat kl. 12.04

Mødet genoptaget kl. 13.00

Man gik først til dagsordenens punkt 10, som var:

10) Spørgsmål til ministrene.

1) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Karl Møller (DKP):

»Hvilke initiativer vil ministeren tage for at imødekomme DSBs behov for nyt færgemateriel og modernisering af gamle færger?« (Spm. nr. 1014).

Skriftlig begrundelse.

DSB har et akut behov for dels nyt færgemateriel, dels hårdt tiltrængte moderniseringer af utidssvarende materiel i fortsat brug. Hensynet til det nødvendige behov må ses i sammenhæng med værfternes alvorlige beskæftigelsessituation, hvor omfattende afskedigelser ligger for, hvis der ikke hurtigt skaffes arbejde. Også den tilspidsede olieforsyningssituation kræver en styrkelse af de kollektive trafikmidler og en stærk opprioritering af den tog- og færgebaserede transport. Såvel samfunds- som energiøkonomisk kan der opnås store gevinster ved hurtig handling.

Første næstformand (Erlendsson):

Spørgsmålet vil blive besvaret af indenrigsministeren.

Indenrigsministeren (Enggaard):

På trafikministerens vegne skal jeg svare følgende:

Som det vil være bekendt, har regeringen bedt ministerierne opgøre behovet for nye skibe for gennem placeringen af statsordrer at bidrage til at afhjælpe værfternes beskæftigelsesproblemer. Til dette formål har DSB afleveret en oversigt til mig indeholdende ønsker om nybygninger og moderniseringer i de kommende år. Denne oversigt er indgået i ministeriets prioritering, som jeg har sendt videre til behandling i regeringens erhvervsudvalg. Så længe behandlingen finder sted dér, anser jeg det ikke for muligt at gå nærmere ind på enkelthederne.

Karl Møller (DKP):

Det var ikke meget svar at få. Spørgsmålet er ellers affødt af den – synes jeg – meget bemærkelsesværdige pressekonference, som DSB med generaldirektør Hjelt i spidsen afholdt for nylig, helt nøjagtig den 22. maj, hvor man rent faktisk ganske groft kritiserede den trafikpolitik, som det offentlige har ført i de seneste år. Selv om alle kan se i en situation som den, vi lever i, at en udbygning

[Karl Møller]

af den kollektive trafik simpelt hen økonomisk og energimæssigt er en fornuftig investering, så er det altså et område, som er røget med i den besparelspulje, som SV-regeringen ganske kraftigt har satset på, siden den kom til verden.

Generaldirektør Hjelt gør opmærksom på, at man for længst har præsenteret trafikministeren for en ønskeseddel for forbedringer på dette område. Jeg kunne egentlig godt tænke mig at spørge, hvorfor den ønskeseddel – eller mere sagligt udtrykt den prioriteringsplan – ikke er kommet til trafikudvalgets kendskab. Generaldirektør Hjelt gør også opmærksom på, at det offentliges færgemateriel for omkring en halv snes færgers vedkommende er mere end 30 år gammelt, og at vedligeholdelse i allerhøjeste grad er tiltrængt. Der er altså virkelig behov for moderniseringer.

Der er også, hvis man sammenholder det med de beskæftigelsesproblemer, man har på værfterne, behov for, at man øjeblikkelig bevilger midler til at iværksætte beskæftigelsesarbejder inden for det område. Jeg kunne godt tænke mig at spørge, hvad begrundelsen egentlig er for, at den moderniseringsplan – herunder også det ønske om fremskyndelse af nye færger, som den fungerende trafikminister ganske rigtig var inde på – ikke er ført ud i livet.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Som jeg sagde i mit første svar, er disse ønsker om forbedringer og modernisering af forskelligt materiel genstand for en vurdering i regeringen i øjeblikket, og derfor vil det ikke være rigtigt at fremstille det, som om disse ting er lagt på hylden eller ikke kan realiseres. De indgår på linje med en række andre ting i den afvejning, der må finde sted om ønskerne inden for de forskellige områder.

Hermed sluttede spørgsmålet.

2) Til indenrigsministeren af:

Jørgen Junior (FP):

»Vil ministeren i folketingets sommerferie undlade at lade finansudvalget tage stilling til et aktstykke om nedlæggelse af Finseninstituttet og dermed sikre, at det er i folketingsalen, der gennem behandling af et lov-

forslag bliver taget stilling til, hvorvidt det velfungerende Finseninstitut skal nedlægges eller ej?«

(Spm. nr. 1023).

Skriftlig begrundelse.

Det har længe været ventet, at der i finansudvalget blev fremlagt et aktstykke vedrørende udbygningen af rigshospitalet på bekostning af Finseninstituttet.

Da dette ikke er sket, kan det befrygtes, at aktstykket fremkommer i folketingets sommerferie. Naturligvis kan finansudvalget i givet fald beslutte at lade sagen afgøre i folketingsalen, men hvorvidt dette bliver tilfældet, kan man ikke vide sig sikker på.

En bekræftelse fra ministeren på, at det reelt bliver i folketingsalen, afgørelsen træffes, vil derfor være positiv at få.

Jørgen Junior (FP):

Skal Finsenhospitalet bevares? Det har været et spørgsmål, der har interesseret en hel del mennesker i den senere tid. Det er min opfattelse, at det er rimeligt at bevare Finsenhospitalet, det har jeg tidligere givet udtryk for. Spørgsmålet i dag blev stillet på et tidspunkt, da man ikke var klar over, hvorvidt der ville komme et aktstykke til finansudvalget om ændringer. Nu har jeg forstået, efter at jeg stillede spørgsmålet, at der kom et sådant aktstykke til finansudvalget, og at indenrigsministeren siden hen har trukket aktstykket tilbage fra finansudvalget. Det må jeg naturligvis hilse meget velkommen. Jeg glæder mig til at høre, hvad der er indenrigsministerens begrundelse for, at man har trukket aktstykket tilbage.

Begrundelsen for mit spørgsmål i dag var, at jeg ville finde det meget beklageligt, meget sørgeligt, hvis aktstykket var kommet til behandling i folketingets sommerferie, således at der ikke havde været mulighed for at få forslaget debatteret her i folketinget, således at der ikke havde været mulighed for reelt at se: er begrundelserne holdbare, eller vil det være rimeligere at bevare Finsen på nuværende vis med de moderniseringer, som skal til?

Jeg hører med største interesse på, hvad der har forårsaget, at indenrigsministeren har trukket dette aktstykke tilbage, og jeg håber på, at jeg kan være optimistisk og se det som

[Jørgen Junior]

et positivt tegn med hensyn til mulighederne for at bevare Finsen.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Da hr. Jørgen Junior stillede dette spørgsmål den 25. maj, var aktstykket for længst indleveret til finansudvalget og allerede på det tidspunkt trukket tilbage. Men hr. Jørgen Junior har ønsket at opretholde sit spørgsmål her i dag.

Jeg skal bekræfte det, som allerede længe har været kendt gennem dagspressen og ad anden vej, at som led i sygehusplanlægningen i hovedstadsområdet agter regeringen i begyndelsen af næste folketingssamling at fremsætte lovforslag om bl. a. Finseninstituttets sammenlægning med rigshospitalet. Regeringen har således ingen tanker om i sommerferien at lade finansudvalget tage stilling til et aktstykke om nedlæggelse af Finseninstituttet.

Når jeg før sommerferien havde anmodet finansudvalget om at tage stilling til et nu tilbagetrukket aktstykke, skete dette alene med henblik på at få tilvejebragt størst mulig tryghed for personalet, hvilket fremgår af teksten i aktstykket, som er tilgængelig for hr. Jørgen Junior. Da det imidlertid fra flere politiske partier blev tilkendegivet, at man ønskede sagen drøftet i folketingsalen, har regeringen fundet det rigtigt at fremsætte et egentligt lovforslag om Finseninstituttet, så det kan behandles straks i den nye samling.

Jørgen Junior (FP):

Jeg kan erklære mig fuldt tilfreds med ministerens svar. Det glæder mig, at det har nyttet noget med de indsigelser. Det glæder mig, at situationen er således, som det nu er tilfældet. Jeg vil med interesse se det lovforslag, som regeringen lægger frem til efteråret.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Første næstformand (Erlendsson):

Det som nr. 3 opførte spørgsmål (spørgsmål nr. 963) er af spørgeren taget tilbage.

Spørgsmålet, der derefter er bortfaldet, var sålydende:

3) Til *miljøministeren* af:

Annelise Gotfredsen (KF):

»Hvorledes vil ministeren forklare uoverensstemmelsen mellem de oplysninger, som ministeren selv er fremkommet med om mulighederne for fremtidige kulindkøb i Polen, og de helt afvigende oplysninger, der er fremkommet fra polsk side?«

(Spm. nr. 963).

Skriftlig begrundelse.

Ifølge oplysninger i Berlingske Tidende den 8. maj udtalte ministeren ved OECD-mødet i Paris, at vi »vil kunne forsynes med energi århundredet ud ved hjælp af kul. Vi kan købe alle de kul, det skal være, fra Polen, England, Vesttyskland og flere andre lande.« Ifølge oplysninger den 10. maj i Berlingske Tidende erklæres det fra polsk side, at landet ikke ret meget længere vil kunne være kuleeksportør. Disse oplysninger står i et indbyrdes modsætningsforhold, og det forekommer højst utilfredsstillende, hvis miljøministerens forhåbning om, at kernekraft kan erstattes århundredet ud af kul fra f. eks. Polen, bygger på en så overfladisk bedømmelse, som det fremgår af de nævnte udtalelser.

4) Til *miljøministeren* af:

Gert Petersen (SF):

»Er det korrekt, at regeringen har fraskrevet sig retten til at bekæmpe motorcykelstøj de næste fem år på grund af EF?«

(Spm. nr. 1009).

Skriftlig begrundelse.

Regeringen skulle have fraskrevet sig retten til på nationalt plan at skærpe støjgrænserne for motorcyklers udstødning indtil 1. juli 1984. Og selv da ville yderligere fremskridt kun kunne opnås, hvis Danmark kan få resten af EF-medlemslandene med på det.

Det fremgår af oplysninger i en artikel i dagbladet Information for 16. maj 1979.

Det forekommer derfor, som om regeringen har pantsat vor handlefrihed til EF på et af de vigtigste miljøområder overhovedet, nemlig støjområdet.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg ser, at spørgeren, hr. Gert Petersen, ikke er i salen. Miljøministeren har ordet.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Det lader til, at hr. Gert Petersen stiller flere spørgsmål, end han kan overkomme at overvære svarene på. Men det er vel korrekt, at jeg besvarer spørgsmålene alligevel.

Det første spørgsmål vil jeg besvare med, at det er korrekt, at Danmark i de næste 5 år ikke ensidigt kan beslutte en yderligere nedsættelse af de støjgrænser, der er fastsat i det omhandlede direktiv, men vi har selvfølgelig ikke fraskrevet os retten til at bekæmpe støj fra motorcykler på andre måder.

Jeg tror, spørgsmålet er udsprunget af en artikel i dagbladet Information den 16. maj 1979, som er skrevet af en af SFs spidskandidater til det kommende Europa-Parlamentsvalg. Det direktiv, sagen drejer sig om, er Rådets direktiv af 23. november 1978 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om tilladt støjniveau og udstødningsanlæg for motorcykler. Direktivet fastlægger bl. a. grænser for det tilladte støjniveau for motorcykler. Direktivet er blevet til dels ud fra et ønske om at afskaffe tekniske handelshindringer mellem medlemslandene, dels ud fra et ønske om at nedsætte støjniveauet i vore omgivelser.

Baggrunden for, at Danmark kunne gå ind for direktivet, var, at støjgrænserne i direktivet er en forbedring i forhold til de støjgrænser, der i dag er gældende her i landet på dette område. Direktivets støjgrænser vil derfor medvirke til at forbedre miljøet.

Jeg skal da ikke skjule, at jeg godt kunne have ønsket mig lavere støjgrænser, men det var ikke muligt at opnå enighed om lavere grænser gældende fra nuværende tidspunkt.

Derimod blev der på dansk initiativ indføjet en bestemmelse i direktivet om, at Rådet inden udgangen af 1984 på forslag af Kommissionen beslutter at nedsætte grænserne for det tilladte støjniveau yderligere. Under hensyn til disse forhold fandt regeringen at kunne acceptere beslutningen.

Jeg kan forsikre hr. Gert Petersen om, at regeringen opmærksomt vil følge udviklingen og søge at få nedsat støjgrænserne så meget som muligt. Men jeg vil gerne også fremhæve, at der jo er andre måder at bekæmpe støj på, først og fremmest gennem forbedret fysisk planlægning og derudover ved fartbegrænsninger og støjvolde m. v., og her er der

ikke nogen EF- eller andre internationale aftaler.

Gert Petersen (SF):

Jeg kan godt delvis sige tak for svaret, fordi det – hvad man ikke altid er vant til fra ministres side – var et forholdsvis klart svar, idet den del af spørgsmålet, som i begrundelsen er formuleret på denne måde, at regeringen har »fraskrevet sig retten til på nationalt plan at skærpe støjgrænserne for motorcyklers udstødning indtil 1. juli 1984«, helt åbenbart blev besvaret med et klart ja.

Jeg forstod også, at ministeren ikke selv var helt lykkelig over at skulle besvare det med et klart ja og derfor kom ind på, at der også kunne være andre måder, hvorpå man kunne bekæmpe sådan støj. Men det afgørende i sagen, det korte af det lange, er altså, at godt nok er der tale om en vis forbedring i forhold til det nuværende, men der er også tale om en fastlåsning i de næste 5 år. Det vil altså sige, at selv om ministeren kunne have lyst til det, selv om der kunne skabes et flertal her i Folketinget for at skærpe støjgrænserne, så kan det bare ikke lade sig gøre, fordi vi har solgt vores sjæl eller underskrevet et direktiv eller accepteret en Ministerrådsbeslutning, som fastlåser situationen.

Den sidste del af svaret var noget mindre tilfredsstillende. Formuleringen om, hvad der skal ske om 5 år, kan jo tolkes på flere forskellige måder. Meningen med det er, at Kommissionen skal komme med et forslag, og så beslutter Ministerrådet. Men hvis nu Ministerrådet ikke kan blive enig, hvis der nu er en af staterne eller regeringerne i Ministerrådet, som ikke vil være med til at beslutte nogen yderligere sænkning, ja, så kan der ikke foretages nogen yderligere sænkning. Det er jo sandheden om den sag.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg kan kun bekræfte, at jeg gerne havde set, at man kunne komme noget videre, men i internationalt samarbejde er det jo, som hr. Gert Petersen sikkert vil vide, nødvendigt at indgå kompromiser, og dette er altså det kompromis, der var det bedste opnåelige.

Man kunne så spørge: er denne sag af så stor betydning, at vi skulle have benyttet vetoet? Det skønnede vi altså ikke den var. Vi mente, at der trods alt lå en forbedring i

[Miljøministeren]

det, selv om reglen altså ikke blev så god, som jeg som miljøminister kunne have ønsket det. Sådan er internationalt samarbejde, også EF-samarbejde.

Gert Petersen (SF):

Nej, sådan er internationalt EF-samarbejde. Det er det, der er sagen. Selvfølgelig er det ikke nogen stor sag, men en sådan fastlåsnings på disse præmisser er karakteristisk for EF-samarbejdet. Derfor har sagen en principiel interesse. Det er derfor, jeg har fremdraget den.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Sådan er effektivt internationalt samarbejde, hvor man kan gennemføre beslutninger, der er bindende.

Hr. Gert Petersen må ikke glemme, at der ikke kun er tale om en miljøside i disse sager, der også drejer sig om handelshindringer. Som et land med et forholdsvis lille marked og en stor eksport og produktion er vi interesserede i at få afskaffet flest mulige tekniske handelshindringer. Vi bringer sager ind, hvor vi arbejder for, at andre lande ophæver de tekniske handelshindringer. Det spiller selvfølgelig også en rolle ved vurdering af, om vi bør fastholde et krav, som af de andre opfattes som en teknisk handelshindring, nemlig af dem, der fremstiller motorcyklerne.

Jeg kan nævne, at det særlig er Italien, der har været interesseret i denne sag. Den italienske andel af det europæiske marked er faldet meget på grund af konkurrencen fra Japan, og italienerne har derfor følt, at man burde undgå sådanne hindringer, som fører til, at det i særlig grad blev japanske motorcykler, der solgtes. De italienske motorcykler udgør imidlertid ikke mere end 5-6 pct. af den danske import.

Hermed sluttede spørgsmålet.

5) Til miljøministeren af:

Gert Petersen (SF):

»Hvorfor forholdt regeringen folketingets markedsudvalg materiale om EFs nye støjdirektiv?«

(Spm. nr. 1010).

Skriftlig begrundelse.

Markedsudvalget fik ikke tilstillet ét skriftligt ord som baggrundsorientering, da det i efteråret skulle tage stilling til regeringens tiltrædelse af det nye EF-direktiv om støjniveauet for motorcykler og deres udstødning. Ingen skriftlige referencer, ingen dokumentation, intet notat fra ministeren, ingen udtalelser fra Europa-Parlamentet forelå. Der blev blot på stedet givet nogle mundtlige bemærkninger af ministeren.

Det fremgår af oplysninger i en artikel i dagbladet Information for 16. maj 1979.

Skulle artiklens fremstilling være rigtig, forekommer der mig at være tale om en grov krænkelse af folketingets demokratiske kontrolmuligheder over for regeringen og dens EF-politik.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg tror, spørgsmålet er det, man plejer at kalde et ledende spørgsmål; der står: »Hvorfor forholdt regeringen folketingets markedsudvalg materiale om EFs nye støjdirektiv?«

Forslaget til direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om tilladt støjniveau og udstødningsanlæg for motorcykler blev oversendt fra Kommissionen til Rådet den 17. december 1975, og efter den normale procedure, der gælder for forslag, som Kommissionen forelægger for Rådet, blev forslaget fremsendt til markedsudvalget den 20. januar 1976.

Jeg har fået oplyst, at udenrigsministeren på markedsudvalgets møde den 11. oktober 1978 redegjorde for forslaget, som skulle behandles på Rådsmødet for udenrigsministre den 16. og 17. oktober s.å. Der blev ikke i udvalget konstateret flertal imod forhandlingsoplægget, og udvalget fremsatte ikke ønske om en skriftlig orientering vedrørende den foreliggende sag.

Et udførligt referat af Rådsmødet blev oversendt til markedsudvalget den 25. oktober 1978. Jeg kan derfor slutte med at sige, at proceduren helt har været i overensstemmelse med de retningslinjer, som er indeholdt i markedsudvalgets udtalelse i beretning fra markedsudvalget den 29. marts 1973 med ændringer og tilføjelser. Fremgangsmåden har altså været: man har oversendt direktivforslaget til markedsudvalget, man har mundtligt forelagt udvalget et forhandlings-

[Miljøministeren]

oplæg, som der ikke er blevet konstateret flertal imod, på Rådsmødet har man forhandlet inden for dette oplæg, og endelig har man forelagt resultatet af disse forhandlinger for markedsudvalget.

Gert Petersen (SF):

Jeg synes, behandlingen af den sag siger noget om, hvordan de spørgsmål behandles, og hvad det egentlig er, der sker i denne beslutningsproces.

Formalia er overholdt, det skal jeg slet ikke benægte, men der er altså gået, kunne jeg se, 2 ¼ år mellem fremsendelsen af materialet til markedsudvalget og så til realitetsbehandlingen på markedsudvalgsmødet. Hvis ikke jeg tager fejl, har der oven i købet været folketingsvalg ind imellem. Det er ikke fuldt ud de samme medlemmer, der sidder i markedsudvalget. Det alene siger noget om behandlingsformen.

Nu siger ministeren, at på det møde den 11. oktober var der ingen, der udtrykte ønske om skriftligt materiale. Nu er det altså sådan, at det var på det møde, beslutningen skulle tages, fordi Rådsmødet var den 16., kun 5 dage senere. Altså: man fremsender det skriftlige materiale, så lader man hengå 2 ¼ år, før det kommer til realitetsbehandling. Når det kommer til realitetsbehandling, er der til gengæld kun 5 dage, til beslutningen skal tages.

Jeg anklager ikke ministeren for at have brudt formalia, formalia er overholdt, men det reelle indhold i hele det sagsforløb, selv om det ikke er nogen stor sag, synes jeg nok siger en hel del om den faktiske kontrol, som folketinget har mulighed for at udøve over for den hvirvel af forslag, som kommer fra EF, fra Kommissionen osv.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Proceduren i markedsudvalget er jo ikke mere mit ressortområde, men jeg har dog visse erindringer om, hvordan det foregår, og jeg husker det gode samarbejde, vi havde med et tidligere SF-medlem om indholdet i den beretning, jeg just citerede for, hvordan fremgangsmåden skulle være. Man var enige om, at denne fremgangsmåde var en sikring af markedsudvalgets kontrol med regeringen.

Hvis hr. Gert Petersen ville have haft yderligere oplysninger, da han så på dagsor-

denen, at denne sag skulle behandles, og han ikke havde fået fremsendt yderligere skriftligt materiale end det, der blev fremlagt, da sagen blev fremsendt fra Kommissionen, så kunne hr. Gert Petersen have henvendt sig og bedt om oplysninger og materiale, inden sagen skulle behandles i markedsudvalget. Det fremgår jo af dagsordenen for markedsudvalget, hvilke punkter man skal behandle på udenrigsministermødet, og denne sag var på dagsordenen for udenrigsministermødet.

Gert Petersen (SF):

Jeg kan udmærket godt se ministerens formelle pointe. Jeg synes til gengæld, det er meget, meget urimeligt, at regeringen, som råder over et kolossalt stort apparat, bare spiller bolden videre i stedet for at tage et medansvar for, at der her ikke er sket en så god information, som man kunne have ønsket.

For det første er der tale om, at markedsudvalget er blevet udskiftet – idet der havde været folketingsvalg i mellemtiden – efter at det skriftlige materiale var fremkommet. Det er ikke forudset – det erkender jeg – i de procedureregler, vi har for markedsudvalget. For det andet er der ingen, der skal bilde mig ind, at man ikke 5 dage før forhandlingen i ministeriet ligger inde med et notat af en eller anden slags med noget skriftligt, som man i givet fald – hvis der havde været god vilje til det i ministeriet – kunne have lagt på markedsudvalgets bord, også uden at være blevet opfordret til det.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Hr. Gert Petersen ved formentlig, at det er en fast praksis, at man for de fleste sagers vedkommende kun giver mundtlige redegørelser, efter at materialet er fremsendt, når det kommer fra Kommissionen, og det er altså også det, der har været aftalt med folketingets partier, herunder et fremtrædende medlem af hr. Gert Petersens parti. Men hvis man ønsker en anden fremgangsmåde, så har medlemmerne af markedsudvalget jo ret til at bede om en drøftelse af det. Man kunne altså i den konkrete sag have bedt om skriftligt materiale, men ønsker man, det skal være mere permanent fra regeringens side, så kan man jo tage spørgsmålet op med formanden for markedsudvalget og indføre en

[Miljøministeren]

anden procedure. Men man har altså faktisk overholdt procedurereglerne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

6) Til *miljøministeren* af:

Gert Petersen (SF):

»På hvilke områder forbereder EF støjregulativer, som vil binde den danske regerings hænder, hvad angår yderligere bekæmpelse af støjplager?«

(Spm. nr. 1011).

Skriftlig begrundelse.

På motorcykelstøjens område er Danmark netop blevet bundet til fælles EF-bestemmelser, som umuliggør yderligere selvstændigt dansk initiativ inden for denne del af miljøpolitikken (jfr. dagbladet Information for 16. maj 1979).

Samtidig forlyder det blandt embedsmænd i Bruxelles, at nye støjområder er på vej til at blive fællesreguleret og dermed fjernet fra dansk miljølovgivnings rækkevidde.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Også dette spørgsmål må vist betegnes som ledende. Hr. Gert Petersen har spurgt: »På hvilke områder forbereder EF støjregulativer, som vil binde den danske regerings hænder, hvad angår yderligere bekæmpelse af støjplager?«

Jeg kan oplyse, at der for tiden er forhandlinger i Rådet om 6 direktivforslag, der skal tilnærme medlemsstaternes lovgivning om tilladelige støjniveauer. Det drejer sig om støj fra flyvemaskiner, støj fra forskelligt entreprenørmateriel samt støj fra motoriserede plæneklyppere. Derudover forbereder Kommissionen sammen med nationale eksperter direktivforslag om gravemaskiner, læssere og dozere. Direktivforslagene er fremsat dels inden for rammerne af den af Rådet vedtagne tidsplan for afskaffelse af tekniske handelshindringer og dels inden for rammerne af EFs miljøhandlingsprogram.

Direktivforslaget om støj fra subsoniske fly er en bekræftelse af de regler, der er aftalt inden for den internationale luftfartsorganisation ICAO, og direktivforslaget går videre end ICAOs regler ved at fastsætte, at ældre fly, der ikke opfylder støjnormerne,

skal udskiftes inden en bestemt dato, hvorom man endnu ikke har opnået enighed. De særlige forhold omkring den internationale lufttrafik betyder, at Danmark ikke ensidigt kan fastsætte støjgrænser for fremmede landes fly.

De øvrige direktivforslag har til formål gennem en harmonisering af det tilladelige støjniveau at fjerne tekniske handelshindringer og begrænse støjforureningen. Danmark er i vidt omfang afhængig af import af f. eks. entreprenørmateriel. Vi har derfor en interesse i vedtagelsen af disse direktiver, idet vi herigennem kan opnå, at støjniveauet fra de maskiner, der importeres, ligger på et acceptabelt plan, så behovet for efterfølgende regulering gennem f. eks. brugsbegrænsning formindskes.

Direktivforslagene indeholder bestemmelser om, at medlemsstaterne kan udstede nationale regler, der skal gælde for anvendelsen af udstyret i særlige områder. Der er således ingen begrænsning for så vidt angår yderligere bekæmpelse af støjplager, f. eks. ved krav om afskærmning eller krav om, at maskinerne kun må anvendes på visse tider af døgnet. Bestemmelserne må blot ikke være diskriminerende over for de enkelte landes producenter.

Gert Petersen (SF):

Jeg siger tak for et ganske udførligt svar. Jeg vil protestere imod, at jeg har anvendt en ledende vending i spørgsmålet, når der står, at det drejer sig om støjregulativer, som vil binde den danske regerings hænder. Jeg må minde om, at ministeren selv tidligere har erkendt, at Danmark ikke på nationalt plan kan skærpe støjlovgivningen omkring motorcykler i den kommende 5-årige periode, og det er naturligvis noget i den retning, der også tænkes på i denne forbindelse.

Jeg vil godt sige yderligere, at jeg forstår ikke ministerens – det er dog miljøministeren og ikke handelsministeren, jeg taler med, mener jeg – absolutte accept af den rolle, som fjernelse af tekniske handelshindringer skal have i den forbindelse. Det er jo netop ved at sætte spørgsmålet om fjernelse af tekniske handelshindringer i forgrunden, at vi vanskeliggør en selvstændig miljølovgivning på et område som dette og på andre områder, hvor vi kunne have lyst til og mulighed for at gå

[Gert Petersen]

længere, end man gør i andre lande. Det kunne der måske være flertal for. Her kommer altså, kan jeg forstå nu, de tekniske handelshindringer ind i miljøministeriet, som dermed også skal varetage væsentlige handelsinteresser. Jeg er ikke sikker på, at det er en rigtig afvejning, man foretager her, og jeg er meget betænkelig ved, at resultatet af en sådan afvejning skal være noget, som binder os i en kommende langvarig periode og måske på endnu længere sigt, hvis der ikke kan opnås flertal senere, eller hvis der ikke kan opnås enighed om at ændre en sådan beslutning inden for fællesmarkedet.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

I en regering er der naturligvis en arbejdsdeling mellem de forskellige ministre, og miljøministeren har til opgave at fremlægge i den samlede regering de miljømæssige synspunkter og anskue problemerne ud fra miljømæssige forhold. Handelsministeren har til opgave at fremlægge de handelsmæssige sider af sagen. Men til sidst skal det samlede kollegium jo foretage en beslutning, og der finder derfor en afvejning sted af de forskellige hensyn. Det er klart, at selv en miljøminister ikke kan være så enøjet, at han ikke også kan afveje sine egne synspunkter over for andre synspunkter.

Jeg mener, vi er nået temmelig langt i dette land med at lægge vægt på de miljømæssige synspunkter, og jeg tror også, at det arbejde, vi foretager i EF, er med til, at de miljømæssige synspunkter kommer til at spille større rolle i Europa, fordi vi påvirker dem i særlig miljømæssig retning. Men vi skal jo også leve, og vi skal jo sælge nogle varer for at kunne købe nogle, og derfor er vi også nødt til at prøve på at få de andre lande til at fjerne deres beskyttelsesforanstaltninger. Det har vi kæmpet meget for, og jeg mener også, det er lykkedes på en hel masse områder.

Der finder altså bestandig en afvejning sted, og her er man altså nået frem til et resultat, som man ud fra et rent miljømæssigt synspunkt godt kan sige er en indrømmelse over for de andre, men som man ud fra et helhedssynspunkt må sige er så rimeligt, at det kan accepteres.

Jørgen Jensen (DKP):

Så vidt jeg hørte, nævnte ministeren ikke noget om lastvogne og personvogne, om der var nogen begrænsninger for, hvad man kunne gøre dér. Jeg skal henvise til den debat, der føres om bystøj. Jeg kan henvise til den diskussion, vi har i Valby, hvor man prøver på at isolere husene mod støjen. Her er det kommet frem, at der teknisk intet var i vejen for, at bilfabrikanterne kunne nedsætte støjen med 25 pct. uden nogen væsentlige udgifter. Jeg vil godt høre, om der ligger nogen hindringer for, at Danmark gennemfører en lovgivning, som forbyder import af biler med et støjniveau, som ikke er nedsat med de 25 pct., som man kunne nedsætte det med uden nogen økonomiske udgifter.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Der arbejdes i EF med en række forslag til dæmpning af støj, og dette direktivforslag vedrører altså specifikt motorcykler, men det er klart, at der også kommer støj fra biler og fra større motorkøretøjer, og at vi også dér er interesseret i, at decibellene bliver så lave som muligt. Men det bliver regler, der gælder for alle landene, så problemet er sådan set parallelt. Vi er interesseret i, at der bliver bindende regler på alle områder, hvor vi køber varer fra forskellige lande, og hvor vi er i konkurrence med disse lande inden for EF. Derfor er vi ikke interesseret i, at hvert land selv kan opsætte nogle normer, som f. eks. kunne hindre eksport af danske varer, kunne skabe os specielle vanskeligheder.

Men jeg vil gerne sige også til hr. Jørgen Jensen, at det hindrer jo ikke, at vi, hvis vi vil gå videre, af hensyn til beboerne kan stille nogle skrappe krav til, hvor langt husene skal ligge fra vejene, kan stille skrappe krav til, hvilke vejvolde der skal være, og hvordan man skal indrette boligerne. Det andet er spørgsmålet om, hvilke krav vi kan stille til producenterne af de industrielle varer. Her mener jeg det må være vigtigt, at vi får fastsat nogle regler, der gælder for alle landene, fordi vi er interesseret i, at de ikke hindrer os i at sælge industrivarer ved at gennemføre tekniske handelshindringer f. eks. over deres miljølovgivning. Det er det hensyn, der gør, at vi er interesseret i, at der gælder ensartede regler.

Hermed sluttede spørgsmålet.

7) Til *socialministeren* af:

Tove Jørgensen (DKP):

»Agter ministeren at gribe ind over for den stribe af ulovlige skolepasningsordninger, der er etableret rundt om i kommunerne i strid med bistandsloven?«

(Spm. nr. 973).

Skriftlig begrundelse.

I en lang række af landets kommuner er der etableret skolepasningsordninger, der hverken normeringsmæssigt eller lokalemæssigt svarer til de krav, der er opstillet i daginstitutionscirkulæret. I flere tilfælde har arbejdstilsynet grebet ind, fordi lokalerne var ulovlige i henhold til arbejdsmiljøloven. Dette vedrører imidlertid kun de lokalemæssige faciliteter i forhold til personalets arbejdsforhold.

Det er imidlertid socialministerens forpligtelse at føre tilsyn med, at børn i daginstitutioner har rimelige opholdsarealer, og at der er personale nok til en forsvarlig varetagelse af de pædagogiske funktioner, der er forbundet med børns daglige ophold i en institution.

De pågældende skolepasningsordninger er en klar omgåelse af bistandslovens krav om etablering af de nødvendige daginstitutioner for børn og unge.

Der findes ingen anden lovhjemmel for deres eksistens, og det må derfor forudsættes, at kommunerne er forpligtede til øjeblikkelig at bringe forholdene i orden, således at de svarer til bistandslovens krav.

Socialministeren (Erling Jensen):

Fru Tove Jørgensen har spurgt til de skolepasningsordninger, der er etableret i kommunerne. Som det formentlig er spørgeren bekendt, har der i forbindelse med en række forslag til ændringer i folkeskoleloven bl. a. været stillet forslag om, at der efter folkeskoleloven skulle kunne etableres pasningsordninger på skoler. Dette led i lovforslaget er under folketingets behandling udgået.

Dette betyder ikke, at der ikke kan oprettes pasningsordninger på skoler, idet sådanne ordninger, i lighed med hvad der hidtil har været gældende, kan oprettes efter bistandslovens regler.

Socialministeriet er bekendt med, at der i en række kommuner er etableret pasningsordninger, der ikke formelt er etableret efter bistandsloven. Vi har derfor taget kontakt med undervisningsministeriet og indenrigsministeriet med henblik på at få de eksisterende ordningers tilhørsforhold afklaret. Kommunerne vil blive underrettet om resultatet af disse drøftelser.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg ved ikke rigtig, om jeg skal takke ministeren for svaret, for det var egentlig ikke særlig oplysende. Det er jo sådan, at BUPL, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsorganisation, allerede i oktober 1976 henvendte sig både til socialministeriet og til socialstyrelsen og spurgte, hvilke regler der gælder for oprettelse eller anerkendelse af institutioner, der mod betaling passer børn og unge.

Socialministeriet svarede 5. januar 1977, at skal der ydes tilskud fra det offentlige, må pasningsordningen drives som institution efter bistandslovens § 69-73 og efter de cirkulærer, der gælder herom.

Socialstyrelsen svarer 27. november 1978, at kun i det omfang, der ikke kræves betaling for pasningen, kan der ikke opstilles noget egentligt krav om, at de pågældende ordninger skal godkendes.

Derfor vil jeg gerne nu have et klart svar fra ministeren: er det at opholde sig i skolens lokaliteter ikke et offentligt tilskud, og er der således ikke tale om, at der ikke er hjemmel i loven for at lave skolepasningsordninger, sådan som vi er blevet bekendt med at de eksisterer?

Det er sådan, at der i hovedparten af de skolepasningsordninger, der eksisterer, kræves betaling for ophold i institutionerne. Alt så er de omfattet af reglen om, at de skal godkendes af de sociale udvalg.

Ministeriet har hidtil stillet sagen i bero. Jeg er glad for, at man nu tager de eksisterende ordninger op, men jeg vil gerne have, at ministeren her i dag meget tydeligt gør klart, at de ordninger, der er i øjeblikket, er helt ulovlige, og at de ikke vil blive godkendt, således at kommunerne allerede på nuværende tidspunkt er klar over, at de er nødt til at tage højde for den ændrede situation ved, at lovforslaget om skolepasningsordningerne er faldet her i folketinget. Resultatet er, at de vil blive godkendt.

[Tove Jørgensen]

tatet må blive, at man ved skoleårets start efter sommerferien ikke har flere ulovlige skolepasningsordninger.

Det må også være sådan, at man er sikker på, der er andre tilbud til dem, der i givet fald kommer i en situation, hvor de mangler pasningsmuligheder for deres børn. Det hører med til bistandslovens forpligtelser.

Socialministeren (Erling Jensen):

Det, jeg svarede fru Tove Jørgensen, var, at socialministeriet har taget kontakt med undervisningsministeriet og indenrigsministeriet for at få de eksisterende ordningers tilhørsforhold afklaret.

Så snart denne afklaring foreligger – og jeg skal gøre mit til, at det sker så hurtigt som overhovedet muligt – så vil den underretning til kommunerne, jeg også gav tilsagn om, være af et sådant indhold, at det problem, fru Tove Jørgensen har rejst, vil være tilfredsstillende løst.

Bertel Haarder (V):

Jeg vil spørge ministeren, om han er enig med mig i, at en alt for skrap fremfærd over for kommuner, som i god tro har oprettet skolepasningsordninger i forventning om, at folketinget ville vedtage det, som nu desværre ikke bliver vedtaget, vil være til skade for de børn, for hvilket alternativet er, at de skal gå på gaden i stedet for at være i de skolepasningsordninger, man har lavet.

Socialministeren (Erling Jensen):

Kun til hr. Bertel Haarder: Jeg har redegjort for, hvilken fremfærd – hvis man kan bruge et så voldsomt ord – jeg har i sinde at foretage. Det vil ske i et nært samarbejde med undervisningsministeriet og indenrigsministeriet. Jeg føler mig overbevist om, at den både i form og i indhold vil have en fornuftig hensigt over for kommunerne, men også vil medføre det resultat, som fru Tove Jørgensen – med rette – efterspørger.

Tove Jørgensen (DKP):

Det sidste svar er jeg glad for. Jeg undrer mig egentlig over, at ministeren her siger, at det er nødvendigt med yderligere undersøgelser. For sagen er jo ganske soleklar. Jeg skal bare give et enkelt eksempel, nemlig varmetuerne i Osted, der har 53 børn fra 6 til 9 år.

Der er ansat 4 medarbejdere i klubben, som skal tage sig af børnene alle dage fra kl. 7 til kl. 17. Ingen af de ansatte er uddannede pædagoger. Foruden de to små kælderlokaler, som giver 1½ m² pr. barn, råder klubben over andre af Osted skoles lokaler, når disse ikke er brugt. Det er de til kl. 15 om eftermiddagen, og efter den tid er det ikke engang altid, at der er mulighed for at bruge dem. Det har i hvert fald ikke været aktuelt endnu.

Det står helt tydeligt i et svar, som indenrigsministeren har givet til undervisningsudvalget med hensyn til, om der er hjemmel i kommunalfuldmagten til at drive skolepasningsordninger med forældrebetaling, hvis disse ikke har hjemmel i bistandslovens § 69, at det må være en forudsætning for etablering af skolepasningsordninger uden for bistandslovens regie, at adgangen til skolepasningsordningen ikke er afhængig af forældrenes økonomiske forhold, men er åben for alle børn på den enkelte skole på lige vilkår. Forældrene ved Osted varmetue betaler 40 pct. af omkostningerne, og det er kun en meget begrænset del af børnene, der overhovedet har mulighed for at gå der.

Jeg skal give ministeren nogle oplysninger om skolepasningsordninger, bare i to amter, i København og Frederiksborg. Vallensbæk kommune har 3, Rødovre kommune har på alle skoler, Glostrup har på 1, Herlev på 6, Søllerød på 4 og vil indføre dem på alle skoler fra 1. august 1979, Lyngby har planer om klubber på skolerne, Frederiksberg kommune har 4, Tårnby 4. I Frederiksborg amt har Birkerød kommune 6, Stenløse kommune 1, Helsingør 3, Allerød 6, Frederiksborg-Humlebæk 1, Hørsholm 4. I Hillerød ved vi ikke endnu, hvordan det bliver, men der er planer både i Hillerød og i Slangerup om oprettelse. Er det nødvendigt med flere oplysninger, for at socialministeriet kan gribe ind og øjeblikkeligt gøre kommunerne klart, at de skal etablere de nødvendige daginstitutioner? I tilfældet fra Osted er der ikke engang etableret fritidsklubber eller fritidsinstitutioner for børnene i udbygningsplanerne for 1980–1985, der er ikke ét eneste fritidshjem.

Hvad vil ministeren gøre ved sagen?

Socialministeren (Erling Jensen):

[Socialministeren]

Jeg er dybt taknemmelig, naturligvis, for fru Tove Jørgensens private undersøgelser af skolepasningsordninger. Jeg håber ikke, fru Tove Jørgensen har noget imod, at jeg ikke desto mindre foretrækker at foretage en samlet undersøgelse sammen med indenrigsministeriet og undervisningsministeriet. Det var det, jeg redegjorde for i mit første indlæg, og det var det, jeg forstod fru Tove Jørgensen var tilfreds med.

Fru Tove Jørgensen siger, at alle disse ordninger er soleklare, det er nok ikke tilfældet. De er nok meget varierede, meget forskellige. Det er derfor, jeg ønsker den tilbagemelding. Men dér, hvor denne tilbagemelding er af den karakter, at jeg skal foretage en aktivitet, da foretager jeg den på dette område som på alle andre.

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg er tilfreds med ministerens tilsagn om, at der nu bliver gennemført en større undersøgelse, som giver kommunerne nogle retningslinjer.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om svaret her skal opfattes på den måde, at vi nu har sikkerhed for, at initiativet ikke går ud på at bremse en række af de fornuftige initiativer til gavn for børnene, der er taget i en lang række kommuner landet over, og at denne undersøgelse heller ikke har til mål at lægge hindringer i vejen for kommuner, der allerede har planlagt igangsættelse af skolepasningsordninger i forventning om den lovgivning, som ikke blev til noget.

Socialministeren (Erling Jensen):

Ganske kort: jeg er tilhænger af enhver ordning til gavn for børn, der gennemføres inden for en lovgivnings rammer eller uden at støde an mod gældende lovgivning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

8) Til justitsministeren af:**Brusvang (CD):**

»Vil ministeren drage omsorg for, at Sømændenes Forbund bliver gjort erstatningsansvarlig for det tab, som forbundet bevidst påfører det danske samfund ved fortsat at true med øjeblikkelig genoptagelse af den ulovlige fysiske blokade af færgedriften

Rømø-Sylt, hvorved politiet tvinges til dag og nat at have en ekstra beredskabsstyrke på 12 mand på stedet med en merudgift for staten på 4.000 kr. i døgnet eller et millionbeløb sommeren over?«

(Spm. nr. 999).

Skriftlig begrundelse.

Der henvises til omtalen i dagspressen for den 19. april 1979, specielt Berlingske Tiden- de, hvoraf det bl. a. fremgår, at forbundet udtrykkeligt har udtalt, at man er indstillet på permanent at holde en deling blokadevægter parat til øjeblikkelig genoptagelse af den ulovlige virksomhed, når og hvis politistyrke trækkes tilbage.

Såfremt justitsministeren ikke agter at søge staten holdt skadesløs, bedes det oplyst, hvilken bevillingsmæssig hjemmel ministeren har til over længere tid at afholde udgifter af denne art uden at søge erstatning hos skadevolderen. Det tilføjes, at de nævnte ekstrapudgifter alene vedrører udstationering og forplejning m. v. – altså udgifter ud over de normerede politilønninger.

Brusvang (CD):

Jeg vil godt begrunde spørgsmålet og indledningsvis fastslå, at centrum-demokraterne ikke – naturligvis ikke – i denne sag ønsker at tage stilling til den faglige konflikt, men alene til de metoder, der anvendes, først og fremmest af Sømændenes Forbund. Jeg kan tilføje, at det lyder ikke godt i mine øren, at de tyske skibe sejler under cypriotisk flag, men det er en sag, som først og fremmest angår tyske myndigheder og tysk lovgivning og ikke os.

Sagen er jo blevet optrappet, siden jeg stillede spørgsmålet. Det er ikke 12 mand, politiet må have dag og nat, det er nu vistnok 40 mand – det kan ministeren måske bekræfte – det er altså en langt større udgift. Sommeren over drejer det sig om flere millioner kroner.

Fysisk blokade er ulovlig, men så er truslen om en fysisk blokade også ulovlig. Her har vi altså et tilfælde, hvor en faglig organisation bevidst påfører det offentlige udgifter – og store udgifter – ved at true med en ulovlig handling, hvor også selve truslen er ulovlig. Her mener jeg regeringen må reagere, ministeren må reagere anderledes end sædvanligt.

[Brusvang]

Sædvanligvis plejer vi jo ikke at kræve erstatning til politiet for de udgifter, de har i forbindelse med deres tjeneste, men når man på forhånd erklærer, at man går ind, jeg havde nær sagt i en økonomisk kamp med politiet for at se, hvor længe politiet kan bære udgifterne ved at have 40 mand stående dag og nat, så er vi inde i en helt anden sag, og dér er min konklusion, at det er helt urimeligt, at skatteyderne skal betale denne udgift.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Hr. Brusvang spørger mig meget kort sagt, om jeg vil gøre økonomisk krav gældende mod private og organisationer for udgifter, som politiet påføres i anledning af varetagelsen af en konkret politiopgave.

Jeg vil i anledning af dette spørgsmål mere principielt sige, at grundprincippet her i landet jo er, at udgifterne til politiets lønninger m. v. afholdes endeligt af statskassen. Kun i ganske specielle tilfælde søger politiet afholdte udgifter erstattet hos private. Det gælder i et vist omfang for udgifter, som har været afholdt til gennemførelse af en straffesag. Jeg forstod, hr. Brusvang var enig i dette som et hovedprincip. Jeg vil alligevel sige her, at det er min opfattelse, at disse hovedprincipper for aflønning af politiet har fungeret ganske tilfredsstillende, og jeg mener ikke, trods hr. Brusvangs argumenter, at den sag, som der nu henvises til, betinger, at vi skal søge gennemført ændringer i de principper, jeg her har omtalt.

Jeg vil gerne for en sikkerheds skyld understrege, at jeg ikke med disse udtalelser har taget stilling til alle, private som offentlige, erstatningskrav, som kan blive en følge af den løbende konflikt. Det kan jeg naturligvis ikke. Det er spørgsmål, som henhører under domstolene.

Voigt (FP):

Nu kom ministeren jo overhovedet ikke ind på hele den problematik, der er opstået i forbindelse med de gener, der er, ved at man skal have politibevogtning på Sild-Rømø. Jeg stillede den 21. maj et spørgsmål til ministeren vedrørende den situation, vi står i. Det kan ikke hjælpe noget, at man kritiserer fra regeringens side, at fremskridtspartiet bl. a. stiller mange spørgsmål til ministrene, og når vi så tilstræber at gøre det, som regeringen

har bedt os om, skriftligt, således at man ikke belaster ministerens tid her i spørgetiden, så kan vi ikke få svar inden for en rimelig tid. Jeg synes, det er for dårligt, at ministeren ikke har svaret endnu, og jeg må henstille, at ministeren og i givet fald hendes embedsmænd nu får sig nokket færdig med det svar, så vi kan høre, hvad resultatet bliver.

Men for at sikre mig vil jeg spørge ministeren i dag, om hun nu vil foranledige, at politiet bliver fritaget for den opgave på Sild-Rømø, således at de blokademagere, der findes derovre, nu bliver anholdt, så vi kan få ordnede forhold på Rømø. Forholdet er jo det, at det er røde aktivister fra den røde højskole i Svendborg, som har været til kvindefjas oppe i Århus, der stiller sig op derne. De har overhovedet ikke noget med sagen at gøre.

Den egentlige skurk i denne sag er jo regeringen, fordi regeringen med den elendige politik, den fører, er årsag til, at danske virksomheder i vidt omfang i disse år overgår på udenlandske hænder. Regeringen har et ansvar for, at de rederier og andre firmaer, der etablerer sig i Danmark, får nogle ordentlige vilkår at arbejde under.

Mit spørgsmål er derfor, om ministeren som den ansvarlige og som den øverste for politiet nu vil sørge for, at disse blokademagere og røde aktivister bliver arresteret, så vi kan få ordnede forhold på Rømø. Jeg beder ministeren være opmærksom på, at formanden for Tjenerforbundet i går har udtalt, at det skal blive helvedes hedt for Förderederiet her i sommer.

Lindinger (EP):

Jeg skal nok, som forretningsordenen påbyder, slutte mit indlæg med et spørgsmål til justitsministeren, men jeg vil gerne lige kommentere nogle af de ting, som foregår på Rømø.

Jeg har altid i mine virksomheder haft organiseret personale, og jeg har siddet som medlem af Danmarks Rederiforenings forhandlingsudvalg og er meget vant til at forhandle med alle parter inden for skibsfarten. Mine folk havde i min tid de overenskomster kollektivt, som de skulle have. De havde ganske udmærkede forhold – til trods for hvad der har været nævnt i pressen – og de ringer hver dag og siger det til mig; bare de

[Lindinger]

dog havde haft mig endnu. Men jeg havde jo været så fjollet at lade 22 fint kørende virksomheder, hvor folk var glade for at være i, og hvor jeg havde den fulde kommando, medhæfte i 22 andre selskaber, hvor jeg absolut ikke havde den store kommando eller den største kommando og derfor måtte bøje mig for andre. Jeg har ladet dem medhæfte, og det er årsagen til, at vi har fået det, der nu er sket bl. a. på Rømø.

Jeg mener, det er yderst forkasteligt. I de forhandlinger, jeg havde forud, hvor det endnu var mig, der førte forhandlingerne, forhandlede jeg bl. a. med de tyske Bundesbahner, og jeg havde i og for sig DSB lidt med i hånden dér. Det var et krav fra min side, at man skulle bibeholde dansk flag, som jeg havde på alle mine skibe, og at man skulle bibeholde mine folk alle sammen på de vilkår og de overenskomster, jeg havde. Det fik man ikke gennemført, og så har nogle kuratorer senere solgt til et foretagende, som jeg ikke ønskede at forhandle med, fordi jeg vidste, at de ville sætte skibene under cypriotisk flag og alle disse ting, som er forkastelige efter min mening.

Det er yderst forkasteligt, at man ikke på denne rute fortsat kan arbejde med organiseret personale. Det er derfor for mig ganske forståeligt, at mine tidligere folk reagerer kraftigt på det, der sker. Jeg kan kun beklage, at det ser ud til at være en næsten uløselig knude, der her er opstået.

Jeg må slutte mit indlæg med at spørge ministeren, om justitsministeren er i besiddelse af oplysninger, der går ud på, at såfremt man havde tegnet kollektive overenskomster eller bare overført de kollektive overenskomster, der forelå i forvejen, og havde sejlet under dansk flag, ville en situation som den der nu er opstået, ikke være opstået.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Hr. Voigt begyndte med at beklage sig over, at der ikke var kommet svar på det spørgsmål, han havde stillet. Svaret er skrevet under. Jeg formoder, det kommer over til hr. Voigt i dag.

Det spørgsmål, hr. Voigt har stillet, og som jo blev gentaget her, gik bl. a. ud på, om man ville gribe ind fra central side for at sikre, at der ikke skulle være så store styrker af politifolk på Rømø. Det lå vel underforstået

i dette, at politiet samtidig skulle foretage aktioner – anholdelser, eller hvad der kunne være tale om – over for dem, der truede med eller i realiteten udførte en ulovlig fysisk blokade.

Jeg kan sige til hr. Voigt, og det vil jeg i øvrigt gerne sige generelt, at for mig er det meget vigtigt, at politiet har været i stand til at sikre, at færgerne har kunnet sejle. Hvilke styrker der så skal anvendes for at nå dette mål, og hvilke midler der skal tages i brug, ja, dér må jeg henvise til, at det er den lokale politimester, som har ansvaret for løsning af den foreliggende opgave, og jeg ved, at politimesteren i Tønder følger situationen meget nøje. Nu talte hr. Brusvang om, og hr. Voigt var også delvis inde på det, at der skulle være meget store styrker dernede. Hvis man læser dagspressen i dag, vil man kunne se, at helt den opfattelse har politimesteren ikke i øjeblikket, men det er klart, at indsatsens størrelse og art må bero på en vurdering af den konkrete situation. Jeg vil gerne, når hr. Voigt siger, at nu skal der gribes ind, gøre opmærksom på, at forskellige jo er sigtet, har fået forelagt bøder, og det er klart, at politiet skal reagere, i det omfang der konstateres ulovligheder.

Hr. Lindinger spørger, om jeg er i besiddelse af oplysning om, hvorvidt forholdet ville have været anderledes, således at denne konflikt ikke var opstået, hvis man, forstod jeg, havde truffet aftale om kollektive overenskomster. Jeg må sige, at det er jeg ikke i besiddelse af oplysning om. Det spørgsmål kan jeg ikke besvare.

Brusvang (CD):

Først vil jeg sige tak til ministeren for svaret.

Jeg er ligesom ministeren naturligvis tilfreds med, at politiet sikrer, at færgerne sejler, og jeg er enig med ministeren i det hovedprincip, at der sædvanligvis ikke skal betales for politiets medvirken, når de skal standse ulovligheder.

Jeg vil lige sige i anledning af de oplysninger, hr. Lindinger gav, at jeg har netop ikke villet tage stilling til den faglige konflikt. Der er noget, der tyder på, at i den faglige konflikt har de forskellige fagforbund, der er impliceret, nogle gode argumenter. Men det

[Brusvang]

berettiger dem ikke til at bruge ulovlige metoder.

De tillægsspørgsmål, jeg vil stille ministeren, er følgende:

For det første: vil ministeren indrømme, at når den fysiske blokade som sådan er ulovlig, så er truslen om en fysisk blokade, når den er udtalt klart og offentligt, og når der er realiteter bagved, derved at der er placeret det fornødne mandskab fra fagbevægelsen til at gennemføre truslen, i sig selv også ulovlig? Det er det første spørgsmål.

Det næste er: når der foreligger en sådan ulovlig trussel, hvad agter ministeren så at foretage i den anledning?

Det er jo rigtigt, at der her er tale om en politimæssig foranstaltning og indgriben; som i første omgang påhviler den lokale politimester som hans ansvar. Men det ændrer jo ikke, at det er en meget speget sag, hvor politiet godt kan trænge til noget opbakning fra ministeren. Derfor må jeg også spørge, hvis ministeren erkender, at truslen er ulovlig, om selve dette, at man holder et antal politifolk – det kan være 10 mand, eller det kan være 40 mand, det er i og for sig ligegyldigt – sommeren igennem med en meget stor ekstra udgift for skatteyderne til følge, kan være rigtigt. Kan ministeren acceptere det, når selve truslen er ulovlig?

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg må sige til hr. Brusvang, at jeg er ikke så overbevist, som han er, om, at en sådan udtalelse – hr. Brusvang sagde, det blev udtalt klart og offentligt – er ulovlig. Der vil givet også kunne være bevismæssige spørgsmål i denne forbindelse. Jeg tror, det er for generel en udtalelse, hr. Brusvang kom med her.

Hr. Brusvang taler om, at politiet trænger til opbakning. Ja men jeg mener, politiet har optrådt korrekt, og det troede jeg egentlig også vi var enige om men den konkrete indsats må afhænge af vurderingen i den enkelte situation. Som jeg sagde før, er jeg sikker på, at politimesteren vil søge at behandle sagen således, at der ikke igennem længere tid vil være behov for tilstedeværelsen af en større politistyrke på Rømø. Det er min vurdering i øjeblikket: nu må vi se, hvordan det udvikler sig.

Hermed sluttede spørgsmålet.

9) Til **justitsministeren** af:

Wilhelm (VS):

»Hvad er begrundelsen for, at ministeriet ved udvisningen den 21. maj 1979 af en 27-årig dansk gift pakistaner fraveg den hidtidige praksis, hvorefter ombudsmandens ønske om at gennemgå sagens akter har haft opsættende virkning, og kan afgørelsen i dette tilfælde tages som udtryk for, at ministeriet i almindelighed har indledt en ny praksis på dette område?«

(Spm. nr. 1018).

Skriftlig begrundelse.

Før udvisningen sagde ombudsmand Lars Nordskov Nielsen den 20. maj 1979 til dagbladet Politiken: »I alle tidligere sager af denne art har justitsministeriet givet opsættende virkning med hensyn til udvisning, når ombudsmanden har bedt om sagens akter«.

Dette skete alligevel ikke i denne sag. Heller ikke efter at repræsentanter for seks af folketingets partier henstillede til ministeren at følge den hidtidige praksis.

En stramning af denne art – uanset om det begrænses til et enkelt tilfælde eller ministeren har indledt en ny praksis – er så meget mere betænkelig, som politiets og ministeriets administrative fremgangsmåde har udhulet ankemuligheden (to-instans-garantien) på en sådan måde, at den kriminalpolitiske forskningsgruppe under justitsministeriet har betegnet det som lovstridigt og folketingets retsudvalg allerede for to år siden fik løfte om et snarligt regeringsinitiativ med henblik på ændring af udlændinges retsstilling især i forbindelse med udvisning. Senest har ministeren stillet i udsigt, at første delbetænkning fra det hurtigtarbejdende udvalg vil foreligge i august 1979. At skærpe udvisningspraksis et par måneder før, forekommer direkte provokerende.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Efter bestemmelserne i fremmedloven har en klage til justitsministeriet over tilsynets afgørelse i disse tilfælde opsættende virkning, når klagen indgives inden 3 dage efter tilsynets afgørelse. Derimod har en klage til folketingets ombudsmand ikke opsættende

[Justitsministeren]

virkning efter de gældende bestemmelser. Dette gælder i øvrigt også for afgørelser på andre områder.

Afgørelsen af, om en klage til folketingets ombudsmand skal tillægges opsættende virkning, træffes efter sædvanlig praksis i hver enkelt sag efter et konkret skøn over sagens omstændigheder. Men jeg kan bekræfte, at justitsministeriet ret ofte tillægger klager opsættende virkning.

I en del tilfælde har justitsministeriets overvejelser ført til, at suspension er blevet afslået. Det gælder såvel afgørelser i mine forgængeres som i min ministertid. Den i spørgsmålet nævnte konkrete sag er derfor ikke udtryk for en ændret praksis på dette område.

Baggrunden for justitsministeriets afgørelse i denne sag var navnlig, at den pågældende havde afsonet sin straf og skulle løslades dagen efter, at der blev indgivet klage til ombudsmanden. De grunde, der førte til ministeriets beslutning om udvisning, nemlig den begåede kriminalitet og risikoen for ny kriminalitet, gjorde sig fortsat gældende efter afsoningen, således at det efter ministeriets opfattelse hverken ville være forsvarligt eller rimeligt at sætte den pågældende på fri fod, indtil ombudsmanden havde gennemgået sagen.

Afgørelsen i den konkrete sag kan således ikke tages som udtryk for, at ministeriet har ændret praksis på dette område, men for at justitsministeriets vurdering af denne sags omstændigheder førte til, at klagen ikke burde tillægges opsættende virkning.

Wilhelm (VS):

Der lader til at være en klar modstrid mellem det, ministeren her siger, den måde, ministeriet opfatter det på, og den måde, i hvert fald ombudsmanden opfatter det på, for som jeg citerer i den skriftlige begrundelse for spørgsmålet, har ombudsmanden sagt – og jeg er gået ud fra, at det forholdt sig sådan – at justitsministeriet i alle tidligere sager af denne art har givet opsættende virkning med hensyn til udvisning, når ombudsmanden har bedt om sagens akter. Jeg kan selvfølgelig ikke her på to minutter afgøre, om det er ombudsmanden eller ministeren, der har ret, når hun siger, at noget tilsvarende er sket før både i hendes egen og forgængernes em-

bedsperioder. Det er jo en del af spørgsmålet.

Alligevel vil jeg nok sige, at dersom det skulle være sket før og i forgængernes embedsperioder, synes jeg, at situationen nu indbyder til en større forsigtighed, end der måtte have været tidligere. Der er givet løfter for nu hele to 2 år siden om et oplæg til en revision af udlændingeloven og om et hurtigt udvalgsarbejde om den sag, men der er altså foreløbig ikke kommet noget på bordet i 2 år. Ministeren har senest lovet, at der ville ligge en første delbetænkning til august, og det er ikke noget tilfælde, at ministerens forgænger gav det løfte, for det var ud fra en meget bred erkendelse herinde i hvert fald i folketingets retsudvalg – og, så vidt jeg forstod, også hos ministeren dengang – af, at der er punkter, hvor tiden er løbet fra udlændingeloven, og at den hidtidige udvisningspraksis ikke er forsvarlig. I betragtning af, at der forhåbentlig kun er få måneder tilbage til denne revision, og i betragtning af, at det har været så i det mindste normalt, at henvendelser fra ombudsmanden til ministeriet gav opsættende virkning, synes jeg, der kunne være grund til større forsigtighed.

Jeg vil spørge ministeren, om hun kan love, at der ikke vil ske flere sådanne tilside-sættelser af ombudsmandshenvendelser fra nu af, og indtil vi har set det udspil til ændring af udlændingeloven.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg skal kun sige til hr. Wilhelm, at det, han citerer fra, netop er et avisreferat af, hvad ombudsmanden har sagt, idet jeg i øvrigt henviser til den begrundelse, jeg har givet her, i denne sag, hvor strafafsoningen var ved at være afsluttet.

Hr. Wilhelm taler om den første delbetænkning, der ventes til august, og siger, at der var grund til at udvise større forsigtighed. Jeg mener, at vi fortsat må og bør følge den praksis, man har levet efter hidtil, og at vi først må se betænkningen og vurdere den her i folketinget, før vi tager stilling til, om der skal være en anden praksis. Jeg mener ikke, at alene udvalgets nedsættelse skal begrunde, at ministeriet skulle ændre den hidtidige praksis.

Hr. Wilhelm vil gerne aftvinge mig et løfte om, at dette ikke vil ske i fremtiden. Jeg

[Justitsministeren]

må forbeholde mig at se på hver enkelt sag, men det er ganske klart, som jeg også sagde, at det, der har spillet ind, har jo været dette, at vi kan ikke, når det gælder et menneske, som har udstået sin straf, i ubegrænset tid holde den pågældende efter reglerne i fremmedloven, og da vi ikke har ment, det var forsvarligt at sætte den pågældende på fri fod, indtil ombudsmanden havde gennemgået sagen, valgte ministeriet denne afgørelse.

Når man tager disse spørgsmål op, vil jeg gerne igen understrege, at der ikke er indledt nogen ny praksis på området, og at jeg i overensstemmelse med tidligere praksis må fastholde, at det er ganske alvorlige tilfælde, der er tale om i disse sager med narkotika; vi hører jo ustandselig fra pressen i disse dage om, hvilke ulykker en sådan narkotikahandel kan føre med sig.

Wilhelm (VS):

Jeg er helt på det rene med, at det efter de formelle bestemmelser kun er klagen til justitsministeriet, der har opsættende virkning og ikke klagen til ombudsmanden, men der har altså været en i det mindste forholdsvis generel praksis på det område, og hvad angår klagen til justitsministeriet, vil det jo blive belyst ved de følgende spørgsmål her i dag, at det nok så meget er en formalitet med denne to-instans-historie, som skulle være sikret, men som netop ikke er sikret.

Ministeren gentager, at der ikke er tale om nogen ny praksis. Dertil vil jeg for det første sige meget generelt, at der i sig selv bliver tale om en ny praksis, når vilkårene ændres temmelig meget, og det, der er sket, er jo faktisk, at den tilstand, man endnu havde, da udlændingeloven blev revideret sidst, i 1973, var noget med kortvarige, midlertidige ophold som gæstearbejder her i landet – sådan opfattede i hvert fald lovgivere og de fleste danskere situationen dengang, naturligvis fejlagtigt, men det var baggrunden – medens det nu er sådan, at vi har et fast etableret mindretal, der må betragtes som fastboende her i landet. Det giver jo i sig selv en noget anden virkning i det mindste, hvis man fortsætter den samme praksis over for sådanne mennesker. I dette tilfælde er der tale om én, der har boet i landet i 9 år, er gift osv.

I den forbindelse vil jeg til sidst fremhæve et forhold, som vi heller ikke er i stand til at

få udredt tilstrækkeligt i en spørgetid, men som vi så må forfølge gennem skriftlige spørgsmål. Ministeriet udtalte så sent som for et par år siden, at man ved disse udvisningssager også i kriminalitetsspørgsmål tog hensyn til længere tids ophold, til ægteskab med dansk statsborger, til ægteskabets varighed, til børn, til længerevarende samliv uden ægteskab osv. Man sagde videre, at hvis en udlænding har opholdt sig her i landet i mere end 3 år, vil udvisning normalt kun ske, hvis der er tale om professionelt præget kriminalitet eller overtrædelse af § 191, og at udvisning, hvis opholdet har været af mere end 5–6 års varighed – hvad det har i dette tilfælde – sjældent vil komme på tale og da som regel kun i forbindelse med særlig grove forhold, f. eks. manddrab, voldtægt, røveri af særlig farlig karakter eller grovere overtrædelser af straffelovens § 191.

Så vidt jeg har set denne sag behandlet offentligt, er disse betingelser ikke opfyldt. Ministeren siger noget andet her. Det bliver vi så nødt til at få udredt nærmere gennem de skriftlige spørgsmål.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg er fuldstændig klar over, hvad hr. Wilhelm refererer til, men jeg vil gerne samtidig gøre opmærksom på, at det, der sker, jo er en afvejning af forholdene. Nu siger hr. Wilhelm, at der er tale om en sammenstilling af på den ene side spørgsmålet om kriminaliteten, på den anden side, hvor længe den pågældende har været her, om der er børn i ægteskabet, om der har været længerevarende samliv, og om ægteskabet er indgået under afsoningen. I den foreliggende sag er ægteskabet indgået under afsoningen, der var ingen børn, og endvidere er forholdet det, at der havde været et samliv på ca. et par år forud. Alle disse momenter sammenholdt har ført til, at justitsministeriet har ment, at det var rigtig i en sådan sag at foretage udvisning.

Jeg kan føje til, at man naturligvis aldrig fuldt ud kan sammenligne forskellige sager, men en straf på 10 måneder har også tidligere ført til udvisning.

Dohrmann (FP):

En af de første betingelser for, at man kan dømme en smule op for narkotikamisbrug

[Dohrmann]

og narkotikahandel, er i hvert fald, at man forfølger bagmændene så hårdt som overhovedet muligt. Der er ingen tvivl om, at når vi i dag har et stort narkotikamisbrug – og vi må vel også indrømme, at det griber om sig – er det på grund af nogle bagmænd, danskere eller udlændinge. Jeg vil gerne spørge ministeren, om hun ikke er enig i, at straffen og betingelserne i det hele taget for den slags folk bør skærpes. Efter min mening bør en udlænding, som kommer her til landet og begynder at begå den slags lovovertrædelser, omgående udvises og aldrig nogen sinde have ret til at sætte sine fødder i Danmark igen. Det kan ikke være rimeligt, at vi skal belemres med den slags folk, som lokker personer ud i noget, som bliver deres ulykke og de selv er mere eller mindre uforskyldt i – der kan være problemer af den ene eller den anden art, som er skyld i, at de er nemme at lokke – og jeg vil spørge ministeren, om hun ikke mener, at der på baggrund af den udbredelse, der er ved at ske af narkotika, er behov for en skærpelse af straffen.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Hr. Dohrmann stiller et spørgsmål til mig, som jeg for nylig har besvaret skriftligt til en af hr. Dohrmanns partifæller. Forholdet er dette, at vi efter straffelovens § 191 har en strafferamme på op til 6 år, i særlig grove tilfælde op til 10 år. Jeg mindes meget tydeligt behandlingen af dette forslag her i tinget. Jeg mener på den ene side, at det er klart, at dette er meget alvorlige strafferammer, ligesom jeg mener, at det er meget alvorlige forbrydelser, og at disse høje strafferammer derfor er berettigede, men jeg tror på den anden side ikke, at der ville være flertal her i tinget for en yderligere forhøjelse af straffen. Jeg synes, den forhøjelse, der skete, var tiltrængt, og jeg var glad for, den blev gennemført, fordi jeg ligesom hr. Dohrmann mener, dette er meget alvorlige forbrydelser, som bringer mange i ulykke.

Må jeg med hensyn til det andet sige, at helt så enkelt, som hr. Dohrmann stiller det op, tror jeg ikke, man kan gøre det. Det, der sker, er på den ene side en understregning af kriminalitetens grovhed; der må ske en afvejning mellem dette og den tilknytning, den pågældende har til landet – det var det, jeg var inde på i mit svar før til hr. Wilhjelms,

hvor jeg nævnte de momenter af mere humanitær art, der kunne trække den anden vej – en afvejning, ja, men jeg understreger, at jeg ser med dyb alvor på disse spørgsmål, og det mener jeg også at den praksis, der har været fulgt hidtil med henblik på udvisning, tilkendegiver.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil bede ministeren uddybe et par af de spørgsmål, ministeren allerede har været inde på. Jeg vil gerne spørge, om justitsministeren deler den principielle betragtning, der findes i forskningsrapport nr. 9 fra januar 1979 afgivet af justitsministeriets kriminalpolitiske forskningsgruppe forfattet af Vagn Greve og Beth Grothe Nielsen, at en krænkelse af gæstevenskabets love på den anden side ikke bør kunne medføre, at en hvilken som helst ret forskertses, og den betragtning, som ombudsmanden anlægger i disse udvisningssager, hvor han siger: udvisning af udlændinge efter udståelse af fængselsstraf har i realiteten en sådan karakter af tillægsstraf, at principielle retlige synspunkter svarende til dem, der bestemmer udformningen af strafferetlig lovgivning, tilsiger, at man er meget omhyggelig.

Jeg skal naturligvis ikke på nogen måde gå ind i en diskussion af den konkrete sag – det ville forudsætte, at man var inde i alle sider af sagen – men hvis jeg ikke husker galt, var det 10 måneder, vedkommende havde fået, og vi har jo oplevet tilfælde, netop fordi der er tale om skøn, hvor justitsministeren har tilladt, at udlændinge, der har overtrådt narkotikalovgivningen med, så vidt jeg husker over 2 års straf, er forblevet her i landet. Det hænger vel sammen med det, som også siges i denne lille rapport om udvisning, at man for den, der har været her 5–6 år – og det havde den pågældende jo – normalt ikke vil bruge det, som ombudsmanden kalder tillægsstraf.

Justitsministeren nævnte, at også hendes forgænger af og til havde fraveget princippet om opsættende virkning. Kan justitsministeren svare på, i hvor mange tilfælde det er sket siden 1973?

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Hr. Bernhard Baunsgaard refererer til forskningsrapport nr. 9 fra januar 1979 af

[Justitsministeren]

justitsministeriets kriminalpolitiske forskningsgruppe, som hr. Bernhard Baunsgaard kalder det. Det er rigtigt, justitsministeriet har bevilget nogle midler til, at nogle forskere kunne belyse og undersøge forskellige spørgsmål, men deri ligger ikke, at alle de synspunkter, der er fremført i denne rapport, dækker justitsministeriets opfattelse; det vil jeg gerne have sagt.

Så citerer hr. Bernhard Baunsgaard fra det sidste afsnit af rapporten, det afsnit, der hedder: Kriminalpolitiske bemærkninger. Der siger man, at der er to grundsynspunkter, der brydes, og man illustrerer det med to citater, hvoraf det ene lyder:

»Udlændinge har efter loven intet retskrav på at være i Danmark, og en udvisning er ikke en strafferetlig reaktion, men en foranstaltning, der tilsigter at beskytte landet mod udlændinge, der overtræder gæstevenskabets love«.

Det er den – understreger jeg igen – kriminalpolitiske bemærkning, som tilsynet med udlændinge har gjort. Over for dette står altså det andet citat – og det er forfatterne af denne redegørelse, som finder støtte i nogle udtalelser fra ombudsmanden. De har den opfattelse, at der er tale om en art tillægsstraf, således at man principielt skulle vurdere det nøjagtigt på samme måde som en straf i øvrigt.

Disse forskere siger, at der er tungtvejende etiske og juridiske grunde for at tage udgangspunktet i sidstnævnte synspunkt. Jeg mener ikke, dette synspunkt kan stå alene. Jeg mener – og det er også det, ministeriet har bygget sin praksis på – at der i høj grad er tale om her, at udlændinge, der bryder gæstevenskabets love, ikke har noget krav på at være her i landet. Men jeg føjer til, at ministeriet jo har administreret praksis således, at der i disse vurderinger også er taget hensyn til længden af opholdstiden, til den tilknytning, der har været til Danmark, til ægteskab, børn m. v., som jeg nævnte før, og derfor synes jeg ikke, der kan siges noget, der er så absolut som det, hr. Bernhard Baunsgaard ønsker her.

Men jeg ønsker at understrege igen meget stærkt, at de vurderinger, der anlægges i denne rapport, er vurderinger, som de to forskere, de to medarbejdere ved kriminalistisk institut har anlagt, og der er ikke noget, der tilsiger, at det ene synspunkt skulle have

større vægt end det andet; de siger jo også selv, at der ikke er noget i undersøgelsen, der tyder på, at tilsynet med udlændinge tager andre hensyn end tilsigtet af lovgivningsmagten. Der er et spørgsmål om brug eller misbrug af narkotika.

Hermed sluttede spørgsmålet.

10) Til *justitsministeren* af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Vil ministeren sørge for ændret praksis i administrationen af udlændingeloven, så en to-instans-behandling af udvisningssager i alle sager sikres?«

(Spm. nr. 1019).

Skriftlig begrundelse.

Da Danmark søgte optagelse i EF i 1972, måtte vi ændre vor udlændingelov, fordi den på en række punkter ikke opfyldte de krav om retssikkerhed, som EF-Rådsdirektiv 64/221 fordrede som minimum ved behandlingen af ikke-statsborgere.

Når EF krævede ændring af vor udlændingelov, var årsagen, at andre EF-borgere under ophold her i landet faldt ind under vor udlændingelov.

Et af de krav, som Rådsdirektiv 64/221 stillede, var enten et særligt udvisningsnævn, således som det var foreslået af det nordiske udvalg om lovgivning om udlændinge, eller at der indførtes et retsmiddel i udvisningssager.

Justitsministeriet foreslog så, at retsmidlet blev anke til justitsministeriet. Ankemuligheden blev indsat i § 7, stk. 3, i lov om udlændinge (gældende lov). I sin fremsættelsestale fremhævede den daværende justitsminister, at der var tale om en nydannelse som følge af retstilstanden i EF.

Den nuværende justitsminister har tidligere i et svar på spørgsmål nr. 763 i dette folketingsår udtalt sig om den gældende udlændingelov.

Der synes ikke at være overensstemmelse mellem den daværende justitsministers ord og den nuværende justitsministers opfattelse.

Den nuværende justitsminister har den opfattelse, at anken til justitsministeriet alene er i overensstemmelse med almindelige regler om administrativ rekurs, mens den tidligere justitsminister udtrykkelig understregede, at

[Bernhard Baunsgaard]

der var tale om »noget ændret fremgangsmåde ved behandling af ... beslutninger om udvisning m. v.« (folketingets forhandlinger I, 1972-73, sp. 110).

Den særlige kriminalpolitiske forskningsgruppe, som justitsministeriet har udpeget, har i en forskningsrapport nr. 9 fra januar 1979, ved Vagn Greve og Beth Grothe Nielsen om »Udvisning på grund af kriminalitet« omtalt ændringen i udlændingeloven foranlediget af vor indlemmelse i EF.

Det hedder heri side 16: »Rådsdirektiv nr. 64/221, art. 9, krævede på udvisningsområdet, at der enten skete en høring af et særligt rådgivende organ eller var en mulighed for anvendelse af retsmidler. Justitsministeriet foreslog en ændring af loven, så retsmidlet blev rekurs til justitsministeriet, og dette forslag fik bred tilslutning i folketinget.«

Side 17 hedder det: »En afgørende forudsætning for, at den etablerede rekursordning kan betragtes som et retsmiddel eller med andre ord som en to-instans-behandling, er selvfølgelig, at de to organer gennemarbejder sagerne uafhængigt af hinanden.«

I svaret på spørgsmål nr. 763 siger ministeren bl. a.: »Derimod forekommer det kun undtagelsesvis, at konkrete sager drøftes mellem justitsministeriet og tilsynet, inden afgørelse træffes af tilsynet. Det drejer sig i det væsentlige om tilfælde, hvor der opstår principielle spørgsmål, f. eks. om fortolkning af de gældende regler, eller hvor der opstår tvivl om rækkevidden af en tidligere afgørelse, som er truffet af justitsministeriet som klageinstans.«

Om dette siger Vagn Greve og Beth Grothe Nielsen i nævnte afhandling side 18: »I et vist omfang drøftes sagerne med ministeriet, før afgørelsen træffes. Dette er naturligt og god administrationspraksis i øvrigt, men lovstridigt her.«

Så vidt jeg er orienteret, er de to forfattere fra justitsministeriets kriminalpolitiske forskningsgruppe i overensstemmelse med holdningen hos de eksperter, der ellers beskæftiger sig med forholdet, når gældende praksis betegnes som lovstridig. Danmark må, hvis fremgangsmåden, der jo reelt ophæver to-instans-behandlingen, anvendes over for en EF-borger, kunne risikere indsigelse fra de øvrige EF-lande.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Baggrunden for reglen i udlændingelovens § 7, stk. 3, hvorefter klager til justitsministeriet over afgørelser truffet af tilsynet med udlændinge i visse tilfælde har suspensiv virkning, er følgende: Artikel 8 i direktiv nr. 64/221, kræver, at en udlænding over for en beslutning om indrejse, nægtelse af udstedelse eller fornyelse af opholdstilladelse eller om udvisning skal kunne benytte den samme klageadgang, som står åben for indenlandske statsborgere med hensyn til administrative afgørelser. Endvidere skal der efter artikel 9 i samme direktiv bortset fra påtrængende tilfælde være mulighed for at indbringe afslag på ansøgninger om opholdstilladelse eller beslutninger om udvisning for en højere myndighed.

Ved lovændringen i 1973 imødekom man ikke alene kravene, for så vidt angår EF-statsborgere, men udvidede klageadgangen til at omfatte alle udlændinge. Der var tale om en nydannelse, for så vidt angår udvisnings-sagerne, idet kompetencen til at træffe afgørelse i disse sager før 1973 normalt var henlagt direkte til justitsministeren. Det er det, jeg har redegjort for i mit svar til spørgeren på spørgsmål nr. 763, hvortil jeg henviser.

Jeg vil gerne sige til hr. Bernhard Baunsgaard, at jeg helt kan tilslutte mig den daværende justitsministers bemærkning i fremsættelsestalen i 1973 om, at der var tale om en noget ændret fremgangsmåde ved behandlingen af beslutning om udvisning m. v. Som jeg oplyste i det nævnte svar, forekommer det kun rent undtagelsesvis, at konkrete sager drøftes mellem justitsministeriet og tilsynet, inden afgørelsen træffes af tilsynet, og det drejer sig i det væsentlige om tilfælde, hvor der opstår principielle spørgsmål, f. eks. om fortolkning af de gældende regler.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg er glad for, at ministeren henviser til sit tidligere svar, for det er jo netop dér, justitsministeren er i klar modstrid med loven og derfor optræder lovstridigt.

Da jeg skal henvise til den omtalte forskningsrapport nr. 9 fra 1979, vil jeg gerne understrege, at man kunne få mistanke om, at det ikke var justitsministeriets forskningsgruppe. Jeg gør opmærksom på, at justitsministeriet ved skrivelse af 7. oktober 1975 nedsatte en kriminalpolitisk forskningsgruppe,

[Bernhard Baunsgaard]

og det er justitsministeriets egen forskningsgruppe, der har bedømt justitsministerens handlemåde. Jeg vil gerne have lov at citere fra s. 17 og 18 i denne rapport, hvor man siger:

»En afgørende forudsætning for, at den etablerede rekursordning kan betragtes som et retsmiddel eller med andre ord en to-instans-behandling, er selvfølgelig, at de to organer gennemarbejder sagerne uafhængigt af hinanden. Det er helt klart grundlaget for lovens ordning.«

Justitsministeren har lige tilstået – og det er ikke tilfældigt, at jeg bruger ordet »tilstået« heroppe – at justitsministeriet administrerer i modstrid med lovens hensigt og ordning. Jeg kan gentage herfra: Normalt ville det være en god og naturlig administrationspraksis, at to myndigheder aftaler med hinanden, hvordan man skal klare netop principielle og vanskelige tilfælde, men som forskningsgruppen siger ganske klart: det er lovstridigt i dette tilfælde. Det er derfor, jeg spørger: Vil justitsministeren sørge for, at justitsministeriets administration bliver i overensstemmelse med loven?

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Hr. Bernhard Baunsgaard opfatter det, som om jeg var kommet med en tilståelse, og at det skulle være noget helt nyt, at jeg fremførte dette. Det, jeg siger her, svarer vist meget, meget nøje til svaret den 5. april 1979 på det spørgsmål, jeg refererer til, og hvor hr. Bernhard Baunsgaard spurgte, om jeg kunne bekræfte, at fremmedpolitiet undertiden spørger justitsministeriet, før afgørelse træffes i udvisningssager. På det tidspunkt, da dette svar blev afgivet, og da det svar, jeg afgiver i dag, er blevet udarbejdet, kender vi naturligvis godt den vurdering, som forskningsgruppen – jeg understreger: forskningsgruppen – her har anlagt, og som hr. Bernhard Baunsgaard citerede. Men der er jo også andre, der har behandlet spørgsmålet om ændring af administrative afgørelser, og jeg vil gerne henvise til Erik Harders bog om ændring af administrative afgørelser. Han anfører direkte – det er på s. 77 – at fremgangsmåden med forelæggelse generelt indebærer fordel for borgerne, og at praksis aldrig har været i tvivl om tilladeligheden af,

at principielle sager forelægges for vedkommende ministerium.

Så vil hr. Bernhard Baunsgaard sige, at konkrete sager drøftes mellem tilsynet med udlændinge og ministeriet – det kan jeg allerede fornemme hr. Bernhard Baunsgaard vil sige – og jeg vil da henvise til svaret fra 5. april 1979, hvori det siges, at det i det væsentlige drejer sig om tilfælde, hvor der opstår principielle spørgsmål, f. eks. fortolkning af de gældende regler, eller hvor der er tvivl om rækkevidden af en tidligere afgørelse.

Jeg må altså sige, at da den praksis, der anvendes, ikke går videre, end hvad der efter almindelige forvaltningsretlige regler følger af over- og underordningsforholdet mellem ministeriet og tilsynet, finder jeg det ikke rimeligt på nuværende tidspunkt at søge praksis på området ændret, men jeg vil gerne føje til, at spørgsmålet om ankeadgangen og i det hele taget spørgsmålet om forbedring af udlændinges retsstilling jo vil blive taget op til overvejelse i det tidligere omtalte udvalg, som er nedsat til revision af fremmedloven.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg beklager, at justitsministeren ikke ganske klart holder sig til det, vi diskuterer. Det er klart, at administrative afgørelser er én ting, og dette at lave et retsmiddel med en ankeinstans, er noget ganske andet. Der blev i 1973 efter krav fra EF – EF stillede det som et krav, fordi vores udlændingelovgivning var for ringe til, at de ville have, at andre EF-borgere skulle ind under den – stillet et ganske klart krav om, at der skulle være en ankeinstans, med andre ord at en endelig afgørelse først skulle kunne træffes, efter at man havde klaget over den første afgørelse.

Vil justitsministeren prøve på at bilde folketinget ind, at det er muligt at have en to-instans-afgørelse, når de to instanser i forvejen aftaler, hvad de begge skal sige? Det er derfor, dette er lovstridig administration fra ministerens side. Der er klart indsat et krav i loven om, at der skal være en klageadgang. Justitsministeren har lige så klart i dag sagt, at det agter hun ikke at gennemføre. Det er meget betænkeligt at måtte konstatere, at landets justitsminister ikke gennemfører lovene, så de er i overensstemmelse med ånden i det, så justitsministeriets egen forskningsgruppe skal kunne sige, at det er lovstridigt.

[Bernhard Baunsgaard]

Det, som ministeren citerede, var jo bare almindelig administrationspraksis, hvor der ikke var tale om, at ministeriet fungerede som ankeinstans.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg kan ikke acceptere hr. Bernhard Baunsgaards udlægning af, at den udtalelse i forskningsrapporten om, at dette skulle være lovstridigt på dette område, er rigtig. Jeg henviser igen til mit svar på spørgsmål 763 og til sagkundskaben – Erik Harders bog handler jo netop om ændring af administrative afgørelser. Det mener hr. Bernhard Baunsgaard ikke, men jeg må fastholde mit standpunkt. Jeg kan ikke erkende, at der er tale om nogen lovstridig praksis her. Men jeg har også føjet til, at spørgsmålet om adgangen vil blive taget op til overvejelse. Jeg mener ikke, at den praksis, at principielle sager kan forelægges for vedkommende ministerium, går videre, end hvad jeg sagde efter almindelige forvaltningsretlige regler følger af over- og underordningsforholdet mellem ministeriet og tilsynet.

Wilhelm (VS):

Jeg er ikke sikker på, at jeg bedømte ministerens svar helt så negativt, som hr. Bernhard Baunsgaard, og det vil jeg gerne have lidt rede på. Men jeg mener, at vi bør springe op og falde ned på, hvad den ene og den anden har skrevet i tidernes morgen om dette, og om det efter de nuværende regler kan kaldes lovstridigt eller ej. Det, det bør handle om, er, at udvisning er en så alvorlig beslutning for de pågældende – i mange tilfælde langt alvorligere end almindelige straffe for den ene og den anden overtrædelse – at det simpelt hen er uanstændigt, uanset om EF har forlangt det eller ej, og hvem der har skrevet hvad om spørgsmålet, at en sådan beslutning ikke kan prøves.

Det er dér, jeg mener vi står, og det er dér, jeg opfatter det i og for sig – håber jeg korrekt – som nogenlunde positivt, at ministeren siger: det følger af over- og underordningsforholdet mellem tilsynet i forhold til ministeriet, at sådan må det nu engang være. Det opfatter jeg som et tilsagn om, at den revision, der kommer, vil sikre den anden instans end ministeriet. For jeg er ganske enig med ministeren i, at så længe man har tilsynet

underordnet ministeriet, kan ministeriet ikke med nogen rimelighed være ankeinstansen i disse sager.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om tilsagnet om, at dette indgår i det hurtigarbejdende udvalgs overvejelser om den fremtidige udlændingelovs revision, indebærer, at man vil overveje en helt anden ankeinstans end ministeriet.

Ministeren forsøger at bagatellisere problemet ved at sige, det kun er undtagelsesvis, og kun i de sager, hvor der er principielle tvivlsspørgsmål f. eks. om fortolkningen. Ja, men det er da lige præcis i de sager, der er allermost behov for at få dem prøvet ved en anden instans. Hvad ville man sige til, om underretterne her i landet sagde: vi render lige op og spørger landsretten, så vi ikke bliver underkendt, men vi gør det da kun i de sager, hvor der er principielle tvivlsspørgsmål og fortolkningsspørgsmål. Dermed undergravede man jo fuldstændig to-instans-muligheden. Ministeren ville som jurist grine sig for dørvet over det, hvis man førte en sådan praksis. Men her bruger hun altså argumentet, når det drejer sig om tilsynet og ministeriet.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Hr. Wilhelm opfattede mine udtalelser i retning af, at jeg skulle have erkendt, at den nuværende ordning ikke var acceptabel i fremtiden. Jeg tror, hr. Wilhelm går lovligt vidt her og drager konklusioner, før tingene er tilstrækkelig belyst. Det, jeg sagde var, at udvalget ville overveje spørgsmålet om ankeadgangen og i det hele taget ændring af udlændinges retsstilling. Jeg kan ikke, før vi har fået udvalgets betænkning og har haft lejlighed til at vurdere den, give noget tilsagn om, hvorvidt vi skal have en anden ankeordning, og hvordan den i givet fald skal være, men så meget er rigtigt, at spørgsmålet behandles, og så må vi se det an, når vi får et udspil fra udvalget.

Hermed sluttede spørgsmålet.

11) Til *justitsministeren* af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Stilles der andre, højere etiske krav til udlændinge, når de søger opholds- og arbejdstilladelse her i landet, end de krav, der

[Bernhard Baunsgaard]

gælder for danske statsborgere, f. eks. en kontorfunktionær, en arbejder eller lærer?»
(Spm. nr. 1020).

Skriftlig begrundelse.

Det er efterhånden blevet accepteret her i landet, at vi ikke stiller bestemte krav til hinanden i etiske eller seksuelle livsholdninger, så længe en sådan livsholdning ikke skader andre eller er til almindelig gene.

Det er f. eks. nu bredt accepteret, at danskere kan være kristne af forskellige trosretninger, være tilhængere af Jehovas vidner, være muhamedanere eller tilslutte sig andre religioner eller slet ingen religion have.

Det er også almindeligt accepteret, at danskere kan indrette deres tilværelse med hensyn til samlivsformer, som det ønskes; man kan f. eks. leve i ægteskab, leve papirløst eller i kollektiv.

Gælder disse frisindede opfattelser også, når ikke-danske statsborgere søger opholds- eller arbejdstilladelse i Danmark, eller stiller vi særlige krav til udlændinge, f. eks. til skandinaver, EF-borgere eller andre udlændinge?

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg kan besvare det stillede spørgsmål klart benægtende.

Opholds- og arbejdstilladelse til udlændinge meddeles, uden at der på nogen måde foretages en vurdering af den pågældende persons etiske, religiøse eller seksuelle livsholdning.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg er glad for ministerens svar på dette område. Jeg er derimod ikke så glad for, at ministeren glemte at svare på, om dette med opsættende virkning ved henvendelse til ombudsmanden er fravejet siden 1973 af andre end den nuværende justitsminister. Men hvis justitsministeren ikke har svaret på rede hånd, og hvis formanden måske ikke engang tillader, at det bliver besvaret nu, vil jeg naturligvis bare bede om at få svaret senere.

Hvad angår dette med de etiske krav, vil jeg gerne gå en lille bitte smule videre og sige, at når man så udviser en udlænding, der er i besiddelse af et halvt gram hash, og dette ikke er strafværdigt for danskere, hvor-

dan klarer man så den, når der ikke stilles højere etiske krav til udlændinge?

Første næstformand (Erlendsson):

Hr. Bernhard Baunsgaard ved, at det spørgsmål, som han nu på ny bragte på bane, var sluttet, men har justitsministeren lyst til at besvare det, må det naturligvis blive justitsministerens egen sag.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Spørgsmålet var slut, så kan man sige, det er min fejl, at jeg ikke besvarede det før. Jeg kan sige, at suspension er afslået også efter 1973; det var det, hr. Bernhard Baunsgaard spurgte mig om.

Så bringer hr. Bernhard Baunsgaard en helt anden sag ind, nemlig spørgsmålet om, hvordan det skal fortolkes, hvis personer, der kun har et meget sporadisk tilknytningsforhold til landet, findes i besiddelse af et mindre kvantum hash. Jeg mener ikke, der her er tale om det, jeg kaldte et etisk spørgsmål; dette er et spørgsmål om fortolkning af udlændingeloven.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det sidste kan jeg ikke forstå, men det kan selvfølgelig være mig, der misforstår det hele.

Jeg kunne forstå, hvis man sagde, at udlændinge end ikke må være i besiddelse af hverken spiritus eller hash eller andet af den slags, som man ikke kan lide at folk er i besiddelse af i al almindelighed, og så skal de smides ud.

Den pågældende dame, der blev smidt ud, var en ung norsk kvinde, der havde opholdt sig her i landet i et halvt år. Men jeg kan forstå, at ministeren ikke vil komme nærmere ind på det, og så må jeg jo vende tilbage til det. Jeg mente, det kunne være, man stillede større etiske krav i sådanne sager.

Hermed sluttede spørgsmålet.

12) Til **boligministeren** af:

Brusvang (CD):

»Vil regeringen for at fremme bygningsændringer m. v. med varmespareformål vise imødekommenhed over for borgerne, således at man for mindre bygningsændrings vedkommende slækker noget på de formelle

[Brusvang]

krav til tegning og teknisk beskrivelse og giver fornøden offentlig tilladelse på grundlag af borgernes egne skitser, eventuelt bistået af kommunernes tekniske personale, hvorved der – når de dyre arkitekthonorarer kan undgås i småsager – utvivlsomt vil ske en betydelig øget indsats med en væsentlig spareeffekt i samfundets interesse?»

(Spm. nr. 1001).

Skriftlig begrundelse.

Efter den gældende lovgivning er der meget strenge regler for, hvad en borger kan foretage af bygningsændringer og forbedringer, herunder isoleringsforanstaltninger på egen ejendom.

Selv mindre – men isoleringsmæssigt vigtige – ændringer som tilbygning af dobbeltyderdør med overbygget tag, installation af en brændeovn (for brænde og affald) o. lign. kræver, at der forelægges nøjagtige arkitektfremstillede projekter, som ofte vil være afskrækkende dyre i forhold til den samlede investering.

Dette forhold er utvivlsomt årsag til, at borgerne på forhånd opgiver en lang række samfundsgavnige spareinitiativer. Spørgeren mener, at de fornødne bygningsansvarlige og bygningstekniske hensyn må kunne tages gennem vejledning fra kommunens tekniske personale – ikke mindst når det drejer sig om mindre bygningsændringer på en- og to-familiehuse. Eventuelt bør man tillige overveje en ændring af byggelovgivningen, således at der skabes en generel mulighed for mindre dispensationer fra byggelinjer m. v. i tilfælde, hvor der klart er tale om varmebesparende foranstaltninger.

Derimod siger det sig selv, at allerede sikkerhedshensyn nødvendiggør arkitektmedvirken ved større ændringer og specielt ved bygningsændringer i det højere byggeri.

Da spørgeren netop forestiller sig, at en imødekommelse fra regeringens side vil igangsætte en række besparelsesarbejder, som ellers ikke ville være blevet foretaget, skulle der ikke blive tale om noget tab for arkitekt erhvervet.

Brusvang (CD):

Jeg er glad for i min skriftlige begrundelse for dette spørgsmål at kunne sige, at der her er tale om et emne, hvor vi har en interesse

fælles med regeringen. Der er altså ikke med dette spørgsmål lagt op til nogen konfrontation; der er ikke noget, der skal sættes i relief fra oppositionens side.

Jeg vil også gerne straks sige, at jeg er helt klar over, at antallet af modargumenter er legio: æstetiske hensyn, faglige hensyn til arkitekter, sikkerhedshensyn osv., og derfor er det, det drejer sig om, hvordan vi alligevel finder en vej frem. Formålet er at fremme energibesparende foranstaltninger, og det ved jeg at boligministeren også gerne vil fremme, og midlet må være at få sat omkostningerne ned. Og så er det, jeg spørger: kan vi gøre det ved en lidt større imødekommenhed over for borgerne, lidt større hjælpsomhed fra kommunernes side? For der er jo vitterlig tale om en meget forskellig administration på dette område: visse steder er man betydelig mere hjælpsom end andre steder. Kan vi hjælpe lidt på formkravene? Visse formkrav ligger der meget stærke reelle hensyn bag ved, som må respekteres. Andre er måske af mere formalistisk karakter og må vige, når man befinder sig i noget, der ligner en krisetid.

Nøgleordet her må derfor være: hvordan skaber vi større fleksibilitet i administrationen på dette område?

Boligministeren (Erling Olsen):

Netop fordi der er så mange modsatte hensyn, når man begiver sig ind på områder som dette, vil det være forkert at lave ændringer i de formelle regler nu. Men det er rigtigt; som hr. Brusvang siger, at der i den øjeblikkelige situation er behov for hurtighed og smidighed, og jeg kan sige, at de kontakter, vi har haft i boligministeriet med folk i de kommunale forvaltninger, tyder på, at man i kommunerne nu er klar over, at det gælder om at få lavet noget, gælder om at hjælpe folk, gælder om at gøre det på en måde, der er så lidt belastende som muligt, men samtidig at undgå panik, sådan at man ikke i forbindelse med isolering får fugtskader, svamp, indeklimaproblemer og alle disse ting.

Dertil kommer, at hele emnet jo er vældig centralt og ganske ømtåligt. Det er centralt, fordi vi gennem årene ved opbygning af bygningsreglement, regler for byggesagsbehandling osv. har stykket forskellige ting sammen,

[Boligministeren]

og man har nu brug for at gå det igennem for at se, hvor meget smidigere og lettere vi kan gøre det uden at tilsidesætte forbrugerbeskyttelsen og uden at tilsidesætte de æstetiske hensyn. Det vil vi i boligministeriet i de kommende år bruge en del af vore kræfter på.

Brusvang (CD):

Jeg har kun at sige tak til ministeren for det svar, der er givet. Jeg finder, det er så positivt, som det kan være, når der nu er nødvendige begrænsninger at tage hensyn til.

Jeg har kun en lille tilføjelse af hensyn specielt til arkitekter og andre sagkyndige, som muligt kunne tro, at dette initiativ kunne skade deres erhvervsinteresser. Jeg tænker netop på sådanne tilfælde, hvor borgerne ikke ville have taget initiativet, medmindre det var klart for dem, at der ikke var alt for store omkostninger forbundet dermed.

Men jeg takker altså for svaret, og da jeg jo formelt skal slutte med et spørgsmål, vil jeg til sidst spørge ministeren: kan ministeren nævne nogle konkrete foranstaltninger, som ministeren kunne overveje ud over de kontakter, som ministeren allerede har haft med kommunerne? Jeg tænker her på, om der kunne være anledning til at undersøge i forbindelse med nogle organisationer, hvorledes man mest praktisk kunne fremme sagen.

Boligministeren (Erling Olsen):

Vi skal gøre så megen gavn og så lidt skade, vi kan.

Hermed sluttede spørgsmålet.

13) Til *undervisningsministeren* af:

Keld Andersen (KF):

»Med hvilken begrundelse har ministeren nægtet at godkende planerne om midlertidig gymnasieundervisning i eftermiddagstimerne på Bobjergskolen i Trundholm kommune, Vestsjællands amt?«

(Spm. nr. 1006).

Skriftlig begrundelse.

I løbet af få måneder påbegyndes byggeriet af et nyt gymnasium i Asnæs, og et fælleskommunalt gymnasieudvalg var nået til enighed om en midlertidig nødløsning, som be-

tød, at man kunne påbegynde undervisningen allerede efter sommerferien.

Ministeriets nej til godkendelse af disse planer betyder, at de implicerede kommuner samt Vestsjællands amt påføres unødige udgifter, hvilket ikke umiddelbart synes at rime med de udtalelser om kommunale og amtskommunale besparelser, man ellers taler om fra regeringspartierne.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Indledningsvis vil jeg gøre opmærksom på, at der nok foreligger en lille misforståelse, idet Bobjergskolen ikke er placeret i Trundholm kommune, men derimod i Dragsholm kommune. I øvrigt skal jeg som begrundelse for afslaget oplyse, at det er en erfaring, at indlæringsmekanismen ikke fungerer tilfredsstillende, hvis man forbereder sig samme dag, som undervisningen finder sted; selve indlæringseffekten både med hensyn til viden, forståelse og arbejdsmetode bliver ikke tilstrækkelig stor. Den erfaring, man har med sådan eftermiddags- og aftenundervisning, viser, at den giver urimelige vanskeligheder for flertallet af de studerende også i de tilfælde, hvor der ikke er erhvervsarbejde forbundet med uddannelsen. Jeg finder det ikke hensigtsmæssigt, at unge mennesker, der skal gennemgå en uddannelse, pålægges sådanne undervisningsmæssige vilkår, at deres muligheder for at få optimalt udbytte af uddannelsen formindskes væsentligt.

Godkendelsen af nyoprettede gymnasier er altid forbundet med krav om egnede lokaler til uddannelsen i de to år, hvor den må foregå i midlertidige lokaler, fordi det ny gymnasium er under opførelse, og i denne godkendelsesprocedure indgår altså også, at lokalerne skal stå til rådighed på rimelige tidspunkter.

Dette var baggrunden for afslaget til Vestsjællands kommune, men jeg kan oplyse over for spørgeren, at jeg i denne uge har modtaget brev fra Vestsjællands kommune, som har løst problemet, idet de ved at gennemgå andre muligheder i området har fundet ud af, at Vig skole i Trundholm kommune, som er beliggende ca. en halv snes kilometer fra det oprindelig foreslåede sted, kan indrettes til at tage den midlertidige gymnasieundervisning i de to år, vi må påregne det drejer sig om. Sagen skulle altså være løst på en

[Undervisningsministeren]

både ud fra elevernes tarv og ud fra amtsrådets interesser tilfredsstillende manér.

Keld Andersen (KF):

Jeg kunne næsten nøjes med at takke for svaret, da sagen nu er ved at finde en tilfredsstillende løsning, men siden ministeren nu belærte mig om, at den pågældende skole lå ikke i Trundholm, men i Dragsholm kommune, vil jeg også gerne give ministeren noget til gengæld og sige, der ikke er tale om Vestsjællands kommune, men om Vestsjællands amt. Det er noget ganske andet.

Når jeg har rejst denne sag, er det, fordi den efter min opfattelse ikke blot har lokal, men også har principiel karakter, uanset hvilken kommune og hvilket amt vi så taler om. Det, det drejer sig om, er nemlig noget så væsentligt som udnyttelse af offentlige bygninger, i dette tilfælde en skole, som står tom i to tredjedele af døgnets 24 timer. Det drejer sig om besparelser, som dette folketing og den nuværende regering jo ofte og gerne taler om. Ved at nægte dette har man tvunget de pågældende kommuner og det pågældende amt ud i, at de nu må leje sig ind i stedet for at kunne bruge de lokaler, der var. Endelig drejer det sig om noget, man også ynder at tale meget om, nemlig selvbestemmelse for amter og kommuner. Her var altså en sag, hvor man var enige, men hvor der fra en højere myndighed, nemlig ministeriets, side blev nægtet tilladelse dertil.

Derfor har sagen og ikke mindst offentligheden krav på et svar, der er på mere end de tre bogstaver, ministerens svar var på. Der var nemlig tale om en praktisk nødløsning i et års tid, indtil man havde nye bygninger.

Jeg skal, som det er sagt af andre heroppe, slutte med et spørgsmål – jeg er ikke enig med ministeren i fremgangsmåden med at læse samme dag, som man bliver undervist, men det er en anden side af sagen – men jeg skal slutte med at spørge ministeren, om et hvilket som helst andet amt også ville have fået nej ud fra et principielt synspunkt fra undervisningsministeriets side, således at man simpelt hen generelt er modstander af, at man bruger offentlige bygninger på den måde, at man sparer på den måde, at man giver kommunerne og amterne selvbestemmelsesret til selv at lede deres kommuner.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg synes nok, det var et noget drejet spørgsmål, når spørgeren ville have oplyst, om ethvert andet amt ville have fået nej i samme sag, og om man dermed altså er modstander af en rationel udnyttelse af offentlige bygninger. Den måde foregår tingene ikke på. Jeg kan sige, at ethvert andet amt havde fået nej i en sag svarende til den konkrete, vi taler om. Jeg er enig med spørgeren i, at vi skal træffe nogle rationelle beslutninger i disse spørgsmål om midlertidige gymnasier, men visse minimumskrav skal opfyldes, herunder først og fremmest kravet til, at vi sikrer eleverne en forsvarlig undervisning, og det er ikke en forsvarlig undervisning, hvis den skal foregå i de sene eftermiddagstimer og de tidlige aftentimer.

Jeg gør opmærksom på, at i alle andre tilfælde, hvor vi har skullet godkende, at et gymnasium deler lokaler med en folkeskole, er man blevet enige om at dele ulemperne, så skoledagen er begyndt på et noget forskelligt tidspunkt, men således, at ikke gymnasiet kom til at bære hele byrden. Jeg vil i den forbindelse gøre opmærksom på, at en skoledag jo ikke længere er beregnet fra kl. 8 til kl. 14, som det vel nok førhen var tradition, men at vi i disse situationer accepterer, hvis undervisningen udstrækkes til kl. 16 og i nødsfald helt til kl. 17.

Det er netop en hensyntagen til, da det er midlertidige løsninger, at finde en løsning, der også er rationel set i forhold til bestående lokaler. Men der er grænser for, hvor langt vi kan gå i disse sager, og den konkrete sag i Vestsjællands amt var en belastning af gymnasieeleverne, som vi ikke fandt rimelig, og som vi heller ikke fremover i lignende tilfælde vil finde rimelig.

Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP):

Jeg kan godt give undervisningsministeren ret i, at det er behageligst at modtage sin undervisning om morgenen for dem, der nu altså er friskest på det tidspunkt, og derfor kan man selvfølgelig sige, at det er godt, at en afvisning nu har ført til, at man har fået en løsning, hvor det åbenbart kan lade sig gøre. Men jeg vil spørge ministeren, om konsekvensen af udtalelsen om værdien af at have forberedelse samme dag, som man skal til undervisning om aftenen, ikke bliver, at

[Gertrud Stjernholm Nielsen]

man faktisk må afskaffe enhver form for aften-gymnasier og aftenskoler. Vil ministeren ikke synes, det er at gå lidt for vidt at skulle konkludere sådan?

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

De erfaringer, jeg henviste til, stammer bl. a. fra aftenseminarier, aften-gymnasier og kurser, som tilsiger os, at det ikke er nogen lykkelig løsning. Det vil på den anden side ikke være rimeligt at afskaffe disse uddannelsesmuligheder, idet det for en række mennesker er en forudsætning for, at de overhovedet kan få uddannelsen, at den kan finde sted, selv om de har erhvervsarbejde ved siden af. Det er ikke nogen lykkelig løsning, men jeg mener, det er en nødvendig mulighed, der skal stå åben. Men de forpligtelser, folketinget og samfundet har påtaget sig ved fri adgang til gymnasiet, mener jeg ikke vi skal klare ved at belaste gymnasieeleverne med sen eftermiddags- eller aftenundervisning. Der må vi kunne stille ressourcer til rådighed, som giver dem optimale vilkår.

Hermed sluttede spørgsmålet.

14) Til *ministeren for kulturelle anliggender* af:

Poulsgaard (FP):

»Har ministeren planer om at indføre en afgift pr. biblioteksbogudlån?«
(Spm. nr. 1008).

Skriftlig begrundelse.

Regeringspartiet venstres politiske ordfører, hr. Ellemann-Jensen, har ifølge dagspressen været fremme med forlydender om, at man skulle til at betale lidt for at låne en bog på biblioteket.

Dette er jo tanker, som fremskridtspartiet igennem lang tid har gjort sig til talsmand for som led i vort forslag om skattelettelser.

Såfremt det parti, som ministeren repræsenterer i regeringen, også kunne gå ind herfor, ville der være skabt et solidt flertal for sådan en afgift.

Når spørgsmålet stilles, er det, fordi det må være af interesse at vide, om hr. Ellemann-Jensen taler på den samlede regerings vegne eller kun på venstres.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Finansudvalget har i forbindelse med behandlingen af ændringsforslag til finanslov 1979 bedt om mine kommentarer til et af de konservative stillet ændringsforslag om oprettelse af budgetreguleringskonto, i hvilken forbindelse man har forudsat, at der skulle opkræves en afgift på 2 kr. pr. biblioteksudlån af lånere, der ikke var pensionister eller under uddannelse.

Af min besvarelse fremgik det, at en låneafgift ville virke hæmmende på bibliotekernes bestræbelser for at komme i kontakt med den såkaldt biblioteksfremmede del af befolkningen. Erfaringsmæssigt stiger biblioteksbenyttelsen med uddannelsesniveaue og dermed med social status. Det publikum, som mangler den uddannelsesmæssige og kulturelle motivering til biblioteksbenyttelse, finder sig næsten udelukkende blandt de socialt ringest stillede i samfundet. Afgiften ville dermed have en indbygget social slagside, ikke bare på grund af, at folk fra lavere indkomslag vanskeligere kan betale en låneafgift, men også fordi man dermed opstiller endnu en hindring for dette publikums biblioteksbenyttelse.

Også for bibliotekernes udadvendte udlånsarbejde, som for en dels vedkommende har socialt sigte, nemlig betjeningen af hospitaler, fængsler, kaserner og fabrikker, ville en afgift virke meget belastende.

Dertil kommer, at administrationen af en afgiftsopkrævning ville være bekostelig, og at fritagelse for afgift for kategorier som de nævnte, børn, uddannelsessøgende og pensionister, må forudses at ville medføre en række omgængelsesforsøg fra andre lånere, som bibliotekerne ikke ville kunne kontrollere.

På den baggrund, og fordi princippet om vederlagsfrit udlån stort set følges i alle lande med et veludviklet biblioteksvæsen og i øvrigt er knæsat i UNESCOs manifest om folkebiblioteker, må jeg udtale, at jeg ingen planer har om at stille forslag om indførelse af en afgift for benyttelsen af vore biblioteker.

Poulsgaard (FP):

Nu er hr. Ellemann-Jensen jo ikke en hr. hvem som helst, han er politisk ordfører for det ene af regeringspartierne. Ministeren

[Poulsgaard]

henviser i sit svar til mig til debatten om det konservative ændringsforslag. Den kendte jeg godt. Vi ved også godt, at da venstre havde regeringsmagten i 1974, forsøgte man at indføre en afgift på biblioteket, de såkaldte sorte kroner, som de da blev kaldt. Men da var venstre jo ikke forlovet og gift med socialdemokratiet. Nu siger den politiske ordfører for det ene af regeringspartierne, at vi skal have en biblioteksafgift. Så er det relevant at spørge den ansvarlige minister for kulturens område, og jeg har fået et svar. Dette bør jeg af høflighedsgrunde sige tak for, men svaret var jo: Goddag, mand – økseskaft! – for det har vi kunnet læse mange gange. Vi har også fået en budgetredegørelse, hr. kulturminister. Det er ikke sjovt at læse den. Så er det sjovere at læse en biblioteksbog, det vil jeg holde med ministeren i. Men så tager ministeren altså grumme fejl igen. Vi har lige fået en ny rapport eller undersøgelse – jeg har ikke set den endnu, jeg har kun set den omtalt i dagspressen – der viser det, som fremskridtspartiet har sagt gang på gang, nemlig at det er de velbjærgede, der bruger bibliotekerne. Denne sidste undersøgelse, der kommer fra socialforskningsinstituttet, viser med al ønskelig tydelighed, at det er de velbjærgede. Så er der det med, at landet skal spare, og at vi ikke har råd. Nej, vi har ikke råd, for vi bliver brandskattet. Men de, som ministeren er så betænksom over for, har da råd til at købe ugeblade, Rapport, og hvad de hedder, alle de blade, der koster 6–7 kr., og de har råd til at købe cigaretter, øl, og hvad ved jeg. Det er jo noget forfærdeligt vrøvl, det dér.

Så kommer man og siger, at det ikke kan lade sig gøre rent administrativt. Fremskridtspartiet har foreslået, at vi siger, 10 pct. bliver fritaget, og at vi giver bibliotekarerne lov til at skønne, hvilke 10 pct. der skal fritages. Vi skal også holde op med, at man kan låne 20, 30, 40 bøger med hjem ad gangen. Man kan ligefrem fylde sin gamle folkevogn med bøger, for man kan jo slæbe ubegrænset med.

Det er for at hjælpe regeringen, at jeg som repræsentant for landets største oppositionsparti siger dette, for vi skal virkelig til at spare. Vi kunne begynde med at indføre en regel om, at man kun kunne låne 4 bøger med hjem ad gangen, og at man, når man fik de fire bøger i tasken, skulle lægge en femmer,

en tier, eller hvor stort nu beløbet skal være det skulle vi såmænd nok kunne finde ud af uden det helt store administrative besvær.

Men jeg kan forstå, at vel har hr. Ellemann-Jensen udtalt sådan noget, som venstrepressen så har kunnet bruge og sige: ih, venstre vil så gerne; men det har altså ikke hold i virkeligheden: man vil ligegodt ikke spare.

Ellemann-Jensen (V):

Hr. Poulsgaard bygger åbenbart sit spørgsmål til ministeren på en opfattelse af, at jeg skulle have foreslået afgift på biblioteksbøger. Hr. Poulsgaard må være forkert underrettet, jeg har aldrig foreslået noget sådant

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Hr. Poulsgaards indlæg giver mig ikke anledning til at ændre noget i mit første svar.

Poulsgaard (FP):

Det havde jeg såmænd heller ikke ventet, hr. minister, men den økonomiske situation kunne måske tvinge ministeren til at tage den slags ting op til fornyet overvejelse.

Det er egentlig fantastisk: det er snart lige meget, hvad man bliver citeret for heroppefra, så er man fejl citeret. Hr. Ellemann-Jensen er citeret i en lang række blade, bl. a. Jyllands-Posten, som plejer at være en nogenlunde reel avis, men han er altid fejl citeret, når det ikke passer, det kommer frem. Jeg forstår af alle de fejl citater, der er, at den presse, vi har, er én stor løgnhals efterhånden; ellers er det nogle andre, der omgås sandheden meget, meget letsindigt herinde.

Melchior (CD):

Jeg har vel nok været lidt for langsom til at melde mig for at få ordet, for det, jeg skulle have påpeget, var, at når der bliver citeret herfra, plejer vi at følge den regel, at man angiver sted for citatet og citatets ordlyd, og det er ikke sket her. Det er det, der foranlediger mig til lidt i strid med forretningsordenen ikke at stille et spørgsmål, men at påpege, at vi ikke fik citatets hjemsted eller ordlyd, og derfor kan sådanne oplysninger naturligvis ikke tillægges nogen værdi. Undskyld, hr. formand!

Første næstformand (Erlendsson):

Der blev sagt »i adskillige dagblade«, og jeg vil naturligvis bede hr. Poulsgaard om at oplyse, hvilke af disse dagblade det drejer sig om. Det ville jeg også have gjort uden hr. Melchior's hjælp, men tak for hjælpen, hr. Melchior!

Hermed sluttede spørgsmålet.

15) Til udenrigsministeren af:

Jørgen Junior (FP):

»Er den danske regering enig med USAs og Englands udenrigsministre i, at der foreligger en ny situation efter valget i Rhodesia, og vil regeringen derfor følge et eksempel fra USA og England om at ophæve handelsboycotten af Rhodesia eller eventuelt anerkende landets nuværende regering som lovlige?«

(Spm. nr. 1024).

Skriftlig begrundelse.

I den nylig afholdte debat i folketinget om Rhodesia blev det klart, at den danske regering ikke vil tage selvstændige initiativer i forhold til Rhodesia. Dette kan man, som undertegnede, beklage, men herefter i øvrigt interessere sig for, hvad man så vil.

Efter folketingsdebatten er der som bekendt sket det, at USAs senat med stort flertal har vedtaget at ophæve de urimelige sanktioner over for Rhodesia.

Desuden har USAs udenrigsminister besøgt sin nye engelske kollega med det resultat, at de hidtidige engelsk-amerikanske planer er forkastede som urealistiske, og at man – tilsyneladende – i stedet vil optage forhandlinger med biskop Muzorewas nye regering for at få en udvikling i gang, der kun kan ende med ophævelse af sanktionerne og senere anerkendelse af landet.

Det er for mig væsentligt at få at vide, om den danske regering fortsat vil følge den engelsk-amerikanske politik på dette område.

Første næstformand (Erlendsson):

Spørgsmålet besvares af statsministeren som fungerende udenrigsminister.

Udenrigsministeren (Anker Jørgensen, fg.):

Jeg skal svare på udenrigsministerens vegne, og jeg kan svare, at udenrigsministeren

under forespørgselsdebatten den 15. maj anførte de synspunkter, som er regeringens, nemlig at det ville være forhastet i dag eller inden for den nærmere fremtid at vurdere valgets – altså valget i Rhodesia – indflydelse på mulighederne for at nå frem til en fredelig og internationalt acceptabel løsning af konflikten.

Hr. Jørgen Junior anfører i begrundelsen for sit spørgsmål bl. a., at USAs senat med stort flertal har vedtaget at ophæve de urimelige sanktioner over for Rhodesia. Det er mildt sagt ikke helt rigtigt. Senatet har derimod opfordret præsidenten til at træffe beslutning om sanktionerne mod Rhodesia inden 14 dage efter indsættelsen af en ny rhodesisk regering, dog senest den 30. juni 1979. Det er dog også rigtigt, at senatet samtidig udtalte, at sanktionerne burde bringes til ophør, men denne udtalelse er bare ikke bindende for præsidenten.

Ifølge den såkaldte Case Javits Amendment var præsidenten allerede før vedtagelsen i senatet forpligtet til på grundlag af de interne valg at fremkomme med sin indstilling om opretholdelse eller ophævelse af sanktionerne.

Den britiske regering har som sit mål erklæret at ville bringe Rhodesia tilbage til legalitet og at få sanktionerne ophævet inden for rammerne af en bred international anerkendelse, altså ikke separat. Ifølge forskellige britiske udtalelser betyder det, at den endelige britiske holdning først vil blive fastlagt efter samråd med andre lande, herunder ikke mindst dem, som det vil være særdeles vigtigt for: de afrikanske lande.

For den danske regering vil det fortsat være afgørende, at der nås frem til en fredelig og internationalt acceptabel løsning på Rhodesiaspørgsmålet, og det er ikke vores opgave lige nu og i dag og i anledning af hr. Jørgen Juniors spørgsmål at finde løsningen på dette problem.

Jørgen Junior (FP):

Jeg havde heller ikke ligefrem ventet, at den fg. udenrigsminister havde meddelt, at man i formiddags havde afsent en depeche til Salisbury, hvor regeringen vel dårligt nok er indsat endnu, men først bliver det i disse dage.

[Jørgen Junior]

Jeg beklager naturligvis, at der i begrundelsen for spørgsmålet ligesom har ligget, at senatet kunne træffe beslutninger. Jeg er naturligvis godt klar over, at det er senatets ret at anbefale, at man træffer en sådan beslutning, men at den virkelige beslutningstagen ligger hos præsidenten.

Det, der er baggrunden for spørgsmålet, er jo, at den danske regering igen og igen, hver gang dette spørgsmål har været diskuteret, har sagt: vi henholder os til de engelsk-amerikanske planer, hvad angår Rhodesia. I virkeligheden er det, jeg vil have at vide af ministeren: vil man fortsat følge det, som man kan blive enig om mellem englænderne og amerikanerne? Er den danske regerings indstilling stort set den, at hvis det i øvrigt ligger inden for nogenlunde fornuftige rammer, og det vil det jo gøre, hvis man kan blive enig om det mellem USA og England, vil man fortsat forholde sig over for Rhodesia på samme måde, som USA og England gør det?

Under forespørgselsdebatten gav vi udtryk for – det gjorde andre partier også – at vi ønskede en dansk enegang. Vi ønskede, at der skulle tages et dansk initiativ over for Rhodesia. Vi fandt, at tidspunktet var inde til at anerkende det nye styre eller i hvert fald til at få løftet handelsboykotsanktionerne. Det var der ikke flertal for, det blev afvist fra regeringens side, og derfor finder jeg det ganske relevant nu at få at vide: vil man fortsat gøre, som englænderne og amerikanerne gør, hvilket man hele tiden har påberåbt sig var det afgørende for den danske regerings holdning?

Udenrigsministeren (Anker Jørgensen, fg.):

I den foreliggende sag ligger det sådan, at det vil være uhyre klogt af alle lande, at de virkelig drøfter denne ting grundigt igennem og søger frem til en fælles holdning.

Hr. Jørgen Junior kan ikke være i tvivl om, at en anerkendelse kan give andre alvorlige konsekvenser i det sydlige Afrika. Det kan være et spørgsmål om krig eller fred, og derfor må man ikke, som det tilsyneladende lægges frem, bare give indtryk af, at det er et spørgsmål om stillingtagen til nogle interne problemer i et bestemt land. Det er et spørgsmål om, hvilken udvikling der kan ventes eller frygtes i det sydlige Afrika. Derfor må man være omhyggelig i overvejelserne, og

derfor vil Danmark og den danske regering afslutte sine overvejelser i samarbejde med en række andre lande, derunder også Amerika og England.

Jørgen Junior (FP):

Jeg er enig med den fungerende udenrigsminister i, at det er af meget stor betydning, hvorledes man forholder sig over for Rhodesia-Zimbabwe, som altså nu er blevet et sort flertalsstyret land langt hen ad vejen i hvert tilfælde. Jeg er blot ikke enig i, at det vil fremme risikoen for krig, hvis man accepterer udviklingen i Zimbabwe-Rhodesia. Jeg tror, det i langt højere grad vil skabe krigsrisiko, hvis man fortsætter den hidtidige danske indstilling, men jeg er da naturligvis glad for, at man fortsat vil overveje.

Jeg havde nok ønsket, at statsministeren lidt klarere og tydeligere havde bundet sig til en eventuel beslutning truffet af USA og England, ud fra det synspunkt, at vi hele tiden har sagt, at det er USA's og Englands indstilling, der er den afgørende. Men jeg ser det lille lys, der er i statsministerens svar, og håber, at forbeholdene ikke skal tages alt for højtideligt.

Udenrigsministeren (Anker Jørgensen, fg.):

Det er interessant at høre hr. Jørgen Junior glæde sig over den udvikling, der nu foregår i Rhodesia, glæde sig over, at der nu er sort flertalsstyre. Nu kan man diskutere, om det fuldt og helt opfylder de betingelser, der gælder for et egentligt demokrati, det skal jeg ikke i denne omgang og ved denne lejlighed gå ind i en diskussion om, men jeg har jo godt før bemærket, hvilken holdning der ofte er kommet til udtryk fra hr. Jørgen Junior, nemlig at man for længst skulle have ophævet sanktionerne over for Rhodesia. Når der i det hele taget er kommet noget, der ligner en rigtig udvikling, i gang, er det bl. a., fordi man ikke har fulgt den linje, der har været fremskridtspartiets, men derimod har fulgt den linje, der har været den nuværende og den tidligere regerings i samarbejde med en lang række lande. Men sådan skifter holdningerne, og det må man jo notere sig.

Hermed sluttede spørgsmålet.

16) Til statsministeren af:

Alfred Hansen (DR):

»Vil regeringen modsætte sig, at der inden for EF udarbejdes fælles valglov, som fremover skal gælde for alle EF-lande ved EF-Parlamentsvalg, og vil regeringen sikre, at det danske folketing også fremover suverænt afgør, hvilken valgprocedure der skal gælde for Danmark ved afholdelse af valg til EF-Parlamentet?«

(Spm. nr. 1025).

Skriftlig begrundelse.

I artikel 7 i akten om indførelse af de direkte valg siges, at Parlamentet skal udarbejde forslag til en ensartet valgprocedure for hele EF-området, og derefter skal Ministerrådet træffe den endelige afgørelse.

I bogen »Europa går til valg« udtaler landbrugsminister Kofoed, at den liberale gruppe også vil arbejde for fælles regler for EF-valg, byggende på forholdstalsvalg.

Da regeringspartiet venstre er medlem af den liberale gruppe, vil det interessere befolkningen forud for de direkte valg den 7. juni, om regeringen deler landbrugsministerens synspunkt.

Det må endvidere fastholdes, at Parlamentet ingen lovgivende funktion skal have, hvilket der lægges op til i artikel 7. Det tilkommer i det hele taget ikke EF at afgøre, hvilke valgregler og valgprocedurer, der skal gælde for valg afholdt i Danmark.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Det drejer sig jo om, hvorvidt vi skal have en fælles valglov inden for EF, og til det spørgsmål kan jeg sige, at ifølge artikel 7 i akten om direkte valg udarbejder Forsamlingen, altså nu Europa-Parlamentet, forslag til ensartede valgprocedurer. Men det udarbejder forslag. Dette forslag skal ifølge artikel 138, stk. 3, i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab forelægges Rådet, og det skal forelægges Rådet til enstemmig vedtagelse. Først herefter skal det vedtages i medlemsstaterne, altså i de enkelte lande, og det skal ske i overensstemmelse med disse landes forfatningsmæssige bestemmelser.

Det er således efter de allerede gældende regler ikke Rådet og heller ikke Parlamentet, der træffer den afgørelse, der skal træffes på dette område. For Danmarks vedkommende

vil det være folketinget, der skal godkende eller forkaste et eventuelt forslag om ensartede valgprocedurer. Det stillede spørgsmål beror derfor – det er jeg nødt til at sige – ganske enkelt på en misforståelse.

Alfred Hansen (DR):

Jeg takker statsministeren for svaret og må sige om statsministerens konklusion – at spørgsmålet hviler på en forkert opfattelse – at den simpelt hen er forkert. Spørgsmålet lyder, om regeringen vil modsætte sig, at der inden for EF udarbejdes fælles valglov. Når jeg har stillet dette spørgsmål, er det foranlediget af, som statsministeren helt rigtigt har oplyst, at artikel 7 i akten om indførelse af det direkte valg siger, at Parlamentet skal udarbejde forslag til en ensartet valgprocedure for hele EF-området, og derefter skal Ministerrådet træffe den endelige afgørelse. Derfor må det da være interessant for den danske befolkning at vide, om man efter valget den 7. juni kan forvente at den danske regering i Ministerrådet vil acceptere noget sådant.

Den anden årsag til, at jeg har spurgt om regeringens holdning, er, at landbrugsminister Kofoed, som jo er medlem af den liberale gruppe, da venstre er medlem af den liberale gruppe i EF-Parlamentet, har givet udtryk for, at den liberale gruppe vil støtte sådanne bestræbelser. Da venstre jo er regeringspartner sammen med socialdemokratiet, ville det være meget interessant at få at vide, om statsministeren deler landbrugsministerens opfattelse.

Der gør sig endvidere det forhold gældende, at normalt er det Kommissionen, der udarbejder forslag, derefter kan man høre Parlamentet, og så kan Ministerrådet vedtage det enstemmigt, eller det enkelte land kan nedlægge veto. Jeg mener, at der her er lagt op til, at Parlamentet med de muligheder, der her gives Parlamentet, har fået større beføjelser, større bemyndigelser, idet det nu har fået til opgave at udarbejde forslag.

Jeg skal derfor spørge, om regeringen, når det kommer i Ministerrådet – jeg forstår meget vel, at vi her i folketinget i en sådan situation får mulighed for at tilkendegive vores holdning – vil modsætte sig, at dette forslag overhovedet kommer på folketingets bord.

[Alfred Hansen]

Jeg mener, at regeringen her udmærket klart kunne tilkendegive, at den ikke ville støtte disse bestræbelser. For det første mener jeg bestemt ikke, at det er Parlamentets opgave at have lovgivende funktion. For det andet mener jeg ikke, at det tilkommer EF overhovedet at bestemme, hvilke valgregler og hvilken valgprocedure danskere ønsker skal gælde for valg i Danmark, hvad enten det er til folketinget, som EF jo i hvert fald ikke indtil nu har tilkendegivet at de vil blande sig i, eller det drejer sig om EF-Parlamentet. Jeg skal derfor konkretisere mit spørgsmål: vil regeringen modsætte sig i Ministerrådet, at dette forslag overhovedet kommer her i folketinget?

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Det er et fantastisk godt spørgsmål. Det er simpelt hen genialt, hr. Alfred Hansen. Om regeringen vil modsætte sig et forslag, som vi endnu ikke kender! Det kan vel ikke være forbudt Parlamentet dernede at have en mening om, hvordan et fælles valg til det pågældende Parlament eventuelt skal tilrettelægges gennem en lovgivning. Det kan vel ikke være Rådet forbudt at overveje at se på et forslag, der kom fra Parlamentet. Jeg garanterer for, at det er heller ikke forbudt dette folketing at tage stilling til, om man vil. Det er derfor ærlig talt et mærkeligt spørgsmål.

Jeg må vel ikke stille spørgsmål, men jeg vil så gerne sige: er det nu helt dumt, at man prøver på inden for EF at koordinere den valglovgivning, der skal være på et område, når det gælder et fælles direkte valg til Det europæiske Parlament? Er det så helt dumt, at man finder frem til en procedure, hvorefter Parlamentet fremlægger nogle tanker og nogle forslag, som Rådet så diskuterer, og først når de er enige, er det gældende? Og så er det i øvrigt endda først gældende, hvis det er godkendt af det danske folketing. Er det ikke en særdeles forsigtig, fornuftig og demokratisk procedure, som sørger for det nødvendige koordinerende samarbejde, der nu engang skal til, når man er medlem af foreningen Det europæiske Fællesskab, med fuld respekt for dette tings ret til at være den endeligt afgørende, besluttende myndighed i denne sag?

Det var nok alligevel formet som et spørgsmål; jeg venter dog ikke noget svar, men jeg vil i hvert fald tillade mig at sige, at det er et af de mest tåbelige spørgsmål, der overhovedet har været stillet i tinget.

Alfred Hansen (DR):

Man må tilgive mig, når jeg nu må konstatere, at jeg helt har misforstået statsministerens svar og i nogen grad er helt forvirret. Først får jeg en stor kompliment af statsministeren: at det var et godt spørgsmål, og nu får jeg at vide, at det er af de værste spørgsmål, vi nogen sinde har været præsenteret for her i tinget.

Jeg synes, det er et godt og særdeles relevant spørgsmål, hr. statsminister. Jeg skal da samtidig sige, at jeg hellere ville have været spørgsmålet foruden, og det forstår jeg at statsministeren også ville. Når jeg hellere ville have været det foruden, skal det søges i det forhold, at jeg helst ville, at EF ikke havde haft planer om noget sådant som det, der her er tale om. Jeg skal derfor spørge statsministeren, om han mener, det er en god ting, at man fra EF blander sig i de valgregler og den valgprocedure, som vi her i Danmark ønsker skal gælde for Danmark også ved EF-Parlamentsvalg. Statsministeren kender ikke et sådant forslag endnu, men man kunne forestille sig, at der i det ville være taget højde for, at der skulle gælde en spærregel f. eks.; man kunne vel også forestille sig, at der var forbud mod valgforbund, og hvad man ellers kunne finde på. Jeg skal derfor spørge, om statsministeren kunne forestille sig et sådant forslag indeholdende ingredienser, som regeringen på ingen måde ville kunne acceptere. Hvorfor skulle man så bebyrde det hårdt arbejdende folketing med at fremsætte lovforslag her i tinget, som vi ikke ønsker skal nyde fremme. Jeg synes, det må være ikke bare regeringens ret, men også dens pligt ligesom at sortere i Ministerrådet de ting, som den mener det er relevant at få i folketinget.

Kan man forestille sig, hr. statsminister, at et sådant forslag ville kunne indeholde ingredienser, som den danske regering ikke ville kunne acceptere, og som man selvfølgelig derfor må nedlægge veto imod?

Statsministeren (Anker Jørgensen):

[Statsministeren]

Der var en bemærkning om, hvorvidt det ikke kunne tænkes, at regeringen ville sortere. Ja men regeringen og det danske folketing kan sortere, og de kan vurdere, om de vil fremme et lovforslag på dette område. Men jeg er da glad for, at hr. Alfred Hansen nu understreger, at jeg naturligvis ikke kender forslaget. Nej, det gør jeg ikke, og jeg vil tillade mig endnu engang at sige: vi vender tilbage til det spørgsmål, hvis forslaget engang skulle komme til at foreligge, og så må vi se på ingredienserne i et sådant forslag; før kan vi naturligvis ikke tage stilling.

Spørgsmålet har karakter af valgkamp, og det er nok, fordi vi den 7. juni skal have et direkte valg til EF-Parlamentet. Så skal der på en eller anden måde, også når man slet ikke kan finde noget som helst, rejses tvivl og hele tiden rejses nogle problemer. Selv om der er givet et svar, som burde være fuldt tilfredsstillende og helt klart for hr. Alfred Hansen, står man bare op en gang til, og jeg går ud fra, at hr. Alfred Hansen kommer en gang til, men så svarer jeg ikke yderligere.

Første næstformand (Erlendsson):

Hr. Alfred Hansen har ikke flere muligheder.

Ib Nørlund (DKP):

Det er da godt, at statsministeren er tilfreds med sit svar, men det synes jeg ikke der rettelig er grund til at være. Det er rigtigt, at disse problemers rejsning hænger sammen med det forestående valg, det vil jeg give ret i. Men det gør det også på en anden måde, for dette problem hænger sammen med et spørgsmål, vi drøftede forleden dag her, nemlig spørgsmålet om aflønningerne. Man har jo dette princip at fortælle folk, inden de går til valg: I skal ikke være bange, her er alt i orden, vi har en lille, billig aflønningsordning, og vi har en valglov, som der ikke kan pilles ved. Men det, der er kendsgerningen, er, at umiddelbart efter valget vil disse spørgsmål blive rejst som Fællesskabs-spørgsmål.

Forleden kunne man ikke give garanti fra udenrigsministerens side om, at man ikke ville ændre på principperne for aflønningen, når valget først var overstået, og her har vi det samme problem vedrørende valgordningen. Nu synes jeg måske ikke, at hr. Alfred

Hansen spurgte helt præcist nok, for det drejer sig altså om det ansvar, man vil påtage sig, når man i Rådet skal optræde på en sådan måde, at der kommer en fælles indstilling ud af det, og derfor vil jeg godt spidse spørgsmålet derhen, om ministeren kan give garanti for, at man ikke vil ændre ved principperne i den nu vedtagne valglov for den slags anliggender i forbindelse med en Fællesskabsordning.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Det var vel, hvad man kunne vente: at folk, der er i valgforbund og kører det samme løb, hr. Ib Nørlund og hr. Alfred Hansen, selvfølgelig skulle assistere hinanden i en sag; der jo ikke er nogen som helst sag, men all right, det må tilskrives det, som jeg sagde før: vi står umiddelbart foran et direkte valg til Det europæiske Parlament.

Det spørgsmål, der blev stillet af hr. Ib Nørlund, lød jo, om jeg ville garantere for, at regeringen aldrig ville foretage nogen ændring i de fremtidige valglove. Nej, det kan jeg ikke garantere for. Vi må se på de valglovsforslag, der kommer til den tid, og så må vi se, hvad vi i det danske folketing på normal parlamentarisk vis mener det er rimeligt og nødvendigt at ændre. Sådan må det forholde sig, så enkelt er det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg skal gøre opmærksom på, at hr. Melchior's indlæg under spørgsmål 14 var stridende imod forretningsordenens § 20, stk. 6, 4. punktum.

Hermed sluttede spørgetiden.

Skriftligt besvarede spørgsmål:**Første næstformand (Erlendsson):**

Fra ministre er modtaget skriftlig besvarelse af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Voigt: spm. nr. 900 og 937.
Ebba Strange: spm. nr. 931.
Inger Stilling Pedersen: spm. nr. 949.
Honoré: spm. nr. 961.
Arentoft: spm. nr. 964.

[Første næstformand]

Steen Folke: spm. nr. 966.
 Maisted: spm. nr. 967.
 Ernst Schmidt: spm. nr. 969.
 Kaj V. Andersen: spm. nr. 970.
 Grove: spm. nr. 971.
 Mølgaard: spm. nr. 972 og 989.
 Jørgen Junior: spm. nr. 975 og 976.
 Burgdorf: spm. nr. 981.
 Inge Krogh: spm. nr. 983.
 Bernhard Baunsgaard: spm. nr. 995, 996 og 997.

Til *arbejdsministeren* (2/5 79) af:

Voigt (FP):

»Vil ministeren hindre, at hans undergivne benytter 1984-Orwells teorier over for den 16-årige Karin Knudsen og andre borgere?«
 (Spm. nr. 900).

Begrundelse.

Det fremgår af Jyllands-Posten den 2. maj 1979, at Karin Knudsen af arbejdstilsynet er frataget sin læreplads hos en damefrisør, fordi hun er overfølsom over for nikkel. Det er da helt i orden, at Karin Knudsen bliver gjort opmærksom på problemet, men derfra og til at smide hende bort fra en læreplads er der unægtelig langt. Jeg kan overhovedet ikke se, at dette rager arbejdstilsynet, når både Karin Knudsen og hendes forældre er indstillet på, at der fortsættes i lærlingeforholdet, selv om en lægeundersøgelse har godtgjort, at den unge pige er overfølsom over for nikkel.

Der må anstændigvis være en grænse for, hvor meget staten skal blande sig i folks dispositioner. Det er bestemt en mild betegnelse, når Karin Knudsens forældre kalder afgørelsen for kold og umenneskelig. Jeg for mit vedkommende kalder en sådan afgørelse og indblanding i folks privatliv for hamrende vanvittig.

Besvarelse (23/5 79):

Arbejdsministeren (Auken):

På grundlag af en udtalelse fra direktoratet for arbejdstilsynet skal jeg oplyse følgende:

I overensstemmelse med reglerne i arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 474 af 4. december 1970 om lægeundersøgelse af personer under 18 år er frisørelev Karin Knud-

sen, født den 12. september 1962, blevet undersøgt af sin læge med henblik på, om hendes helbredstilstand skønnes at være sådan, at det er tilrådeligt, at hun anvendes til det påtænkte arbejde, eller om det er nødvendigt at træffe særlige foranstaltninger til værn for hende, jfr. bekendtgørelsens § 2, stk. 1.

Sagen blev herefter af arbejdstilsynets kreds Århus amt forelagt det lægeligt-tekniske fællesudvalg, der er nedsat med hjemmel i lov om almindelig arbejderbeskyttelse § 41 og foreløbig videreført efter arbejdsmiljøloven.

På grundlag af udtalelser fra de nævnte læger besluttede udvalget på et møde den 21. marts at nedlægge forbud mod Karin Knudsens beskæftigelse som frisørelev.

Karin Knudsens fader, Ole Knudsen, har i skrivelse af 24. april 1979 indbragt sagen for direktøren for arbejdstilsynet.

Da arbejdstilsynets afgørelse endnu ikke foreligger, finder jeg det ikke korrekt at kommentere sagen yderligere på nuværende tidspunkt.

Til *indenrigsministeren* (4/5 79) af:

Ebba Strange (SF):

»Hvad vil ministeren gøre for at sikre den mest hensigtsmæssige anvendelse af midler til behandling af psoriasispatienter?«
 (Spm. nr. 931).

Begrundelse.

Som det sandsynligvis er ministeren bekendt, er en kur ved Det døde Hav i Israel en anerkendt behandling af psoriasis. Gennem et ca. fire ugers ophold dér om året kan lidelsen faktisk holdes nogenlunde i skak. Dette ophold koster knap 7.000 kr. Udgiften kan afholdes af amtskommunen.

Der findes eksempler på, at amtet har afslået denne behandling og i stedet tilbudt hospitalsbehandling herhjemme til patienter, der tidligere med held er blevet behandlet ved Det døde Hav. En seng på Gentofte amtssygehus' dermatologiske afdeling koster ca. 2.300 kr. i døgnet. Hospitalsbehandlingen tager længere tid end kuropholdet, idet indlæggelsen, som er af mindst samme varighed som kuropholdet, skal følges op af ambulante behandling.

[Ebba Strange]

Dette betyder ikke alene stærkt øgede udgifter til læge- og hospitalsbehandling. Det betyder også en væsentligt længere periode, hvor der skal udredes vikarbetalning i patientens eventuelle job.

Der synes ikke at være noget belæg for, at behandlingen ved Det døde Hav ikke har fuldt så stor behandlingsmæssig effekt som behandlingen herhjemme. Dertil kommer, at den psykiske virkning af et hospitalsophold kan være negativ målt i forhold til den psykiske virkning af et kurophold under mindre stive og institutionaliserede former.

Det kan derfor være svært at forstå baggrunden for, at et amt vælger den dyre løsning i stedet for den billigere, medmindre det har noget at gøre med et vist pres fra hospitalslægerens side. Det synes oplagt, at indenrigsministeren undersøger sagen og udstikker nogle retningslinier, der både er økonomiske og menneskevenlige, gerne efter samråd med Psoriasisforeningen.

Besvarelse (15/5 79):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Spørgsmålet har været forelagt sundhedsstyrelsen, der har oplyst, at såkaldt klimabehandling af psoriasispatienter har været kendt i en lang årrække. Denne behandling er specielt taget op i Israel, hvor man har etableret et behandlingssted ved Det døde Hav, hvor såvel klimaet som de meget specielle bademuligheder i Det døde Hav har givet behandlingsresultater, der kan måle sig med behandlingsresultatet i almindelighed ved danske hudafdelinger. Sundhedsstyrelsen har således intet at indvende imod, at klimabehandling ved Det døde Hav tilbydes patienter som et behandlingsalternativ til den mere traditionelle behandling her i landet, idet styrelsen dog understreger, at en tilsvarende klimaterapi udmærket kan gennemføres ved danske strande i sommerperioden. En gennemførelse af behandlingen under de i Israel etablerede forhold kan dog have hensigtsmæssige psykiske virkninger på patienterne, hvilket ikke må underkendes i forbindelse med psoriasisbehandling.

Sundhedsstyrelsen understreger det vigtige i en omhyggelig visitation af de patienter, der i givet fald sendes til en klimabehandling i Israel. Dels vil ikke alle patienter have glæde af den pågældende behandling, dels er

der f. eks. en gruppe på ca. 10 pct. af psoriasispatienterne, hvis psoriasisudbrud forværres af sollys, og som bør afholde sig fra denne form for klimaterapi.

Efter sygehusloven varetages sygehusvæsenet af amtskommunerne og Københavns og Frederiksberg kommuner. Giver amtskommunerne (Københavns og Frederiksberg kommuner) borgerne et tilstrækkeligt behandlingstilbud inden for et givet sygdomsområde, kan indenrigsministeriet og sundhedsstyrelsen alene påvirke amtskommunerne gennem henstillinger, anbefalinger m. v. Dette gælder også, når spørgsmålet drejer sig om hensigtsmæssig ressourceanvendelse.

Vedr. psoriasisbehandlingen er det således amtskommunerne, der må vurdere, hvorledes midlerne til behandlingen mest hensigtsmæssigt kan anvendes.

Indenrigsministeriet finder imidlertid på baggrund af sundhedsstyrelsens ovenfor refererede udtalelse, at man inden for psoriasisbehandlingen bør henlede amtskommunernes opmærksomhed på det behandlingsalternativ, der eksisterer i form af klimabehandling. Dette vil ske i nærmeste fremtid.

Til *handelsministeren* (9/5 79) af:

Voigt (FP):

»Er det rigtigt, at monopoltilsynet forfølger enkelte brancher eller faglige områder, blandt andet bestående af mindre håndværksvirksomheder?«

(Spm. nr. 937).

Begrundelse.

På Håndværksrådets kongres mandag den 7. maj 1979 kom formanden, murermester Adolph Sørensen, med disse bemærkninger og sagde videre ifølge Politikens referat den 8. maj 1979, » at denne ensidige forfølgelse af enkelte faglige områder eller brancher finder Håndværksrådet er en ubehagelig tendens såvel i lovgivningen som i administrationen. Senest er det VVS- og tømmer/snedkerbranchen, det er gået ud over.«

På et pressemøde efter kongressen har Håndværksrådets direktør, Bjarne Hastrup, bakket formandens synspunkter op. På denne baggrund må det være særdeles relevant at få monopoltilsynets emsige snagen i virksomhederne belyst.

[Voigt]

Nu som før ønsker fremskridtspartiet dette erhvervsfjendtlige, bureaukratforherligende tilsyn nedlagt.

Besvarelse (15/5 79):

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Beskyldninger mod monopoltilsynet for at forfølge især mindre virksomheder dukker med mellemrum op. De er ganske ubegrundede.

Monopoltilsynets opgave er gennem tilsyn med priser og avancer at søge at holde igen på en skadelig omkostningsudvikling. De indgreb, som dette tilsyn nødvendigvis må føre med sig, vil af de virksomheder – store som små – som indgrebene retter sig imod, føles ubehagelige.

Jeg er løbende orienteret om monopoltilsynets arbejde og har fuld tillid til tilsynets rimelige og retfærdige administration af den lovgivning, som det påhviler tilsynet at administrere.

Monopolrådets alsidige sammensætning vil også tilsikre, at loven administreres på rimelig vis.

Til *handelsministeren (9/5 79)* af:

Inger Stilling Pedersen (KrF):

»Ministeren bedes oplyse, i hvor mange tilfælde landsbevillingsnævnet har omgjort en enig kommunalbestyrelses afgørelse sammenlignet med forholdene før 1. maj 1978.«

(Spm. nr. 949).

Begrundelse.

Selv om landsbevillingsnævnets mulighed for at ændre en enig kommunalbestyrelses afgørelse om meddelelse af alkoholbevilling blev indskrænket ved den ændring af loven om restaurations- og hotelvirksomhed, der trådte i kraft i maj 1978, kan man godt få det indtryk, at landsbevillingsnævnet stadig meget ofte ændrer enige kommunalbestyrelses afgørelser. Formålet med lovændringen i maj 1978 var bl. a. at give kommunalbestyrelserne større indflydelse på antallet af bevillinger i kommunerne. Man kan betvivle, om dette formål er nået, og må derfor overveje, om en yderligere stramning af landsbevillingsnævnets beføjelser eller en fuldstændig nedlæggelse af det er nødvendig.

Besvarelse (17/5 79):

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Ved lov nr. 140 af 21. marts 1978 om ændring af lov om restaurations- og hotelvirksomhed m. v., som trådte i kraft den 1. maj 1978, blev der bl. a. gennemført en ændring af proceduren ved indankning af de lokale bevillingsmyndigheders afgørelser.

Efter den ændrede lov er der for landsbevillingsnævnet indanket i alt 23 enstemmige kommunalbestyrelsesbeslutninger. Af disse – som efter de nye regler kun kan omgøres af et enig landsbevillingsnævn – er 15 stadfæstet, medens 8 er omgjort. Landsbevillingsnævnet består af en formand samt 4 menige medlemmer, blandt disse sidste 2, der skal repræsentere kommunerne.

Om de omgjorte afgørelser kan det oplyses, at 3 har refereret sig til eksisterende forretninger, der allerede tidligere havde alkoholbevilling, 3 er meddelt med begrænsning til alene at angå øl og/eller bordvin, i 1 tilfælde gik kommunalbestyrelsens afgørelse ud på, at der skulle meddeles en alkoholbevilling begrænset til øl, hvilken begrænsning landsbevillingsnævnet udvidede til at omfatte også bordvin. Herudover har landsbevillingsnævnet i et enkelt tilfælde tilsidesat den lokale bevillingsmyndigheds nægtelse af at godkende en person som bestyrer af en forretning med alkoholbevilling.

Handelsministeriet har ikke oplysninger om, i hvilket omfang enige kommunalbestyrelsesafgørelser er omgjort før 1. maj 1978, idet stemmeafgivningen i kommunalbestyrelsen dengang kun undtagelsesvis fremgik af afgørelserne.

Efter mit skøn giver de her tilvejebragte oplysninger ikke anledning til at overveje en stramning af landsbevillingsnævnets beføjelser, endstige en fuldstændig nedlæggelse af nævnet.

Til *ministeren for offentlige arbejder (10/5 79)* af:

Honoré (KrF):

»Vil ministeren arbejde for en billetmæssig ligestilling mellem hovedstadsområdet og det øvrige land, når det gælder togtransport for modtagere af sociale pensioner?«

(Spm. nr. 961).

[Honoré]

Begrundelse.

Modtagere af sociale pensioner behandles forskelligt inden for og uden for hovedstadsområdet med hensyn til at opnå togbilletter til nedsat pris.

Således kan en enkepensionist på f. eks. 60 år købe et kvartalskort til kun 80 kr., hvormed hun kan benytte DSB i hovedstadsområdet.

Derimod kan vedkommende ikke ligesom invalidepensionister købe de såkaldte 65-billetter, når det gælder rejser uden for hovedstadsområdet. Der tages med andre ord ikke hensyn til vedkommendes situation som enkepensionist, så snart man forlader hovedstadsområdet.

Det forekommer urimeligt, at der ikke er samme fordele for enkepensionister i og uden for hovedstadsområdet med hensyn til billettereduktion til tog.

Besvarelse (22/5 79):

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

DSBs 65-billetordning blev indført for en del år siden med et rent kommercielt sigte, nemlig bedre udnyttelse af ledig kapacitet på mindre trafikstærke tidspunkter.

Invalidepensionister under 65 år fik i 1962 adgang til at rejse på 65-billetter mod forevisning af et særligt legitimationskort udstedt af hjemstedskommunen. Dette skete ved socialministeriets mellemkomst, og dette ministerium betaler DSB et årligt kompensationsbeløb for det indtægtstab, denne gruppes adgang til at rejse på 65-billetter forvolder.

Såfremt 65-billetordningen skal udvides til også at omfatte enke- og førtidspensionister, er det nødvendigt, at der ydes DSB kompensation for det indtægtstab, en sådan udvidelse medfører. Dette spørgsmål har tidligere været rejst over for socialministeriet, der oplyser, at man ikke for tiden har midler til en sådan udvidelse.

Forskellen for modtagere af sociale pensioner ved rejser med DSB i og uden for hovedstadsområdet opstår, fordi det ved togrejser inden for dette område er hovedstadsrådet, der bestemmer taksterne for sådanne rejser. Her er det derfor hovedstadsrådet, der bærer et eventuelt indtægtstab som følge af de takster og bestemmelser, der fastsættes for pensionisters rejser med DSBs tog.

Der vil derfor uundgåeligt kunne opstå forskelle mellem taksterne og reglerne for pensionistrejser i og uden for hovedstadsområdet.

Som nævnt i begrundelsen for spørgsmålet består der således en adgang for enkepensionister i hovedstadsområdet til at anvende pensionistkort. En anden forskel er, at der ikke længere udstedes 65-billetter for rejser inden for hovedstadsområdet, idet hovedstadsrådet her har ment, at de nye rabatstempekort gav en så væsentlig besparelse ved de længere rejser inden for området, at kortene kunne erstatte 65-billetterne.

Loven af 29. marts 1978 om den lokale og regionale kollektive personbefordring uden for hovedstadsområdet giver imidlertid mulighed for et samarbejde mellem DSB og amtskommunerne om takstfastsættelsen for rejser med DSBs tog i amtskommunerne.

Dette samarbejde, der først er ved at blive indledt, vil muligvis kunne føre til en vis udjævning af forholdene for modtagere af sociale pensioner ved rejser med tog mellem hovedstadsområdet og det øvrige land.

Til *ministeren for offentlige arbejder* (14/5 79) af:

Arentoft (FP):

»Hvilke planer er der for besejlingen af Samsø-Jylland i perioden 27. maj til 15. juni 1979 – især i pinseperioden – nu hvor Søren Larsen & Sønners Skibsværft A/S i Nykøbing Mors har meddelt, at værftet ikke kan levere den nye færge til rederiet L. Grau før sidstnævnte dato?«

(Spm. nr. 964).

Begrundelse.

Spørgsmålet rejstes efter et møde, jeg havde på Samsø den 11. maj d. å., og jeg skal i øvrigt henvise til bilag 60, alm. del/S i udvalget om offentlige arbejder.

Af hensyn til bl. a. de mange turister til og fra Samsø i pinseferien er det nødvendigt, at der hurtigst muligt gives offentligheden meddelelse om befordringsmulighederne, og jeg mener også, at ministeren bør understrege, at den forsinkede levering af færgen ikke skyldes rederiet Grau, men udelukkende skyldes forsinkelser på værftet.

Besvarelse (28/5 79):

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

I den oprindelige beslutning i november 1977 om indstilling af driften på DSB-ruten Kolby Kås-Århus indgik det som en forudsætning, at dette kunne ske fra det tidspunkt, hvor den private rute mellem Samsø og Jylland via Sælvig-Hov rådede over 3 færgér.

Det private rederi meddelte efter at være blevet gjort bekendt med denne beslutning, at det havde kontraheret om en ny færge, der påregnedes indsat i den daglige trafik i forbindelse med ikrafttræden af sommerfartplanen 1979, dvs. pr. 27. maj.

Dette tidspunkt har herefter dannet grundlag for de efterfølgende forhandlinger mellem ministeriet og de berørte parter og for DSBs planlægning for sejladsen på Kalundborg-Samsø-ruten efter 26. maj 1979.

Hov-Samsø-ruten ApS har imidlertid i skrivelse af 6. maj 1979 meddelt, at den nye færge grundet på forsinkelser under bygningen ikke kan leveres fra værftet til det forudsatte tidspunkt, men først i anden uge af juni. Rederiet har oplyst, at forsinkelsen skyldes en strejke på 14 dage, beskadigelse af en skru aksel samt afbrydelser i arbejdet som følge af det hårde vintervejr. Rederiet har senest i skrivelse af 19. maj 1979 bekræftet, at den ny færge kan indsættes i driften den 16. juni, dvs. fra det tidspunkt, da højsæsonens fartplan træder i kraft.

Rederiet har endvidere meddelt, at Hov-Samsø-ruten vil udvide antallet af daglige dobbeltture med de 2 færgér, rederiet indtil da har til rådighed, således at kapaciteten når op på et niveau svarende til det oprindelig planlagte. Yderligere vil der i fornødent omfang blive indsat ekstraturer, såfremt behovet herfor skulle vise sig.

Forsinkelsen med indsættelsen af den ny færge er ensbetydende med, at den oprindelige forudsætning for Hov-Sælvig-rutens ene-besejling ikke er til stede før den 16. juni. Derfor fortsætter DSB med en besejling Kolby Kås-Århus indtil dette tidspunkt.

Under hensyntagen til den allerede offentliggjorte sejlplan for Kalundborg-Samsø-ruten, som træder i kraft den 27. maj, er det ikke muligt at fortsætte en uændret sejlads på Århusruten, men DSB har den 10. maj 1979 meddelt de lokale myndigheder, at man

vil sejle en daglig dobbelttur i de perioder, hvor Kalundborgfærgen ellers er uvirksom. Således vil der mandage til torsdage være en afgang kl. 12.30 fra Kolby Kås til Århus, hvorfra der i modsat retning returneres kl. 15.40. I weekenden og pinsedagene sejles i aften- og nattetimerne, inden for hvilke tidsrum der yderligere hele perioden igennem kan indsættes ekstra sejlads.

Endelig vil DSB med et vist varsel kunne indsætte en reservefærge Århus-Kolby Kås, såfremt et uforudset behov mod forventning skulle gøre dette nødvendigt.

Under hensyn til den private routes og DSBs bebudede ekstrasejlads samt tilsagnene om yderligere afgang, såfremt behovet viser sig, må jeg således anse overførselskapaciteten Samsø-Jylland for sikret i den tre ugers overgangsperiode indtil indsættelsen af den ny færge på Hov-Sælvig-ruten.

Til *udenrigsministeren* (14/5 79) af:

Steen Folke (VS):

»Vil ministeren give en redegørelse for EFs faktiske anvendelse af Romtraktatens artikel 235 (gummiparagraffen) i forhold til justitsministeriets redegørelse fra før folkeafstemningen i 1972, som understregede, at artikel 235 kun skulle anvendes om traktatmæssige økonomiske forhold, og vil ministeren i den forbindelse forklare, hvordan f. eks. et Rådsdirektiv om kvaliteten af badevand, en Rådsafgørelse om store bymæssige koncentrationers udvikling og en Rådsafgørelse om registrering af medfødte defekter kan siges at falde ind under artikel 235's anvendelsesområde, sådan som justitsministeriet i sin tid afgrænsede det?«

(Spm. nr. 966).

Begrundelse.

Udenrigsministerens svar på mit spørgsmål nr. 788 indeholder en liste over de i alt 125 konkrete tilfælde, hvor artikel 235 er anvendt, i tidsrummet 1/1 1973-1/1 1979. Blandt de eksempler, som forekommer at ligge klart uden for det oprindelig forudsatte anvendelsesområde, er Rådsdirektiv af 8. december 1975 om kvaliteten af badevand, Rådsafgørelse af 7. februar 1978 om samordnet aktion vedrørende store bymæssige koncentrationers udvikling og Rådsafgørelse

[Steen Folke]

af 13. februar 1978 om en samordnet aktion med hensyn til registrering af medfødte defekter (medicinsk forskning og offentligt sundhedsvæsen).

I sit speciale om EØF-traktatens artikel 235 (Justitia nr. 4, 1. årg. 1978) skriver Ida Balling: »I justitsministeriets redegørelse blev det antaget, at art. 235 ikke går ud over den begrænsning, der ligger i, at beføjelser kun må overlades i nærmere bestemt omfang, jvf. grundlovens § 20. I forbindelse hermed pegede man i redegørelsen på, at der var tale om et økonomisk fællesskab, hvorfor de mål, der skulle opnås, måtte angå økonomiske forhold. Endvidere blev det i redegørelsen fremhævet, at eftersom de handlinger, der skulle foretages med hjemmel i art. 235, skulle finde sted inden for EFs rammer, kunne der ikke være tale om nye forpligtelser for medlemsstaterne. En udvidelse måtte iflg. redegørelsen ske ved traktatændring i medfør af art. 236. Det hedder også, at art. 235 har haft til formål at muliggøre udfyldning af huller, man måtte have overset, forstået således, at havde man overset et »praktisk problem i forbindelse med gennemførelsen af traktatens formål«, var art. 235 anvendelig.«

Det er spørgerens opfattelse, at de i spørgsmålet anførte eksempler klart går ud over det oprindelig forudsete anvendelsesområde, og at der således er tale om en omgælse af grundlovens § 20 om suverænitetsafgivelse.

Besvarelse (25/5 79):

Udenrigsministeren (Christoffersen):

Om forholdet mellem anvendelsen af art. 235 og justitsministeriets redegørelse fra 1972 kan jeg henvise til udenrigsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 692 af 27. juli 1976 fra Sine Maigaard og justitsministerens svar på spørgsmål nr. 693, ligeledes af 27. juli 1976 fra samme spørger.

Om de tre konkrete Rådsvedtagelser kan jeg oplyse følgende:

Direktivet om kvaliteten af badevand må ses i lyset af stats- og regeringschefernes erklæring i oktober 1972 om betydningen af en miljøpolitik inden for Fællesskabet.

Til opfølgning af denne erklæring vedtog EFs ministerråd og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer forsamlede i Rådet i 1973 en erklæring om et handlings-

program for De europæiske Fællesskaber på miljøområdet. Det siges i erklæringen, at De europæiske Fællesskaber i henhold til art. 2 i Romtraktaten særlig har til opgave at fremme en harmonisk udvikling af den økonomiske virksomhed i Fællesskabet som helhed samt en varig afbalanceret udvikling, hvilket i fremtiden vil være utænkeligt uden en effektiv bekæmpelse af forurening og gener og en forbedring af livskvaliteten og miljøbeskyttelsen. Beskyttelse af badevandet er blandt de konkret nævnte aktioner, som handlingsprogrammet sigter på.

Direktivet pålægger medlemsstaterne inden 1986 at træffe alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at badevandskvaliteten bringes i overensstemmelse med en række i direktivet opførte grænseværdier. Gennemførelsen af direktivet må i intet tilfælde have til følge, at der sker en direkte eller indirekte forringelse af badevandets kvalitet. Medlemsstaterne kan til enhver tid fastsætte strengere værdier for badevand end de i direktivet foreskrevne.

Direktivet sætter således grænser for den forurening af badevand, som virksomhederne i Fællesskabet må forårsage. Nødvendigheden af at gøre dette inden for EFs rammer beror på, at nationale indgreb ikke kan være fuldt ud effektive, når det drejer sig om havforurening, og på, at indgreb, der ikke sker efter fælles retningslinier, i urimelig grad vil kunne forringe de enkelte virksomheders konkurrencemæssige stilling i de lande, der mest effektivt bekæmper forureningen.

De to andre tilfælde, som hr. Steen Folke har nævnt, vedrører henholdsvis forskning om bymæssige koncentrationers vækst og registrering af medfødte defekter.

Begge forskningsprojekter er såkaldte samordnede aktioner. Dette indebærer, at der er tale om et internationalt forskningssamarbejde, som udføres og finansieres af medlemslandene. Intet medlemsland bliver tvunget til at deltage i forskningsprogrammerne, såfremt det ikke ønsker det, og deltagelsen i programmerne er ikke begrænset til EF-landene. En række vesteuropæiske lande, herunder f. eks. Sverige og Norge, kan efter ønske deltage i disse forskningsprogrammer inden for rammerne af det såkaldte COST-samarbejde. Fællesskabets indsats er alene at varetage selve samordningen, herunder afholdelse af møder, udveksling af oplysninger etc., og at

[Udenrigsministeren]

afholde de dermed forbundne administrationsudgifter.

Der er således ikke tale om, at Fællesskabet i disse tilfælde har udøvet nogen virksomhed, som beror på beføjelser overdraget fra danske myndigheder til EF i henhold til grundlovens § 20.

Forskningsaktionen vedrørende bymæssige koncentrationers vækst sigter mod at finde løsningen på en lang række af de økonomiske og miljømæssige problemer, som bykoncentrationsvækst frembyder i alle medlemslande. Danmarks bidrag til aktionen består af et projekt vedrørende undersøgelser af mulighederne for udflytning af storbyerhverv til mindre byer.

Til forventes, at forskningsresultaterne vil medføre en bedre vurdering af Fællesskabets indsats inden for visse dele af miljø- og regionalpolitikken.

Forskningsaktionen om registrering af medfødte defekter, der er enstemmigt godkendt af statens lægevidenskabelige forskningsråd, etablerer et forskningssamarbejde mellem de nationale instanser, der allerede foretager registrering af medfødte defekter. Formålet med aktionen er at indhente videnskabelig og teknisk viden på dette område og at stille denne viden til rådighed for offentligheden og især for forskningsinstitutterne og for virksomheder, hvis produktion berettiger dem hertil. Eksempelvis vil en registrering i alle EF-lande selvsagt hurtigere kunne medføre mistanke om f. eks. en thalidomidkatastrofe, end en registrering, der kun gennemføres i det enkelte land.

Til finansministeren (14/5 79) af:

Maisted (FP):

»Er de samfundsøkonomiske muligheder stadig til stede for en beslutning om indførelse af naturgas i Danmark?«

(Spm. nr. 967).

Begrundelse.

En forudsætning for store offentlige investeringer var en vækst i de produktive erhverv, således at der var økonomisk baggrund for investeringer i dansk erhvervsliv samtidig med de store krav om investeringer i den offentlige sektor.

Forudsætningerne, som er nævnt i finansministerens redegørelse om offentlige investeringer, er ikke til stede mere efter regeringens politik i forbindelse med overenskomsterne og statens store udpumpning af obligationer.

Besvarelse (22/5 79):

Finansministeren (Heinesen):

Det er en udbredt opfattelse, at en høj økonomisk vækst er en nødvendighed for at kunne gennemføre store offentlige investeringsprojekter. Dette er imidlertid ikke under alle forhold nogen korrekt betragtning.

I en situation med høj økonomisk aktivitet er det vigtigt, at det private erhvervsliv får stillet så stor en del af arbejdskraften til rådighed som muligt, således at der ikke lægges hindringer i vejen for de eksporterende og importkonkurrerende virksomheders ekspansion. Det vil derfor ikke være hensigtsmæssigt at udskyde et stort offentligt investeringsprojekt, som under alle omstændigheder skal gennemføres, til en periode med betydelig vækst i økonomien og dermed høj efterspørgsel efter arbejdskraft, idet der herved let kunne komme til at opstå mangel på arbejdskraft. I stedet kan det være på sin plads at fremme sådanne offentlige investeringsprojekter i en situation, hvor vi i de nærmeste år kan forvente at ville have ledig arbejdskraft.

Betalingsbalancen vil på kort sigt blive belastet af et sådant projekt, men en tilsvarende belastning ville ellers have fundet sted på et senere tidspunkt. Samtidig vil anvendelsen af naturgassen til sin tid spare import af andre former for energi.

Disse betragtninger kan ikke tages til indtægt for, at det er hensigtsmæssigt at gennemføre alle forslag om offentlige investeringsprojekter i en periode med arbejdsløshed, idet det er vigtigt at sørge for en balanceret udvikling i samfundsøkonomien.

Til miljøministeren (15/5 79) af:

Ernst Schmidt (FP):

»Mener ministeren ikke, at det er en »skønhedsfejl« ved levnedsmiddellovgivningen, der bør rettes, når forstander Johannes Munck Jepsen, Møltrup Optagelseshjem, bliver anklaget for at drikke sin »egen« mælk, således som man har gjort på skolen i 500 år?«

[Ernst Schmidt]

(Spm. nr. 969).

Begrundelse.

Ikke mindst på baggrund af, at et flertal i folketingets miljøudvalg har opfordret ministeren til at arbejde for, at levnedsmiddelloven administreres således, at der på områder, hvor sundhedsmæssige og miljømæssige forhold ikke anfægtes, ikke gribes ind over for normal erhvervsudøvelse, er spørgsmålet stillet.

*Besvarelse (22/5 79):***Miljøministeren (Ivar Nørgaard):**

Jeg har forelagt spørgsmålet for veterinærdirektoratet, der har oplyst følgende:

»Spørgsmålet synes fremsat på baggrund af en artikel i B:T. den 15. maj 1979, hvori der mangler en række væsentlige oplysninger, som stiller sagen i et andet lys.

Møltrup Optagelseshjem er en selvejende institution med ca. 60 optagne personer, som opholder sig på hjemmet i kortere eller længere tid, og som beskæftiges med landbrugsarbejde eller husholdning, i det omfang de pågældende måtte ønske det. De optagne opholder sig i øvrigt vederlagsfrit på institutionen.

På denne baggrund har kommunalbestyrelsen og veterinærdirektoratet fundet, at Møltrup Optagelseshjem overgiver levnedsmidler til andre, jfr. levnedsmiddellovens § 5, og som følge heraf skal institutionen godkendes af kommunalbestyrelsen, jfr. levnedsmiddellovens § 34. Møltrup Optagelseshjem har hævdet, at institutionen måtte betragtes som en privat husholdning, der ikke var omfattet af levnedsmiddellovens bestemmelser, jfr. § 10, stk. 3.

Kommunalbestyrelsen og veterinærdirektoratet finder imidlertid ikke, at det har været hensigten med § 10, stk. 3, at den skulle undtage institutioner af denne karakter fra lovens bestemmelser, men alene undtage, hvad der i almindelig sprogbrug forstås ved private husholdninger. Denne opfattelse er stadfæstet af miljøministeriets departement.

Møltrup Optagelseshjem er således omfattet af den i medfør af levnedsmiddelloven udstedte bekendtgørelse nr. 369 af 27. juni 1974 om detailforhandling, herunder ved servering m. m. af levnedsmidler. Ifølge § 40,

stk. 2 og 3, skal råvarer og halvfabrikata til levnedsmidler opfylde lovgivningens almindelige krav om varer til forhandling, medens konsummælkprodukter til drikkebrug kun må tilføres i en forbrugerpakning. Begrundelsen for denne bestemmelse er, at mennesker, der indtager færdigtilberedte måltider i restaurationer, hospitaler, institutioner o. lign., skal sikres, at råvarerne er underkastet samme sundhedsmæssige kontrol som de råvarer, der i øvrigt udbydes til salg i detailhandelen. Man har her en sikkerhed for, at der f. eks. ikke anvendes sygdomsbefængt, hjemmeslagtet, ikke-dyrlægekontrolleret kød eller ukontrolleret, ikke-varmebehandlet mælk i restaurationer, institutioner m. v.

Kommunalbestyrelsen i Trehøje kommune dispenserede fra denne bestemmelse, således at det blev tilladt Møltrup Optagelseshjem at anvende rå mælk fra skolens egen besætning i husholdningen, efter at skolens besætning var godkendt til levering af mælk til konsummælkprodukter.

Imidlertid viste nogle laboratorieresultater efter godkendelsen, at en stor del af besætningen på institutionen viste infektion med yverbetændelseskirer i en eller flere kirtler. Blandt de forefundne bakterier var en udbredt forekomst af gruppe B-streptokokker og stafylokokker, som efter omstændighederne vil kunne frembyde en sundhedsrisiko. Kommunalbestyrelsen fandt det herefter betænkeligt at påtage sig ansvaret for tilladelsen til anvendelse af mælken og trak den givne tilladelse midlertidigt tilbage, indtil forholdene i besætningen var tilfredsstillende.«

Som det fremgår af veterinærdirektoratets oplysninger, er der tale om, at forbudet mod anvendelse af rå mælk af egen produktion på Møltrup Optagelseshjem midlertidigt er nedlagt, fordi der er konstateret yverbetændelse i besætningen og sagkyndige har vurderet, at mælken kunne frembyde sygdomsrisiko.

Til *socialministeren* (16/5 79) af:**Kaj V. Andersen (V):**

»Hvornår agter ministeren at lade bistandslovens mulighed for at stille værktøj og hjælpemidler til rådighed for handicappede, så de kan udføre deres erhvervsarbejde, omfatte nogle timers daglig sekretærbistand for f. eks. akademisk uddannede blinde, således

[Kaj V. Andersen]

at de i fuldt omfang kan anvende deres offentligt betalte uddannelse enten i det offentliges tjeneste eller på det frie arbejdsmarked?»

(Spm. nr. 970).

Begrundelse.

Det er meget svært for en blind at tilegne sig en højere uddannelse. Det er dyrt for det offentlige at bekoste den. Det er derfor synd for den pågældende, hvis han eller hun ikke kan udnytte den i en ansættelse, der på sædvanlig måde giver et sædvanligt skatteafkast til det offentlige.

Besvarelse (28/5 79):

Socialministeren (Erling Jensen):

Der er ikke direkte hjemmel i gældende lovgivning til at yde bistand til handicappede i erhverv – ud over invaliditetsydelsen, der ydes i medfør af invalidepensionslovens § 15 – og en offentligt finansieret bistand af denne art vil kræve en lovændring.

Socialministeriet har derfor anmodet socialstyrelsen om generelt at undersøge og vurdere spørgsmålet om ikke-handicappet assistance til handicappede i erhverv med henblik på en eventuel ændring af bilstandsloven.

Til *ministeren for offentlige arbejder (16/5 79)* af:

Grove (KF):

»Vil ministeren oplyse, hvorfor rabatkort indkøbt på HT-busser i hovedstadsområdet ikke kan benyttes på DSBs buslinier inden for HT-området, når de i det tilsvarende område kan benyttes på DSBs toglinier, og vil ministeren tage initiativ til at få dette ændret?»

(Spm. nr. 971).

Begrundelse.

Ifølge en større annoncekampagne fra HT og DSB kan rabatkort benyttes begge steder. I et konkret tilfælde har det dog vist sig, at rabatkort udstedt af HT ikke kan anvendes på DSBs buslinie, der udgår fra Valby Station og kører til Stege. I det pågældende tilfælde skulle løses fuld billet for hele turen (Valby-Fakse), til trods for at der på rabat-

kortet var foretaget afstemplinger svarende til kørsel til den sydligste takstzone i HT-området, således at der ifølge annoncerne kun skulle have været løst en tillægsbillet det sidste stykke.

En annoncekampagne – den, som HT/DSB har ofret penge på – har således kun været med til at vildlede og holder sig heller ikke til løfterne. Det må være rimeligt, at også DSB-busser inddrages i ordningen, således at man ikke forfordeler bestemte grupper af rejsende, og derfor må ministeren nu tage initiativ til, at ordningen ændres.

Besvarelse (28/5 79):

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Buslinien København (Valby)–Stege er en regionalrute med fjernbuskarakter, beregnet på direkte forbindelse mellem København og området uden for hovedstadsområdet indtil Stege. Der kan således ikke ske befordring af passagerer lokalt med linien inden for hovedstadsområdet.

Det er derfor før starten på det fælles takstsystem DSB/HT aftalt, at buslinien holdes uden for dette takstsystem, idet takstsystemet er beregnet for rejser lokalt i hovedstadsområdet.

Såfremt buslinien København (Valby)–Stege, der er den hurtigste forbindelse mellem København og Køge, var blevet integreret i takstsystemet, ville dette betyde en overflytning af lokale passagerer fra HT-buslinierne 121 og 122 E, der i dag sammen med S-banen betjener strækningen lokalt, til buslinien til Stege for så vidt angår passagererne til/fra Køge og derudover. Dette ville især i eftermiddagsmyldretiden give væsentlige pladsproblemer, idet passagererne fra Valby til strækningen mellem hovedstadsområdet og Stege ville risikere at måtte stå op, i hvert fald til Køge, ligesom ressourcetrækkende dubleringskørsel ville blive nødvendig.

En ændring af det mellem DSB og HT aftalte ville således blive til væsentlig gene for benyttelsen af buslinien København (Valby)–Stege.

Til *justitsministeren (16/5 79)* af:

Mølgaard (DR):

[Mølgaard]

»Kan ministeren bekræfte, at retsformanden i sagen om Inga Denvers afskedigelse fra lederstillingen på skolen for fysioterapeuter har haft betalt udvalgsarbejde for Inga Denvers modpart, indenrigsministeriet, og at han, medens sagen har verseret, har haft samarbejde med den kontorchef i ministeriet, der var under anklage, samt med et andet af de vigtigste ministerielle vidner – og agter ministeren i bekræftende fald at foretage sig noget i den anledning?«
(Spm. nr. 972).

Begrundelse.

I et læserbrev den 15. maj 1979 i Information anfører Inga Denver de omtalte forhold, som, hvis de kan bekræftes, må undergrave tilliden til den uhildede sagsbehandling. Såfremt det forholder sig som angivet, burde retsformanden grundet på den manglende uvildighed have veget sit sæde – og der bør både skrives ind for sikring af en ny sagsbehandling ved retten og med sikkerhedsforanstaltninger imod gentagelsestilfælde i retsstemmet.

Besvarelse (25/5 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

I anledning af spørgsmålet har jeg indhentet en udtalelse fra præsidenten for østre landsret. Præsidenten har oplyst, at den i spørgsmålet omtalte retsformand i juli 1974 blev beskikket som formand for et udvalg, som indenrigsministeriet nedsatte med den opgave at overveje og eventuelt udarbejde forslag til, hvorledes behandlingen af klager over lægers og andre medicinalpersoners patientbehandling bør tilrettelægges.

Blandt medlemmerne af udvalget var en fuldmægtig fra indenrigsministeriet. I oktober 1975 indtrådte en kontorchef i indenrigsministeriet i udvalget i stedet for den nævnte fuldmægtig. Udvalget, der intet har haft at gøre med sagen om afskedigelse af Inga Denver, afgav betænkning den 17. januar 1979. Bortset fra det nævnte udvalgsarbejde har retsformanden ikke haft samarbejde med nævnte kontorchef og fuldmægtig, der begge blev ført som vidner i retssagen mellem Inga Denver og indenrigsministeriet.

Jeg kan endvidere oplyse, at der i retsplejelovens kapitel 5 er givet nærmere regler

for, hvornår en dommer skal eller kan vige sit sæde. Afgørelsen af dette spørgsmål henhører under domstolene. Allerede af den grund foretager jeg mig ikke yderligere i anledning af det stillede spørgsmål.

Til *undervisningsministeren (16/5 79)* af:

Jørgen Junior (FP):

»Vil ministeren uddanne flere af de familie- og samfundsnedbrydende børnehave- og fritidspædagoger fra 1980 at regne og i bekræftende fald hvor mange?«
(Spm. nr. 975).

Begrundelse.

I svar på spørgsmål 6 i socialudvalget til B 36 udtaler socialministeren:

»De nyeste beregninger giver for undervisningsministeriets vedkommende anledning til overvejelser om en eventuel udvidelse af optagelseskapaciteten på børnehave- og fritidspædagogseminarierne fra 1980.«

Fremskridtspartiet ønsker at se de nuværende forhold for børn forbedret ved at styrke familiesamkvemmet og forældrenes ansvar til selv at vælge opdragelse og pasningsmuligheder for deres børn.

Vi ønsker ikke at give skatteyderbetalt samfundsløn til forældre for at passe deres børn, men den udvikling, der nu er i gang med flere og flere børnepasningsfabrikker, ville unægtelig tilsige det fornuftige heri, hvis dette kunne være et kompromisalternativ til den nuværende samfundsnedbrydning.

Naturligvis er vi dog først og fremmest imod at uddanne flere pædagoger til skade for samfundet. Jeg håber, ministeren kan afkræfte, at der foreligger planer, således som socialministeren angiver det er tilfældet.

Besvarelse (25/5 79):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Vi uddanner *ikke* familie- og samfundsnedbrydende børnehave- og fritidspædagoger, og for så vidt har jeg allerede hermed besvaret hr. Jørgen Juniors spørgsmål.

Men hvis spørgsmålet skal tages alvorligt, og det tyder begrundelsen på, kan jeg oplyse, at af de for tiden værende ca. 17.650 erhvervsaktive børnehave- og fritidspædagoger er ca. 13.000 beskæftiget ved børnehaver og

[Undervisningsministeren]

fritidshjem, legesteder og klubber, medens resten er beskæftiget ved andre sociale og pædagogiske områder, særlig børnehaveklasserne.

Med den nuværende optagelseskapacitet på uddannelserne må vi regne, med at antallet af erhvervsaktive børnehave- og fritidspædagoger stiger med knap 1.500 om året, hvilket nogenlunde svarer til den stigning i efterspørgslen, som følger af kommunernes udbygning af institutionsområdet.

De foreliggende udbygningsplaner er ændret i opadgående retning, hvilket kan give baggrund for justeringer af optagelseskapaciteten.

En sådan justering vil tidligst kunne få virkning for antallet af færdiguddannede i 1983, hvorfor det har været naturligt at overveje spørgsmålet om en udvidelse i 1980.

Til *justitsministeren* (16/5 79) af:

Jørgen Junior (FP):

»Vil ministeren tage initiativ til at foreslå skærpede straffe for handel med narkotika?«
(Spm. nr. 976).

Begrundelse.

Det er desværre en kendsgerning, at Danmark i stadig stigende omfang bliver et af centrene for handel med narkotika, og de meget milde straffe for handel på dette område må bære hovedansvaret herfor. En betydelig skærpelse af domme over de af dødens købmænd, der afsløres, bør derfor efter min opfattelse snarest blive en realitet.

Besvarelse (25/5 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Ved lov nr. 268 af 26. juni 1975 skete der en væsentlig skærpelse af strafferammen i straffelovens § 191 om overdragelse m. v. af euforiserende stoffer. Ved ændringen blev der åbnet mulighed for, at straffen, der i de normale tilfælde er fængsel indtil 6 år, kan stige til fængsel i 10 år, hvis overdragelsen m. v. har haft en særlig farlig karakter.

På denne baggrund finder jeg ikke, at der for tiden er grundlag for yderligere lovgivningsindgreb vedrørende straffen for narkotikaforbrydelser.

Til *justitsministeren* (17/5 79) af:

Burgdorf (KF):

»Agtter ministeren øjeblikkeligt at gribe ind over for børnepornografien?«

(Spm. nr. 981).

Begrundelse.

Ifølge en artikel i dagbladet *Aktuelt* for 17. maj ønsker politiet, at der sættes en stopper for salget af børnepornografi her i landet. *Politiinspektør Volmer Petersen, Afdeling A*, siger til bladet, at salget bør stoppes nu gennem et indgreb. »Det krænger min retsbevidsthed, at dette misbrug af børn tillades. Det er skamfuldt for os danskere«, siger *politiinspektøren*. Spørgeren kan til fulde tilslutte sig dette synspunkt, og ministeren bør derfor øjeblikkeligt gribe ind.

Besvarelse (25/5 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Ved besvarelsen den 14. december 1978 af et tilsvarende spørgsmål (nr. 316) fra medlem af folketinget *Inger Stilling Pedersen* udtalte *justitsministeriet* bl. a. følgende:

»Optagelse af billeder eller film af kønsakter med børn eller unge som deltagere kan efter omstændighederne straffes efter reglerne i straffelovens § 228 og § 232. Som anført i spørgsmålets begrundelse er salg eller anden form for udbredelse af sådanne billeder eller film derimod ikke i sig selv omfattet af de gældende strafferegler. Dette medfører, at der efter de gældende regler ikke kan skrives ind mod pornografi af den nævnte karakter i tilfælde, hvor producenten ikke kan efterspores, f. eks. fordi optagelsen er sket i udlandet.«

Efter besvarelsen af dette spørgsmål har medlemmer af kristeligt folkeparti den 25. januar 1979 fremsat et forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov (forbud mod salg af børnepornografiske blade og film) (L 131). Forslaget indebærer, at straffelovens § 234 udvides til også at omfatte den, der »sælger utugtige billeder eller sælger eller foreviser utugtige film med modeller under 21 år«.

Under 1. behandling af lovforslaget den 28. februar 1979 udtalte jeg, at jeg ligesom forslagsstillerne fandt det væsentligt, at børn

[Justitsministeren]

beskyttes bedst muligt mod overgreb på deres integritet, og at jeg derfor som udgangspunkt havde sympati for det foreliggende forslag. Samtidig påpegede jeg, at gennemførelsen af et særligt forbud mod børnepornografi kan give anledning til en række problemer. Jeg udtalte derfor ikke nogen endelig mening om det foreliggende forslag, men udtalte, at det foreslåede forbud næppe bør søges gennemført, uden at spørgsmålet har været nærmere overvejet i det danske straffelovråd.

Efter 1. behandling blev forslaget henvist til retsudvalget. Under udvalgsbehandlingen har jeg besvaret en række spørgsmål, hvorved der er sket en yderligere belysning af problemerne.

Til *justitsministeren* (17/5 79) af:

Inge Krogh (KrF):

»Mener ministeren, at den arbejdsgruppe, der er nedsat med den opgave at indsamle og analysere de erfaringer, som foreligger ved anvendelsen af intensive produktionssystemer i det praktiske landbrug, er sammensat på tilstrækkelig uvildig måde, eller vil ministeren foretage ændring af sammensætningen?«

(Spm. nr. 983).

Begrundelse.

Under behandlingen af forslaget til lov om ændring af lov om værn for dyr (æglægningsbure) udtales det fra Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn, at arbejdsgruppen er domineret af landbrugs- og slagteriinteresser, og at man har nægtet at optage en etolog i arbejdsgruppen.

Besvarelse (25/5 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Justitsministeriets arbejdsgruppe vedrørende intensive produktionssystemer og dyrebekyttelse i praktisk landbrug består af 13 medlemmer. Arbejdsgruppen er sammensat således, at den repræsenterer særligt veterinærsagkyndige, landbrugs- og slagteriorganisationerne, dyreværnsforeningerne, Den danske Dyrlægeforening og Jordbrugsvidenskabeligt Kandidatforbund.

Justitsministeriet modtog den 1. april 1978 en anmodning fra Dyreværnsforeningernes Fællesråd om at udvide arbejdsgruppen, således at dyrepsykologisk sagkundskab blev repræsenteret i arbejdsgruppen.

Ved skrivelse af 23. maj 1978 meddelte justitsministeriet fællesrådet, at man ikke fandt tilstrækkeligt grundlag for at imødekomme anmodningen, dels under hensyn til, at dyreværnsforeningerne var repræsenteret med 2 medlemmer i arbejdsgruppen, og dels under henvisning til, at arbejdsgruppen allerede havde et stort antal medlemmer.

Arbejdsgruppens formand har over for justitsministeriet oplyst, at arbejdsgruppen nu har afsluttet sit arbejde, og at gruppens betænkning er afgivet til trykning.

Til *handelsministeren* (18/5 79) af:

Mølgaard (DR):

»Vil ministeren oplyse, om den danske regering på baggrund af Norges afvisning af et snævert energiforsyningsmæssigt samarbejde med EF til fordel for et nordisk samarbejde vil tage initiativ til en positiv besvarelse af invitationen til et fællesnordisk samarbejde på energiområdet, og kan ministeren oplyse, om der fra dansk side er problemer i forhold til EF i forbindelse med et sådant samarbejde?«

(Spm. nr. 989).

Begrundelse.

Det er åbenbart, at den norske samarbejdsinvitation rummer muligheder for dansk energiforsyning, som er væsentligt bedre end det, EF-samarbejdet kan opvise. Derfor bør invitationen til samarbejde straks modtages med en positiv tilkendegivelse fra Danmark. EF-samarbejdets forpligtelser antages måske af regeringen at skabe hindringer herfor, men i så fald bør regeringens eventuelle forbehold over for invitationen specificeres og offentligt begrundes.

Besvarelse (23/5 79):

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Jeg var den 18. maj 1979 til samråd med tingets energipolitiske udvalg om et spørgsmål af næsten samme indhold. Danmark har nu som tidligere været positivt over for tan-

[Handelsministeren]

ken om et fællesnordisk samarbejde på energiområdet og har ved flere lejligheder taget konkrete initiativer på dette område. Vanskelighederne for et sådant samarbejde har aldrig eksisteret på det principielle plan, men først når parterne har fordybet sig i de detaljer, som nødvendigvis må være afklaret forud for gennemførelsen af konkret samarbejde. Særlige nordiske hensyn under sådanne drøftelser har haft vanskelige kår. Det har været de rent kommercielle hensyn, der har været afgørende.

For så vidt angår Sverige har der gennem længere tid eksisteret et samarbejde mellem DONG A/S og Swedegas AB i forbindelse med de svenske planer om køb af naturgas fra Tyskland og Algeriet til levering gennem et dansk transmissionssystem. Det er bekendt, at den svenske regering ikke har ønsket at stille forslag i den svenske riksdag om projektets gennemførelse.

Under statsministerens besøg hos statsminister Ullsten blev det aftalt, at der skal optages orienterende drøftelser – formentlig i begyndelsen af juni – på embedsmandsniveau om levering af dansk naturgas til Sydsvrige.

De dansk-norske forhandlinger i 1976-77 om et energi- og industripolitisk samarbejde har hidtil ikke ført til konkrete aftaler. For gassens vedkommende var resultatet, at man fra norsk side ville vende tilbage til sagen om en eventuel samlerørledning for norsk naturgas til kontinentet, når man havde gennemført en række analyser, og under forudsætning af yderligere påvisning af reserver. Det blev tilkendegivet, at en ilandføring i England også var en mulighed. Der har hidtil ikke foreligget nogen tilbagemelding fra norsk side.

I regeringens gasprojekt indgår en rigelig dimensionering af søledningen, hvilket indebærer, at der er gode muligheder for et samarbejde i forbindelse med indgåelse af transportaftaler om gasmængder fra mindre norske fund, således som det i øvrigt har været nævnt fra norsk side i de seneste udtalelser til pressen.

Danmarks medlemskab af EF vil ikke på nogen måde give anledning til vanskeligheder, såfremt der skulle vise sig konkret mulighed for nordisk samarbejde på energiområdet.

Til *justitsministeren* (18/5 79) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Vil ministeren nedsætte et udvalg til at gennemarbejde alle problemer om en autorisationsordning for vagtselskaber?«
(Spm. nr. 995).

Begrundelse.

Efter adskillige spørgsmål i folketinget har justitsministeren udarbejdet en redegørelse om politiets forhold til ISS Securitas. Under en drøftelse af redegørelsen er spørgsmålet om en autorisationsordning for vagtselskaber rejst. Der er bl. a. peget på, at man måtte have drøftet spørgsmålet om en uddannelse af vægttere.

Besvarelse (25/5 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Spørgsmålet om forholdet mellem politiet og private vagtselskaber – herunder muligheden for indførelse af en autorisationsordning for sådanne selskaber – overvejes for tiden i justitsministeriet, ligesom spørgsmålet i nær fremtid vil blive gjort til genstand for behandling under et samråd med justitsministeren i folketingets retsudvalg. Under disse forhandlinger vil der også blive lejlighed til at drøfte spørgsmålet om nedsættelse af et udvalg til undersøgelse af hele problemkredsen om vagtselskaber.

Til *justitsministeren* (18/5 79) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Vil ministeren lade alle sider af den nuværende vederlagsordning for politiets samarbejde med ISS Securitas undersøge, eventuelt i et justitsministerielt udvalg?«
(Spm. nr. 996).

Begrundelse.

I den redegørelse, som justitsministeren har udsendt om ISS Securitas' samarbejde med politiet, er det oplyst, at en række ledende politifolk står på lønningslisten hos det private vagtselskab ISS Securitas. Det ser ud, som om disse ledende politifolk kan lade vagthavende personale gøre tjeneste for det private selskab. Det vil af denne grund, men

[Bernhard Baunsgaard]

også i almindelighed være betryggende, om et udvalg nøjere gennemgik hele ordningen.

Besvarelse (25/5 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

I forbindelse med de kommende forhandlinger i folketingets retsudvalg vil der blive lejlighed til at drøfte spørgsmålet om nedsættelse af et udvalg til undersøgelse af problemkredsen vedrørende private vagtselskaber. I disse forhandlinger vil spørgsmålet om det særlige vederlag fra ISS Securitas til nogle polititjenestemænd indgå som et naturligt led.

Til *justitsministeren* (18/5 79) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Deler ministeren den opfattelse, at det er betænkeligt, at netop den lokale politimester er på lønningslisten hos det private vagtselskab ISS Securitas?«

(Spm. nr. 997).

Begrundelse.

I den redegørelse, justitsministeren har udsendt om samarbejdet mellem politiet og ISS Securitas, er det oplyst, at en række ledende politifolk får honorar fra det private selskab.

Fra anden side vides, at også politimestre får honorar. Medens der fra flere sider er talt om det gavnlige – også for politiet – i samarbejdet, har politimester Erik Christensen i Århus udtalt betænkelighed ved, at netop politimesteren er på lønningslisten; derfor spørges om justitsministerens stilling hertil.

Besvarelse (25/5 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Justitsministeriet skal indledningsvis anføre, at det efter ministeriets opfattelse ikke er i strid med tjenestemandsløvgivningen, at politimestre modtager et bestemt arbejdsvederlag for virksomhed som rådgivere m. v. for ISS Securitas.

Overvejelserne om dette særlige spørgsmål vil også blive taget op til behandling under de kommende forhandlinger med folketingets retsudvalg.

Man vendte herefter tilbage til dagsordenens pkt. 5, der var:

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om generelle tilskud til amtskommuner og kommuner.

Sammen med denne sag foretoges som foran nævnt de under punkterne 6–9 på dagsordenen opførte sager.

Forhandlingen genoptoges.

Forhandling

Tyroll (VS):

Under første behandling af disse lovforslag nævnte jeg, at der med bloktilskudsordningerne var lagt op til, at man skulle indordne de enkelte kommuners administration i de statslige finanspolitiske foranstaltninger. Jeg sagde ligeledes, at der med budgetreformerne med ensartede regnskaber var lagt op til, at man skulle have den kommunale administration til at falde i hak i den statslige styring, så den udvikling, man ønsker for hele landet, også præger udviklingen i de enkelte sektorer. Nu gik der ikke så mange dage, efter at jeg havde stået og sagt det her i salen, før vi fik adskillige udsagn om, at der er meget rigtigt i det, jeg sagde her.

Det drejer sig om, at vi nu har fået denne budgetredegørelse, som lægger op til adskillige stramninger på det kommunale område, hvis man skal tro på dem, der har haft med budgetredegørelsen at gøre. I hvert fald er det sådan, at departementschefen i finansministeriets budgetafdeling, Erling Jørgensen, mener at kunne forudsige, at regering og folketing vil rette en henstilling til kommunerne om at begrænse stigningen i deres udgifter, og at man må gå ud fra, at kommunerne vil være lydøre over for en meget alvorlig henstilling fra regeringen og folketinget om at skære ned på udgifterne. Det er jo særdeles stærkt at kunne foretage sådanne forudsigelser om, hvad der sker her i tinget, og det siger måske lidt om, hvad der egentlig er bestemmende for, hvad der bliver foretaget her i tinget, at en departementschef kan forudsige sådan nogle hændelser og regne ret sikkert med, at de går igennem. Men det, der er lagt op til, er – også ifølge denne departementschef – at man vil gribe til forskellige

[Tyroll]

foranstaltninger for i givet fald at sikre sig, at de økonomiske aktiviteter i kommunerne bliver tilpasset. Det drejer sig ikke blot om bloktilskuddene, siger man, men det gør det altså også; det drejer sig også om at gribe til andre midler. Det er også et spørgsmål om at tage stilling til, hvad det er for nogle udgifter, der i givet fald skal begrænses. I hvert fald har departementschefen ment, at det er meget bekosteligt bare at fortsætte med udbygningen af daginstitutionerne, og det er åbenbart her, man skal forsøge sig med nogle begrænsninger.

Det er helt klart, at der i disse bloktilskudsordninger er lagt op til en sådan politik, og at vi nu skal til at se resultaterne af, at man har fået disse reformer igennem. Derfor er vi da også kraftigt modstandere af, at man fortsat lapper på disse lovgivningsområder, at man altså fortsætter med bloktilskudsordningen i stedet for i højere grad at gå i retning af refusionsordninger.

Jeg vil da godt sige, at disse nye angreb, som vi kan forvente kombineret med det indhold, som vi efterhånden har måttet konstatere at der er i disse lovforslag, nok alt i alt vil medføre, at vi vil undlade at stemme ved tredje behandling af disse lovforslag.

Vi vil stadig væk fastholde, at der er helt andre veje, vi ønsker betrådt i forbindelse med nogle reformer på disse områder. Det drejer sig om udvidelse af refusionsordningerne og konvertering af generelle tilskud til refusioner. Det drejer sig om refusionssatserne, der efter vores mening skulle være differentieret efter kommunernes velstandsniveau. Der burde være en forbedret mellemkommunal udligning, eventuelt med sociale udgiftsbehov, men i et større omfang end det, der er tale om i de forslag, som foreligger her.

I forbindelse med dette finder vi også, at det ville være rimeligt at gøre skatteligningen statslig, og at man i højere grad kom i retning af en progressiv kommunal indkomstskat i stedet for proportional indkomstskat. Desuden kunne man forestille sig lokalt fastsatte personfradrag for de kommunale indkomstskatter med det statslige personfradrag som minimum, ophævelse af fradragsret for ejendomsskatter, afskaffelse af retten til at overvælge grundskylden på huslejerne i det private udlejningsbyggeri og ophævelse af loftet over dækningsafgift – det er bare nogle af de forslag, som vi kunne tænke os gen-

nemført i stedet for det, som vi ser ligge i disse lovforslag. Det havde været helt anderledes og væsentlige reformer, der kunne lægges op til her, og helt anderledes og væsentlige tilskud, der ville tilgå kommunerne, hvis det var den slags bestræbelser, man lagde sig på sinde, men det er det altså ikke.

Jeg skal ellers mere holde mig til at kommentere, hvordan vi vil stemme til de ændringsforslag, der er stillet i betænkningen.

Allerede ved første behandling gjorde jeg opmærksom på, at vi var modstandere af den nedsættelse af vægten, hvormed grundværdierne indgår i opgørelsen af beskatningsgrundlaget, fra 20 til 10 pct. Vi gjorde opmærksom på, at det ville betyde – som også andre har kraftigt pointeret, og selvfølgelig mest venstres ordfører, som var meget stolt over disse ting – en nedgang i incitamentet til at benytte sig af jordværdibeskatningen i ordningen af indtægtsforholdene for kommunerne. Det ændringsforslag, der er stillet af hr. Alfred Hansen, hr. Freddy Madsen og hr. Flygaard, vil vi derfor selvfølgelig stemme for i de forskellige lovforslag, som det indgår i.

Derimod må vi sige om SFs ændringsforslag om at yde 10 mill. kr. til Vejle amtskommune, at vi er positive over for intentionerne i dette forslag, men vi finder nu ikke helt, at det er måden at løse dette problem på i forbindelse med lige nøjagtig dette lovforslag om generelle tilskud til amtskommuner og kommuner. Vi finder, at hvis man fortsatte med denne form for tilskudsgivning i stedet for at komme over til direkte refusioner, ville man efterhånden være inde på, at de kommuner, man var nogenlunde sympatiske over for, skulle have en lille ekstra bevilling i de lovforslag, man gennemførte, mens man tilsvarende glemte andre, som måske ikke har opført sig helt så pænt. Man ved ikke, hvad noget sådant ville udvikle sig til, hvis det var det, der skulle slå igennem, så vi vil undlade at stemme til det ændringsforslag.

Til lovforslaget om kommunal udligning er der stillet et ændringsforslag af fremskridtspartiet, ændringsforslag nr. 2, som går ud på, at man skulle indregne grundskylden i beskatningsgrundlaget. Det mener vi der måske kunne være noget fornuftigt i, men vi finder nok, at der var en anden løsning, som var rimeligere, nemlig den, som jeg påpegede før, at man fjernede fradragsretten for ejen-

[Tyroll]

domsskatterne. Der er jo tale om, at der er nogle kommuner, der har en ret så stor masse af almennyttige boliger i forhold til resten af boligmarkedet i kommunen, og som vil være stillet i en specielt uheldig situation i forbindelse med de ordninger, der eksisterer, og også ville være det i forbindelse med den ordning, der er foreslået her. Alle de tal, vi har fået frem i udvalget, viser også, at det vil give en dårlig vækning for de kommuner, der er dårligt stillet.

Men netop spørgsmålet om, hvordan kommuner med et stort almennyttigt boligbyggeri og almennyttige boliger er stillet, er tilsyneladende ret dårligt behandlet i det talmateriale, vi har fået frem, i hvert fald tyder svaret på spørgsmål 12 ikke meget på, at indenrigsministeren har vurderet disse problemer, som netop kommuner med en stor almennyttig boligmasse har, og det på trods af at man skulle mene, at når ministeren selv kommer fra en kommune som Ballerup kommune, som har sådanne problemer, burde det have været med inde i beregningerne. I hvert fald skulle man også mene, at virkningerne af en fjernelse af fradragsretten for kommunale ejendomsskatter skulle være større i netop kommuner som Ballerup og Ishøj, og i hvert fald Albertslund skulle man forvente en forbedring for. Jeg kunne derfor godt tænke mig at høre, om det slet ikke har været med inde i overvejelserne, hvordan disse kommuner er stillet. Men det vil altså være en mere rimelig vej at betræde i forhold til det, som fremskridtspartiet foreslår i deres ændringsforslag nr. 2, og vi kan ikke gå ind for dette ændringsforslag.

Til forslag til lov om ændring af lov om udligning i hovedstadsområdet er der stillet et ændringsforslag til tydeliggørelse af teksten af indenrigsministeren, og vi synes da, det er en udmærket ting, at det, der står i lovforslaget, dermed bliver mere forståeligt. Vi kan forstå, at det også er nødvendigt med nogle helgarderinger i ændringsforslag nr. 4, således at ministeren senere kan foretage ændringer i de faktorer, som stilles op her, hvis det skulle vise sig nødvendigt. Vi føler ikke, at vi behøver at have nogen lod eller del i en tydeliggørelse af teksten, så vi vil omkring disse ændringsforslag undlade at stemme.

Endelig med hensyn til ændringsforslag nr. 5 er det klart, at det er her, man skal prøve på at råde bod på de skøn, som har ligget

til grund for beregningen af lovforslaget, at det talmateriale, som vi har fået fremlagt, bliver det, der kommer til at gælde. Man laver altså en underlig lovgivning på dette område, som kommer til at basere sig på skøn, og dermed lægger man vel også også op til, at der kan spekuleres i, hvilke former for tilskud der bliver udbetalt til de enkelte kommuner. Man kan altså spekulere lidt, som man har kunnet på andre områder, i at få beløbene til at se nogenlunde rimelige ud og opnå nogle særfordele. Derfor vil resultatet nok også blive, at vi vil undlade at stemme til dette ændringsforslag.

Som konsekvens af, at vi ikke finder, det er rimeligt at nedsætte indregningen af jordværdierne til 10 pct., finder vi heller ikke, at vi skal have lod eller del i det sidste ændringsforslag til lov om kommunal indkomstskat, som drejer sig om, hvorvidt der opnås særfordele eller ej i en overgangsfase. Vi er ikke sikker på, at der bliver tale om sådanne fordele; vi har i hvert fald ikke umiddelbart kunnet konstatere det af det materiale, der har ligget, men det har selvfølgelig også været en meget hurtig og summarisk gennemgang, man har været tvunget til at foretage. Også vi skal beklage os meget over de arbejdsbetingelser, man har fået i forbindelse med arbejdet med dette lovforslag, og jeg må sige, at vi kan ikke stemme for lovforslaget. Vi vil undlade at stemme ved tredje behandling.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det radikale venstre kan ikke tage medansvar for disse fem lovforslag. Vi erkender klart, at der her ligger et problem, og at det hæster med at få det løst.

For år tilbage rejste jeg problemet omkring Københavns kommune og gjorde samtidig opmærksom på, at noget lignende måtte være i sin vorden for adskillige andre store kommuner ude i landet, og senere kom jo også – var det ikke i 1977? – Københavns kommune med sin gennemgang af forholdene. I november måned sidste år fik vi betænkningen, der skulle danne udgangspunkt for dette lovforslag, og så giver man folketinget 14 dage til at arbejde med det, og som det oven i købet er sagt, har man ikke ulejliget sig med at holde udvalgsmøder fra den 23. til den 28. maj; hvis jeg ikke husker galt.

[Bernhard Baunsgaard]

Jeg karakteriserede ved førstebehandlingen denne fremgangsmåde og sagde: nu skal jeg ikke bruge for stærke ord, men dette kan i hvert fald ikke være udtryk for agtelse for folkestyret. Kommunerne er for længst færdige med at behandle budgetterne i udvalgene, og disse udvalg står netop for at skulle sende dem videre til økonomiudvalgene. Nu kan de begynde forfra.

Årsagen er vel også kendt efterhånden. Det er jo den ulykkelige måde, denne regering arbejder på, med en rigtig minister for de forskellige områder og med et ministerføl og med to partier, der ikke på forhånd har gjort sig klart, at man i et samarbejde må bøje sig mod hinanden og lægge en samlet plan for den regering, man går ind i. Man har ganske øjensynlig sjusset sig frem fra sag til sag.

Regeringen blev, så vidt jeg husker, dannet for at klare den økonomiske situation. Hvis dette ikke er et led i klaringen af den økonomiske situation, gad jeg nok vide, hvad de to regeringspartier forestiller sig med økonomiske forhold i Danmark.

Men som sagt, om de lovforslag, der foreligger, er gode eller dårlige, har man ikke givet folketinget nogen som helst mulighed for at bedømme. Jeg anerkendte ved fremsættelsen, at på det grundlag, ministeren havde, var der kommet nogle særdeles oplysende, synes jeg, bilag, og det synes jeg stadig væk. At grundlaget så ikke kan holde, er noget helt andet. At grundlaget skulle være bedre for at fastlægge noget sådant, var jo også det, jeg forudsatte. At dette bilag, som vi fik, og som jeg synes er oplysende, får virkning under bestemte forudsætninger, giver jo ingen mulighed for at bedømme, om det er det rette, der skal ske.

Jeg er ked af, at man behandler folketinget på den måde, og jeg er ked af, at man i realiteten ikke ønsker et klart samarbejde med andre partier om landets økonomiske forhold. Man må ikke komme og sige, at det gør man, for så kan man ikke være bekendt at behandle samarbejdspartnere på den måde.

Jeg skal helt undlade at kommentere de enkelte ændringsforslag. Jeg håber på, at det, der er kommet ud af udvalgsarbejdet, dog er forbedringer. Om det er det, må, havde jeg nær sagt, højere magter næsten vide. Men forhåbentlig er det dog.

På forhånd føler jeg mig ikke overbevist om, at dette, at man, fordi Vestjylland og Nordjylland omsider kommer med i en rimelig fastsættelse af grundværdierne, nedsætter den vægt, hvormed vurderingerne af jord indgår i beregningsmaterialet, er en rigtig fremgangsmåde.

Men som sagt: vi vil undlade at stemme.

Honoré (KrF):

Så slutter dette lovgivningsmæssige ræs på Christiansborgs speedwaybane, som er kritiseret af mange medlemmer, her i slutningen af maj måned. Meget støv er hvirvlet op. Lovgivningsmotorcyklisterne har ligget skråt i kurverne, men til regeringens tilfredsstillelse når selvfølgelig speedwayfolkene igennem. Særlig tilfredse med dette løb har dog hverken folketingets partier eller regeringen, der står og vifter med flaget ved mållinjen, grund til at være.

Det, der slår én ved nærmere eftertanke i forbindelse med dette lovgivningskompleks, er, at de kriterier, som man her har opstillet for en omlægning af udligningen og tilskuddene, er kriterier, der er så at sige skræddersyet til at give Københavns kommune ca. 275 mill. kr. Som jeg sagde ved førstebehandlingen, ved vi godt her i folketinget, at Københavns kommune virkelig har økonomiske vanskeligheder. Men hvad vi også alle sammen spørger om, er, hvad der er årsag til disse økonomiske vanskeligheder. Af det materiale om Københavns kommunes personaleforbrug, vi har modtaget, er der blevet foretaget forskellige beregninger, og det er ikke mindst hr. Thorndahl, der har været aktiv her. Disse beregninger viser, at Københavns kommunes særlige sammensætning taget i betragtning, har et overskydende eller unødvendigt merforbrug af personale på henvend 7.500 mennesker svarende til en merudgift på ca. ¼ mia kr.

Hvis denne afskrælning af Københavns kommunes økonomi, denne analyse, er rigtig, må man sige, at en væsentlig del af Københavns kommunes økonomiske problemer i virkeligheden er selvforskyldt, og at det derfor bliver meget problematisk, hvilken rimelighed der er i at flå andre kommuner i hovedstadsområdet og ud over land og rige for at finansiere dette overflødige merforbrug.

[Honoré]

Der er adskillige ting, der viser, hvor arbitrært indenrigsministeriet har fastlagt udligningskriterierne. En af tingene er, at beregningerne har vist, at med en fuld udligning ville København få mindre end ved en delvis udligning. Med andre ord, det er virkelig en lex København, der her er udarbejdet.

Der er naturligvis glæde i de socialdemokratiske kommuner, der sammen med København får mere mammon, men hvem er det, der skal finansiere bl. a. Københavns merforbrug? Det er f. eks. Bornholm, der skal bidrage med ca. 10 pct. af de penge, der overføres fra provinsen, selv om man kun har 1 pct. af befolkningen. Dette er virkelig hårdhudet og hårrejsende udligningspolitik.

Filosofien bag det er, at man nu yderligere vil fremme den økonomiske nivellering, reducere spredningen i beskattningen kommunerne imellem, men det kan ikke undgås, at en sådan nivelleringspolitik betegner en udhuling af de enkelte kommuners økonomiske selvstyre.

Vi tør heller ikke i kristeligt folkeparti udelukke, at de nye sociale udligningskriterier kan få en familiepolitisk negativ virkning, og sikkert er det i hvert fald, at kommuner med en stærkt traditionel kernefamiliestruktur bliver nødt til at betale til kommuner, hvis befolkning i højere grad har brudt med det traditionelle familiemønster og eksperimenterer med andre samlivsformer. Hvor rimeligt er dog det?

Jeg har også tidligere nævnt, at vi i kristeligt folkeparti er modstandere af, at man med denne lovgivning pludselig ophæver landliggerskatten og således fratager landligerkommuner et betydeligt indtægtsgrundlag.

Hvad angår de stillede ændringsforslag, vil vi undlade at stemme for dem. Vi anser det for umuligt uden et grundigt forarbejde at lave indgreb i det meget komplicerede tilskuds- og udligningssystem, der er som en slags korthus; begynder man at pille ét kort ud, så falder måske det hele.

Vi vil stemme imod lovkomplekset ved tredje behandling, fordi det er en urimelig behandling, regeringen her giver kommunerne, og fordi man efter vores mening udhuler det kommunale selvstyre.

Flygaard (DR):

Retsforbundet er som tidligere nævnt af den opfattelse, at bloktilskuddene bør ydes efter objektive kriterier, der i videst muligt omfang opfylder ideelle krav om konstaterbarhed, upåvirkelighed, årsagssammenhæng mellem kriterium og udgiftsbehov samt proportionalitet, således at udgiftsbehovet vokser i takt med kriterieværdien. Men det er nok helt klart, at man godt kan opstille en sådan række af ideelle kriterier, ideelle krav, men det er meget svært at få, om man så kan sige, alle kriterier til at trække på samme hammel, og så må man altså prøve på at finde frem til en eller anden løsning, der måtte være acceptabel.

Jeg vil gerne i relation til de stillede ændringsforslag sige, at den stilling, retsforbundet tager til ændringsforslagene, fremgår i det store og hele af betænkningen. Vi vil dog meget gerne i relation til forslag til lov om ændring af lov om generelle tilskud til amtskommuner og kommuner pege på, at vi lægger vægt på, at ændringsforslag nr. 1, stillet af et mindretal, hvor retsforbundet er med, bliver vedtaget. Vi vil også gerne komme med den bemærkning, at der her er et spørgsmål om, hvilket beskatningsgrundlag man skal have, men at vi jo også med de forslag, der ligger fra regeringens side med hensyn til at skabe en større grad af udligning ved at gå ned til de 100 pct., her står over for en afvejning.

For så vidt angår ændringsforslag nr. 2, stillet af SF, skal jeg oplyse, at det kan retsforbundet ikke stemme for.

De ændringsforslag, der er stillet fra fremskridtspartiets side – det er i relation til forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning, ændringsforslag nr. 2 og 3 – kan retsforbundet ikke stemme for. Vi kan heller ikke stemme for ændringsforslag nr. 1 til forslag til lov om ændring af lov om udligning i hovedstadsområdet.

Tang Sørensen (FP):

Der har i debatten her vedrørende disse fem lovforslag været talt meget om grundskyld i de enkelte kommuner, og jeg vil da meget, meget gerne herfra give hr. Fogh Rasmussen fuldstændig ret i, at der i dette lovforslag ikke ligger noget forøget incitament til, at kommunerne skal opskrive den kommunale grundskyldpromille, men det kunne

[Tang Sørensen]

jo være, der var andre ting, der kunne foranledige kommunerne til at finde på disse tanker, og jeg synes, fremskridtspartiet ved deres spørgsmål i udvalget har forsøgt at vise, at disse muligheder er til stede.

Det er klart, at med det stigende skatte-tryk, som er ude i kommunerne, og som man må forvente vil ske, når vi går i gang med budgetbehandlingen til september måned, er der i en lang række af kommuner ud over dette land »svage sjæle«, der kunne finde på at anvende en stigende grundskyldpromille til at reducere den direkte beskatning. Det finder jeg i hvert fald ville være særdeles uheldigt. For hvem kommer til at bære disse stigende grundskyldpromiller? Det gør det erhverv, som efter min og mange andres opfattelse i øjeblikket og sandsynligvis også i den kommende tid vil stå over for uhyre store vanskeligheder. Jeg finder ikke, det kan være rimeligt, at man ude i kommunerne kan spekulere i grundskyldpromillerne, og derfor havde jeg gerne set – men det er måske også kun et fromt ønske – at man fra venstres side, som jo er et parti, der har haft dybe rødder i landbruget og vel også har det stadig væk til en vis grad, kunne have gjort noget for, at det ikke var så let for kommunerne at spekulere i stigende grundskyldpromiller. Jeg er sikker på, at efter den debat, der har været her i folketinget, og efter de skrivelser, der har været, er der flere og flere ude i kommunerne, der vil få øjnene op for, at det er en foreliggende mulighed at spekulere i stigende grundskyldpromiller, og det må jeg for mit eget vedkommende og for den stand, jeg kommer fra, meget stærkt fraråde.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg vil godt have lov til at gøre nogle enkelte bemærkninger, navnlig i anledning af, hvad venstres ordfører var inde på med hensyn til forskelle i grundværdier. Venstres ordfører nævnte, at grundværdierne var steget stærkere i Vestdanmark end i Østdanmark ved 16. almindelige vurdering, og derfor ville det betyde, at der ville blive større skatter i Vestdanmark, hvis den nuværende ordning kom til at fortsætte.

Hvad er det, der er sket? Der er sket det ved 16. almindelige vurdering, at forskelle er blevet rettet op. De var der, således at skatterne var højere i Østdanmark ved 15. almin-

delige vurdering, og der kan være mange grunde til, at de forskelle blev rettet op ved 16. almindelige vurdering. Men dengang skatterne var højere i Østdanmark, blev der ikke taget hensyn til disse ting, og jeg kan da i og for sig spørge: hvordan vil det gå ved 17. almindelige vurdering, hvis der skulle være en forskel mellem forskellige dele af landet? Skal man så til at fordele om på ny? Det er da vist en ejendommeligt betragtning.

I øvrigt nævnte hr. Fogh Rasmussen, at det kun var beskatningsgrundlaget, man udlignede, ikke skatteprocenterne, der stadig væk var overladt suverænt til kommunerne. Det er da sandt, men kendsgerningen er jo bare den, at det, der sker nu, vil være, at en lang række kommuner nødvendigvis må udskrive større skatteprocenter, fordi man udligner på en anden måde på beskatningsgrundlaget. Det er da et problem, om det ikke skulle have været dyrket langt, langt mere, end vi har kunnet gøre det på disse ganske få dage. Efter lovforslaget bliver virkningen for Københavns kommune 264,5 mill. kr., hvis nu ellers det grundlag, det hviler på, kommer til at holde. Jeg hører til dem, der fuldt ud anerkender, at der er blevet stillet et ændringsforslag, der betyder, at Københavns kommune får det beløb, der står i det materiale, vi oprindeligt så, og ikke et beløb, der antagelig – ministeren har ikke kunnet svare på det, men der er spurgt om det – måske kunne komme til at ligge på omkring 115 mill. kr., og så havde der så sandelig ikke været tale om guldregn over København; det er der for øvrigt heller ikke med de 264,5 mill. kr.

Alt dette er jo sat i gang på grundlag af det arbejde, som Københavns kommune har gjort, hvor man har påvist, at der netop i denne centerkommune var et særligt behov for at få en anden form for udligning. Men deraf følger jo ikke, at det skal gøres på den måde, det er gjort her, hvor det stort set trækkes ned over hovedet på os alle sammen. Der er andre byer end København, men jeg skal lade være med at gentage, hvad jeg sagde ved første behandling. Jeg kommer selv fra en by – Frederiksberg – der kommer til at mærke disse ting, og der er andre byer i hovedstadsområdet, der kommer af med betydelige bidrag, yderligere tilskud, ved det, der sker her. Det er ikke drøftet med de pågældende, og det finder jeg er uantageligt. Der

[Hagen Hagensen]

er sket det, at man, dagen før lovforslagene fremsættes her i tinget, har indkaldt repræsentanter for de kommunale organisationer, og de har i hovedtræk fået at vide, hvad der nu forestod. De har ikke haft chance for overhovedet at sætte sig hen og beregne og være med til at drøfte, om det nu var det rette, det, der skete her.

Jeg kan ikke lade være med at sige her, at den hovedstadsudligning, der nu kommer til at ske med en betydelig højere procent af beskatningsgrundlaget, burde have været drøftet meget nøje med alle de implicerede parter. Det er flere amter og en række kommuner, der nu kommer til at bære ved til bålet.

Der er heller ingen tvivl om det, der har været nævnt af mange heroppefra i dag, at om ikke der er et incitament, så er der dog en latent opfordring til en række kommuner til at ændre på fordelingen mellem personlige skatter og grundskatter med den følge, at de kan opnå et større tilskud og nedsætte de personlige skatter.

Det gælder med det gamle ord, at den, der kommer først til mølle, får først malet, og der skal nok være nogle stykker, der spænder for og kører til mølle og ser at få det klaret. Jeg erkender, at hvis alle gør det, er der ikke noget ved det, men de, der kommer først, får en chance, der egentlig er uhørt.

Jeg tror, det er en helt forkert måde, det sker på. Det er jo, som det er sagt af flere, ikke noget, der haster. Hvorfor skal det dog trækkes ned over hovedet på os alle sammen i løbet af nogle få dage, når vi lige så godt i ro og mag kunne sidde og gennemgå tingene og få noget fornuftigt ud deraf? Det kan der komme, det er der ikke spor tvivl om. Der kan også komme det, man gerne vil have, nemlig noget rimeligt. Men det viser jo, at det ikke er lagt op på en rette måde. Ministeren har måttet stille ændringsforslag, der klart viser, at det, man havde beregnet det hele på, var faldet sammen som et korthus, og det ville have været at stikke blå i øjnene på dem, der troede på, at de skulle have noget. Det fik de ikke. Der er en fejl, der er blevet rettet for Københavns vedkommende. Jeg synes, det er i orden, at den bliver rettet, for ellers havde det set helt galt ud. Men der er en række fejl i øvrigt, der ikke er blevet rettet, om end det, der er sket med ændringsforslaget om landligger-skatten, betyder nogle

millioner kroner sparet for den kommune, Frederiksberg, hvor jeg hører til.

Men alt i alt vil jeg sige, at det er forunderligt, at en så stor ting, som der er tale om her, virkelig skal jaskes igennem på den måde, det sker. Vi har jo ikke under udvalgsarbejdet, selv om jeg erkender, der er kommet hurtige svar, fået virkelig at vide, hvad det drejer sig om, og vi har ikke haft skygge af chance for overhovedet at sætte os ind i enkelthederne og dermed bedømme, om alle de vægte og kriterier, og hvad ved jeg, nu er de rette, eller om der om føje tid skal laves om på dem for at få det ønskemål ud af det, som man vil have. Det er jo det, der er sket: man har stillet resultatet op, og så har man regnet tilbage. Det var den fremgangsmåde, som vi i gamle dage, da jeg gik i skole, brugte. Vi fandt frem til det facit, det skulle blive, og regnede så tilbage. Det kaldte vi for at snyde, og det er da problemet, om ikke en stor del af Danmarks befolkning rundt om i kommunerne, navnlig dér, hvor de kommer til at mærke dette, vil føle, at vi har kigget i facitlisten, at vi har snydt.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Jeg skal først takke ordførerne for de interessererede bemærkninger, som man er fremkommet med, og for det arbejde, man har gjort i udvalget. Der har været rejst en lang række spørgsmål i forbindelse med behandlingen, som vi fra indenrigsministeriets side har bestræbt os på at besvare så hurtigt og godt som muligt for derved at give den bedst mulige baggrund for en stillingtagen til forslagene.

Det har fra flere sider været beklaget, at tiden har været knap, det har vi tidligere diskuteret i forbindelse med første behandling. Det er givet, at det havde været ønskeligt, hvis man havde haft længere tid til rådighed, men det har som bekendt ikke været muligt.

Jeg finder imidlertid, at der alligevel er sket en ganske god belysning af perspektiverne i forslagene. Der har jo derudover også været kraft og tid til at belyse en række ting, som ikke direkte havde sammenhæng med de fremsatte forslag, men forfulgte andre hovedideer om, hvad der skulle ske på det kommunale eller det sociale område. Derved håber jeg, at der også er sket en belysning af de

[Indenrigsministeren]

interessesfelter, som medlemmer i udvalget kan have.

En af de ting, som er fremgået af debatten omkring disse forslag både her i dag, i dagspressen og tidligere, er spørgsmålet om, hvorvidt der har været en usikkerhed knyttet til de beregninger, som lovforslagene hviler på. Man har sågar brugt udtrykket »regnefejl« i en lidt stærk offentlig omtale af disse ting.

Jeg vil gerne tage afstand fra udtrykket »regnefejl«. Der er altid i forbindelse med det grundlag, sådanne forslag er udarbejdet på, og de forudsætninger, som er gjort, en vis usikkerhed. Vi ved f. eks., at de skattetryk, som er angivet som resultatet af denne samlede buket af forslag, er angivet i forhold til de skattetryk, som vi kender fra budgetterne for 1979. De hviler på de budgetter for 1978, som blev lagt i efteråret 1977. Da vi ved, at budgetteknik, forudsætninger for budgetterne, skøn med hensyn til kommende indkomstudvikling osv. varierer fra kommune til kommune, har jeg ved flere lejligheder givet udtryk for, at ingen må tage disse beregnede skattetryk for 1979 med så stor en sikkerhed, at de mener, at en forøgelse på 0,10 ikke kan gå hen og blive 0,20 eller 0,30 eller en anden tilsvarende usikkerhed i disse tal.

Det er grunden til, da denne usikkerhed naturligvis er særlig følelig inden for hovedstadsudligningen, hvor man arbejder med en stærkere udligning på indkomstgrundlaget end i det øvrige land, at det har været skønnet nødvendigt at indføje budgettallene i det ændringsforslag, som jeg har stillet, for at give kommunerne en højere grad af sikkerhed for den budgetbehandling, som skal finde sted nu, og give dem det endelige resultat allerede nu af hensyn til netop den kommende budgetlægning.

Tilsvarende gælder med hensyn til det ændringsforslag, jeg har stillet om overgangsbestemmelserne vedrørende landliggerskattens bortfald. Som f. eks. hr. Hagen Hagensen har været inde på det, så sikrer dette ændringsforslag, at den delelinje for skatten, den 1. januar 1980, som har været tilsigtet, også bliver realiseret, og derigennem sikrer man, at det, der har været lovforslagets forudsætninger på dette punkt, også vil komme til at falde således ud.

Et tredje emne, som har været gennemgående i mange ordføreres indlæg her, har væ-

ret spørgsmålet om grundbeskatningens udvikling på baggrund af disse forslag. Der har også været bragt mere principielle og generelle synspunkter vedrørende grundbeskatning ind i billedet, og det er naturligt, for det er en gammel tradition i dansk politik, at grundbeskatning er der stor interesse for. Jeg synes også selv, at det er et interessant emne.

Det har været fremhævet, at disse forslag kunne forlede en kommunalbestyrelse til at søge at lægge trykket mere på grundbeskatningen end på indkomstbeskatningen og andre indkomstformer. Jeg tror ikke, at man har ret i dette. Jeg tror, at det forholder sig sådan, at den beslutning, man træffer i den enkelte kommunalbestyrelse om vægten af den ene skatteform i forhold til den anden, det er noget, der primært hviler på en politisk opfattelse af, hvilken vægt de enkelte bestanddele bør have.

Man kan ikke ud fra en teoretisk betragtning, som er blevet anlagt med hensyn til dette, afvise, at der foreligger en mulighed for at påvirke udligningsmekanismer i forhold til andre kommuner og mekanismer i forhold til statens økonomi gennem en varieret vægt på grundskatter i forhold til andre indkomstkilder i kommunen. Men hele dette spørgsmål er ret så kompliceret. Det gælder derfor også, at det ændringsforslag, der er stillet fra fremskridtspartiets side, ikke – det udgiver det sig næppe heller for – er udtryk for en fuldstændig korrektion af denne situation. Jeg vil advare imod, at man træffer en forhastet beslutning på dette grundlag. Jeg tror, det er et interessant emne, som kan og formentlig også bør dyrkes videre i det udvalg vedrørende kommunernes finansieringsgrundlag, som er bebudet nedsat som en videreførelse af arbejdet med disse og andre problemer.

Jeg tror, at når man går ned i enkelthederne i det problem, som det omtalte ændringsforslag er udtryk for, så vil man finde, at de mekanismer, som er indeholdt i problemet, er mere komplicerede, end det umiddelbart ser ud. Jeg tror f. eks., at man skal ind i vurderinger af, hvilken vægt fradragsmuligheden for kommunale skatter har i forskellige kommunetyper. Den vil utvivlsomt vise sig at variere en del, afhængig af boligstruktur, erhvervsstruktur, om det er en centerkommune, eller om det er en kommune, hvor de erhvervsdrivende også bor i kommunen, osv.

[Indenrigsministeren]

Hertil kommer, at jeg tror, der specielt i hovedstadsområdet vil vise sig at være nogle afledede virkninger ud over dem, som ændringsforslaget direkte tager sigte på, afledede virkninger i forbindelse med boligsikringsordningen, mellemværendet mellem kommuner og stat i det spørgsmål, og mellemværendet i form af en udligningsordning inden for hovedstadsområdet eller dele af hovedstadsområdet for disse udgifter.

Derfor vil min anbefaling være, at man vurderer disse ting videre og søger at komme nærmere ind til problemets egentlige karakter, inden man tager stilling til et forslag, der skal korrigerer for det.

Et andet emne, som har været tværgående i debatten, er spørgsmålet om hjælp til de områder, der enten har et højt skattetryk eller som følge af omlægninger her – særfor sorgens udlægning har specielt været nævnt, og det er en af de vigtigste forskydende faktorer i det samlede billede – kommer i en vanskeligere situation end hidtil. Det har vi også drøftet i et samråd i udvalget, og jeg har her givet udtryk for, at den forhøjelse af puljen for tilskud til særlig vanskeligt stillede kommuner fra ca. 15 mill. kr. til 50 mill. kr., som er indeholdt i forslagene, er tænkt anvendt i forbindelse med de to kategorier af kommuner, som jeg her har beskrevet.

Det har også været nævnt i denne sammenhæng, om der kunne gives tilskud af denne pulje til amtskommuner. Amtskommuner er ikke udelukket efter teksten, men jeg må sige om det, at amtskommunerne økonomisk har en sådan tyngde, at det i almindelighed ikke er hensigtsmæssigt at nedbringe skattetrykket i en hel amtskommune ved hjælp af disse sparsomme midler. Hvis disse midler skal have den rigtige virkning ud fra de kriterier, jeg har anført, så vil det være tilrådeligt, tror jeg, at man i første række ser på enkelte primærkommuner, som opfylder kriterierne.

Jeg vil i øvrigt sige om det, at det er vanskeligt på nuværende tidspunkt at give noget tilsagn med hensyn til, hvilke enkelte kommuner der kan komme i betragtning, fordi vi jo nødvendigvis må se, hvordan tallene falder ud senere på sommeren, sådan at vi så vidt muligt er i stand til at bedømme den enkelte kommunes situation rigtigt. Jeg har givet udtryk for, som det også er afspejlet i udvalgets betænkning, at jeg særligt med

henblik på Bornholm er positivt indstillet til at korrigerer nogle af de skævheder, som ganske utilsigtet er opstået for netop dette område i forbindelse med disse omlægninger.

Om et ændringsforslag, som jeg forstår er stillet af socialistisk folkeparti alene, hvorefter man tænker sig at øge den generelle udligning fra 50 til 55 pct., vil jeg sige, at et sådant forslag vil jo i det omfang, man skal respektere forudsætningen om statsfinansiell neutralitet, bevirke, at et tilsvarende beløb skal tages fra bloktilskudspuljen, og jeg beder om, at man eftertænker, at virkningen af en sådan omlægning kun tilsyneladende vil hjælpe de fattigste kommuner i landet. Hvis man tager et sådant beløb fra bloktilskudspuljen, så vil det i særlig grad ramme netop de fattige kommuner, som man sikkert tilsligter at hjælpe med forslaget, og det har sammenhæng med, at kommuner med et lavt indkomstgrundlag relativt har den største del af deres indkomstgrundlag i form af bloktilskuddene. Derfor skal man være varsom med en tankegang som den, der er beskrevet her. Jeg må tage afstand fra forslaget.

Hr. Honoré fra kristeligt folkeparti anlagde en særlig betragtning i forbindelse med forslagene, idet han anførte – ganske vist knap så stærkt i formuleringen som ved første behandling – en formodning om, at man med disse forslag ville kunne svække kernefamilien. Jeg tror, at hr. Honoré dels tager fejl i sin vurdering af forslagernes virkning, dels nok også vurderer forslagene geografisk for snævert. Jeg beder hr. Honoré erindre sig, at Jylland under ét med disse forslag praktisk taget er i balance, og jeg tror at turde sige, at den kernefamilie, som hr. Honoré og mange andre er tilhængere af, også trives i Jylland. Jeg tror derfor, at hr. Honoré ved nærmere eftertanke vil komme til den erkendelse, at hans synspunkt ikke er funderet særlig stærkt.

Jeg skal samlet om alle de indlæg, der har været, og det arbejde, der har været gjort i udvalget, sige tak for den interesse, som har været vist. Vi må erindre os, at et arbejde som det, der her er til behandling, jo ikke er udtryk for noget, der skal forblive stående i den form for altid. Der vil altid i et samfund ske forskydninger, som gør det rimeligt at vurdere på ny, om man har ramt rigtigt ved udformningen af de enkelte bestemmelser. Det vil også være tilfældet i fremtiden, og

[Indenrigsministeren]

derfor vil folketinget også i fremtiden få mulighed for at bedømme disse ting og i givet fald vurdere, om en justering af den ene eller den anden af disse mekanismer kan være rimelig.

Jeg har naturligvis også sporet her i dag, at der hos en række partier er helt andre principielle opfattelser af, hvordan denne opgave burde løses. Jeg har ikke set som min opgave at gå ind i en principiel diskussion med ordførerne for de partier, som har anlagt helt andre principper for deres tankegang end den, som regeringsforslagene er udtryk for. Jeg siger kun for en ordens skyld, at den omstændighed, at jeg ikke til hr. Freddy Madsen, hr. Tyroll og andre har givet detaljerede kommentarer til de tanker, som de har fremsat, ikke er udtryk for tilslutning fra min side.

Thorndahl (FP):

Jeg vil godt bede ministeren om over for folketinget at bekræfte, at ændringsforslag nr. 5, som ministeren har stillet til lovforslaget om hovedstadsudligning, i realiteten kommer til at belønne de kommuner, der har underbudgetteret deres indtægter for 1978, og omvendt straffer de kommuner, der har budgetteret korrekt eller har overbudgetteret indtægterne for 1978. Det synes jeg det er rimeligt at vi får ministerens bekræftelse på.

Så har ministeren også kommenteret det mulige incitament, der kunne være til af hensyn til udligningsordningerne at forstærke grundbeskatningen på indkomstbeskatningens bekostning. Jeg har den opfattelse, at incitamentet ikke er blevet forøget med de fremsatte lovforslag. Men der ligger efter min opfattelse – og det forstår jeg også at ministeren i hvert fald i princippet er enig i – nogle klare urimeligheder, nogle klart urimelige bivirkninger, ved den eksisterende ordning, som altså i det, så vidt jeg kan se, mest karakteristiske tilfælde medfører, at Albertslund kommune over udligningsordningerne får en 4–5 mill. kr. på de andre kommuners bekostning. Det vil jeg også godt bede om ministerens kommentarer til. Det er sikkert tænkeligt, at der ikke sker nogen skærpelse i væsentligt omfang af grundbeskatningen, men det ændrer ikke det forhold, at der nok er et sted mellem 10 og 30 kommuner, der får betragtelige beløb overført på denne må-

de, fordi de kunstigt nedskriver beskatningsgrundlaget. Det synes jeg nok at ministeren skylder en mere direkte kommentar til.

Så vil jeg selvfølgelig udtrykke min tilfredshed med, at ministeren har tilkendegivet, at han i hvert fald, sådan forstod jeg det, i princippet er enig i de synspunkter, der ligger bag vore ændringsforslag, der netop ville tage dette ud af mekanismen. Jeg har også med tilfredshed noteret mig, at ministeren påregner, at disse synspunkter vil indgå i det videre udvalgsarbejde med tilskuds- og udligningsordningerne.

Jeg vil godt sige videre om ændringsforslag nr. 5 til lovforslaget om hovedstadsområdeudligning, at jeg finder i og for sig, at ordføreren for Danmarks kommunistiske parti hr. Freddy Madsens holdning var helt klar. DKP er mod de generelle tilskud, og derfor kan man selvfølgelig også principielt være helt klart for ændringsforslag nr. 5, for det lægger gift for rimeligheden i og baggrunden for bloktilskudsordningerne.

Jeg opfatter det på den måde, at det ændringsforslag nr. 5, som ministeren har leveret, giver et grundskud til den respekt, der måtte være omkring de generelle tilskud ude omkring i kommunerne, tilliden og respekten for objektiviteten – så kan man diskutere graden af objektivitet. Det er helt klart, at det forhold, at de kommuner, herunder specielt Københavns kommune, der har foretaget en underbudgettering af indtægterne, bliver belønnet med betragtelige millionbeløb på et grundlag, som karakteriserer sig selv som objektivt, vil medføre, at en række andre kommuner vil tabe respekten for og tilliden til det tilskuds- og udligningssystem, der er tilvejebragt.

Jeg synes faktisk, at ministeren ikke har overvejet de principielle konsekvenser på længere sigt af dette ændringsforslag, og jeg stillede derfor i denne forbindelse i mit første indlæg en række spørgsmål.

Jeg vil godt samle det op på den måde, at jeg vil bede ministeren om direkte at tilkendegive, at kommunerne, når de foretager den afgørende budgetforhandling og -beslutning her i september, ikke bliver belønnet for en underbudgettering, når de skal se frem til perspektiverne for 1981. Jeg synes, det er vigtigt for kommunerne, at de herindefra, både fra regeringen og fra folketinget, får en garanti for, at de ikke også i 1981 vil blive

[Thorndahl]

belønnet for at foretage en underbudgettering.

Så stillede jeg et konkret spørgsmål til ministeren i forbindelse med Københavns kommune. Det besvarede ministeren ikke, så jeg skal tillade mig at gentage det og også gentage forudsætningerne for spørgsmålet.

Københavns kommune har gennem en årrække og senest gennem den publikation, man offentliggjorde i 1977, om bloktilskud og andre udligningsordninger, meget stærkt markeret, at Københavns kommune specielt i relation til de øvrige kommuner i hovedstadsområdet, er karakteriseret af en relativt beskedne andel af de erhvervsaktive grupper, altså skatteydere, mens man har en tilsvarende større andel af grupper, der har behov for social bistand og andre ydelser, som belaster det kommunale budget. Kort sagt, man lå under gennemsnittet, når det drejede sig om indtægter, men man lå klart over gennemsnittet, når det drejede sig om de reelle udgiftsbehov.

Ved den foreslåede skærpede udligning for hovedstadsområdet, som ministeren har foreslået, ved vi, at konsekvensberegningen på basis af budgettallene for 1978 viser, at Københavns kommune får en skattelettelse på 1 ½ pct. Så har vi forsøgt i udvalget at vurdere, hvad der vil ske, når vi foretager fuld udligning både på indtægts- og på udgiftssiden. Det er også et check på, hvor godt systemet egentlig er, det er klart. Jeg kan i hvert fald ikke forestille mig det, men hvis ministeren har en forestilling om, at man kan foretage en form for overudligning, så vil jeg da gerne høre det her. Men ellers må jeg med den fantasi, jeg er i besiddelse af, standse ved den fulde udligning og sige: ja, man kan altså kun udligne 100 pct. på indtægtssiden, på beskatningsdelen, og man kan kun udligne 100 pct. på udgiftssiden, og når man har gjort det og gennemført beregninger på det eksisterende system, så kan vi altså konstatere – det er ikke bestridt – at Københavns kommune i forhold til de øvrige kommuner i hovedstadsområdet får en skattestigning.

På dette grundlag er det selvfølgelig af politisk interesse, også for at få målt systemets værdi, at få ministerens tilkendegivelse af, om det så kan tages som udtryk for – der er kun to logiske muligheder – enten at systemet er stærkt fejlbehæftet, det er ét svar, eller at Københavns kommunes vurdering af deres

egen indtægts- og udgiftssituation i forhold til de øvrige kommuner i hovedstadsområdet er helt forkert. Jeg synes faktisk, at ministeren bør give en tilkendegivelse herom over for folketinget, og der er altså efter min opfattelse kun to logiske svar på den konsekvens, vi har fået belyst ved 100 pct. udligning, set i relation til Københavns kommunes egne synspunkter.

Så skal jeg lige for god ordens skyld sige, da retsforbundets ordfører, hr. Flygaard, omtalte ændringsforslag nr. 3 til lovforslaget om den kommunale udligning som et ændringsforslag stillet af fremskridtspartiet, at det ikke er korrekt. Det er stillet af socialistisk folkeparti; det fremgår også af et omdelt rettellesblad.

Freddy Madsen (DKP):

Jeg må sige, at ministeren kommer overordentlig let omkring vanskelighederne, og det er måske forståeligt i denne situation.

Ved førstebehandlingen forleden og ved andenbehandlingen i dag har jeg gentaget det standpunkt, som jeg også har fremført nogle gange over for finansministeren, at der i de senere år er foregået en markant overvæltning af byrder fra staten til kommunerne. Så er det jo en lidt flot bemærkning, at indenrigsministeren nu klarer sig med at stå og sige, at det, at han ikke svarer på spørgsmålene, ikke betyder, at han er indforstået med dem. Så let synes jeg ikke en minister kan klare sig i en sådan sag.

Jeg vil gerne spørge ministeren rent ud, om han vil bestride, at der i de senere år er foregået en markant overvæltning af byrder fra staten til kommunerne.

Honoré (KrF):

Ministeren afviste de familiepolitiske overvejelser, jeg gav udtryk for, men det var med en mærkelig argumentation og delvis uden nogen argumentation. Det var noget med, at Jylland var i indbyrdes balance. Jeg kan ikke se, at det har noget med sagen at gøre. I bemærkningerne til lovforslag nr. L 220 er ministeren jo selv inde på nogle overvejelser i denne retning, hvor det i afsnit II. 1. c. hedder:

»Det må anses for lidet sandsynligt, at kommuner og amtskommuner ved påvirkning af antallet af enlige ældre og børn af

[Honoré]

enlige forsørgere vil søge at påvirke deres andel af tilskuddene.«

Man er altså selv inde på disse overvejelser. Man begrundes ikke, hvorfor man anser det for lidet sandsynligt, men problematikken burde ikke være ny for ministeren.

Jeg mener ikke, at ministeren kan bestride, at de nye sociale kriterier for det første betyder, at den enkelte kommune, hvad angår tilskud, får økonomisk fordel af at få flere enlige forsørgere og enlige over 65 år. Det må være ubestrideligt rigtigt, det er jo det, der er hele filosofien i det. For det andet kan det ikke bestrides, at hvad angår udligningsordningen i hovedstadsområdet, skal de kommuner, der har procentuelt flere kernefamilier, flere ægteskaber, betale til kommuner med færre kernefamilier, færre ikke-opløste ægteskaber. Det må være ubestrideligt.

Alfred Andersen (SF):

Der har været talt så meget om den hurtige måde, disse lovforslag skulle hastes igennem på, og det er der kommet mange vrede ord om. Nu har ministeren svaret på, hvad årsagen er. Det er sådan set, at regeringen har satset på, at lovforslagene skal se sådan ud, den ønsker ikke ændringer, det har den jo vist her, den vil ikke tage imod ændringsforslag, og så har man selvfølgelig konkluderet: hvad skal man i det hele taget have ret meget udvalgsarbejde for, når den ikke vil tage imod nogen af oppositionens ændringsforslag?

Jeg vil gerne sige til indenrigsministeren med hensyn til det ændringsforslag, som vi har stillet, om at forhøje procenten fra 50 til 55, at vi jo allerede ved første behandling har sagt, at vi ikke mener, at dette forslag nødvendigvis skal være statsfinansielt neutralt. Vi mener netop, at der er så mange uløste problemer forbundet med dette forslag, at man nok bør regne med, at staten skal give nogle penge til dette forslag.

Grove (KF):

Vi har i udvalget prøvet at få svar af ministeren. Vi har her i salen prøvet at få svar af ministeren. Det er jo ikke muligt at få et svar. Ministeren holdt en meget lang tale, men gav egentlig ikke svar på noget som helst. Det viser lidt af de vanskeligheder, der

har været med at få gennemarbejdet disse lovforslag.

Når ministeren siger, at et skøn er årsag til det, og at det ikke er regnefejl, der er tale om, så kunne man jo fristes til at spørge ministeren: inden for hvilket område ligger et skøn? Efter de tal, jeg har fået oplyst, så er det altså sådan, at forslaget nu vil give 264 mill. kr., men havde vi kørt på regnskabstallene, så ville det have givet 115 mill. kr. Det er altså et skøn, der ligger derimellem. Er det i den størrelsesorden, alle skønnene ligger i det lovforslag, så kan det i hvert fald gå meget fra hinanden, inden man bliver færdig med det. Jeg synes, det er helt urimeligt at argumentere på den måde fra ministerens side.

Ministeren brugte også en anden vending her i dag. Om fremskridtspartiets ændringsforslag med hensyn til grundskylden siger ministeren: det kan man sandelig ikke tage stilling til, man skal ikke træffe forhastede beslutninger. Det var ordene. Man bør hellere vente og se og vurdere det nøjere. Hvad derimod angår hele komplekset af lovforslag, forlanger ministeren, at vi skal træffe forhastede beslutninger uden at vente og se, uden at få undersøgt noget som helst. Det er en argumentation, der ikke er til forståelse for oppositionen i hvert fald, men det er måske det, regeringen lever højt på.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Hr. Thorndahl stillede nogle spørgsmål til mig i sin replik. Han spurgte, om det var sådan, at ændringsforslag nr. 5 vedrørende hovedstadsudligningen ville komme de kommuner til gode, som havde underbudgetteret, og være en ulempe for dem, der havde overbudgetteret. Sådan opfattede jeg spørgsmålet. Det kan vel ikke benægtes, at det forholder sig sådan. Men jeg vil i øvrigt ikke anlægge nogle moralske betragtninger over for kommunerne, om hvad der er værst, at underbudgettere eller overbudgettere. Det ideelle må vel være, at en kommune rammer så tæt som muligt på det, der senere viser sig at blive regnskabsresultatet.

Når vi nu for 1980 anvender budgettallene, er det ud fra ønsket om at sikre, at man har så stor en nøjagtighed som muligt allerede på nuværende tidspunkt med hensyn til de kommende budgetter. Dette er en en-

[Indenrigsministeren]

gangsforanstaltning. Hr. Thorndahl rejste som et særligt problem, om dette ændringsforslag ville kunne påvirke kommunernes budgetlægning ved den kommende budgetlægning i september i retning af, at man ligesom disponerede efter den ene eller den anden mekanisme. Det vil jeg advare kommunerne imod at gøre, fordi det netop er en engangsforanstaltning. I fremtiden er vi ovre på den rene mekanisme.

Må jeg sige for en ordens skyld, at hvis enkelte kommuner disponerer således, at man lægger mere vægt på grundskylden i forhold til andre indkomstkilder, så kan den enkelte kommune naturligvis få en fordel af det, vel at mærke så længe den enkelte kommune er omtrent alene med tankegangen. Hvis det skulle vise sig at blive et mere udbredt fænomen, forsvinder fordelene jo tilsvarende.

Endelig var der spørgsmålet om virkningen af en 100 pct. udligning, såvel på indkomstudligningssiden som hvad angår udgiftsbehovudligningen. Vi har drøftet i udvalget, hvad der var den egentlige forklaring på, at København ved en sådan fuld udligning ville falde ud med et lille – og jeg understreger et lille – minus. Det hang sammen med, at det er en udligning både på indtægtssiden og på udgiftsbehovssiden, der er tale om i den teoretiske tankegang, som hr. Thorndahl har forfulgt. Det resultat, som beregningerne viste, har sin forklaring i, at Københavns befolkningsmæssigt har en anden sammensætning end andre kommuner, som man kan finde en sammenligning med.

Om vægte og vurderinger og andre ting i forbindelse med en sådan mekanisme er ramt fuldstændig rigtigt, det kan man da altid diskutere. Det var meget interessant at få en sådan gennemregning af det tankeeksperiment og se, hvad det ville føre til, men jeg tror ikke, jeg vil kunne følge hr. Thorndahls ønske om at bekræfte, at det er udtryk for, enten at systemet er forkert, eller at der foreligger en forkert vurdering fra Københavns side.

Hr. Freddy Madsen var ikke tilfreds med, at han ikke fik kommentarer til alle sine interessante tanker i forbindelse med indlægget her, men spurgte så igen, om jeg ville bestride, at der var sket en overvæltning fra statens side til kommunerne. Så enkelt er problemet ikke. Sandheden er vel, at der på

samme tid er sket det, at staten igennem sin lovgivning har pålagt kommunerne en række nye opgaver, og at man sideløbende med det ved lokale beslutninger har ønsket at udvide sin aktivitet i kommunerne. Derfor er det ikke et enten-eller. Man vil ikke kunne konkludere og sige, at det stigende skattetryk i kommunerne er et udtryk for en statslig overvæltning. Der er et element af overvæltning fra statens side, men der er sandelig også et meget kraftigt element af lokale beslutninger om at forbedre sit serviceniveau, og det er den samlede effekt at disse to ting, som fører til, at de kommunale budgetter har været stigende.

Hr. Honoré var på ny inde på kernefamilie situation. Jeg opfattede hr. Honorés indlæg på den måde, at han mente, at jeg med mine forslag ville straffe de kommuner, hvor kernefamilien var fremtrædende. Det var på baggrund af den tankegang, jeg fremførte, at meget betydelige områder her i landet, hvor kernefamilien – det tror jeg vi er enige om – er fremherskende, ikke bliver straffet i forbindelse med disse omlægninger. Jeg tror, hr. Honorés betragtninger må hvile på en snæver geografisk baggrund, nemlig den nærmeste omegn af hovedstaden.

Når vi i bemærkningerne har brugt udtrykket, at det er lidet sandsynligt osv., så er det kun udtryk for en forsigtig udtryksmåde. Jeg beder om, at man opfatter det i den ånd, hvori det er skrevet. Vi anser det ikke for sandsynligt, at det vil påvirke disse betragtninger. Men vi skal naturligvis være forsigtige med hensyn til forsigtig sprogbrug i fremtiden, når det kan give anledning til misforståelser.

Jeg har forstået hr. Alfred Andersens replik omkring det af ham stillede ændringsforslag om at øge udligningen fra 50 pct. til 55 pct. sådan, at det ikke var hr. Alfred Andersens tanke, at den skulle være statsfinansielt neutral, men at den skulle være baseret på en statsudgift. Det giver mig en ekstra grund til at fraråde at stemme for hr. Alfred Andersens forslag.

Ordføreren for det konservative folkeparti, hr. Grove, spurgte om størrelsesordenen af den usikkerhed, som disse ting hviler på, og nævnede, at det for Københavns kommune skulle være i en størrelsesorden fra 265 mill. kr. ned til 115 mill. kr. Jeg vil på det bestemteste bestride, at en usikkerhed kan have den

[Indenrigsministeren]

størrelsesorden. Det er bl. a. på baggrund af den kritik, som hr. Grove har rettet, og hans beskyldninger om, at der var svære fejl i materialet her, jeg har taget konsekvensen og stillet et ændringsforslag, hvorefter vi det første år bygger på budgetgrundlaget i stedet for den senere på året konstaterede faktiske indkomst. Derfor burde hr. Grove være taknemlig for, at man har taget denne konsekvens, i stedet for at fremføre med sine påstande om de betydelige usikkerheder.

(Kort bemærkning).

Thorndahl (FP):

Jeg vil gerne takke ministeren for, at han her over for folketinget har bekræftet, at det ændringsforslag nr. 5, ministeren har stillet til hovedstadsudligningsordningen, belønner de kommuner, der har underbudgetteret for 1978, mens det omvendt lader de kommuner, der har budgetteret korrekt eller overbudgetteret indtægterne, betale. Jeg tror, ministeren på den baggrund kan forstå, hvorfor fremskridtspartiets folketingsgruppe må stemme imod dette ændringsforslag.

Jeg takker også for oplysningen om, at det er en engangsforestilling. Det er altså kun noget, man oplever for budgetåret 1980, således at de kommuner, der foretager det afsluttende budgetarbejde i september 1979, ikke behøver at frygte, at der vil komme konsekvenser, hvis de tillader sig at budgettere korrekt for så vidt angår budgettet for 1980. Der vil ikke, når det drejer sig om udligningsordninger for 1981, blive tale om, at man vil benytte budgettal, men de regnskabsstal, der foreligger, og som afspejler de reelle behov og det reelle udgangspunkt.

Jeg vil også sige tak til ministeren for, at han så tæt, som det åbenbart var muligt, kom til den konklusion, som jeg også lagde op til, med hensyn til Københavns kommune, som har beskrevet sin situation i forhold til hovedstadsområdet andre kommuner sådan, at man på indtægtsiden var dårligere stillet end det store flertal af de øvrige kommuner, ligesom man på udgiftsbehovsiden også var dårligere stillet end flertallet af de andre kommuner. Når vi så ser, at man ved fuld udligning både på indtægts- og udgiftsiden på baggrund af det eksisterende system kan konstatere, at Københavns kommune opnår en moderat skattestigning, så er der –

det er altså min opfattelse, det vil jeg godt have lov til at gentage – kun to logiske svar på dette forhold, nemlig enten at det system, man bruger, er forkert, eller også at Københavns kommune helt klart har fejlvurderet sin egen indtægts- og udgiftssituation.

(Kort bemærkning).

Freddy Madsen (DKP):

Jeg skal takke ministeren, fordi det nu omsider lykkedes at få klemt så at sige ud mellem sidebenene på et regeringsmedlem, at vi altså har haft ret i de påstande, vi har fremsat. Selvfølgelig modererer ministeren sine udtalelser og siger, der er et element af overvæltning af byrder. Ja vist, hr. minister, er der et element af det. Det er helt konkret dokumenteret af Kommunernes Landsforening, og det har ministeren ikke bestridt i sine svar til udvalget, at det inden for de sidste to år er 1,6 pct., der direkte hidrører fra den økonomiske stramning. Det gentages i bilaget til budgetredegerelsen fra i går. Der er altså her tale om en ganske alvorlig overvæltning af byrder på kommunerne. Men dertil kommer, at det, indenrigsministeren betegner som service, jo også i høj grad er noget, der er pålagt kommunerne. F. eks. på daginstitutionsområdet, hvor bistandsloven indeholder klare udtalelser om, at kommunerne skal løse det problem, og hvor arbejdsministeren rejser land og rige rundt og siger, at det er ikke et spørgsmål om, hvorvidt kvinder kan stå til rådighed for arbejdsmarkedet, hvis de har børn, nej, det er en opgave for kommunerne at løse. Kom så ikke og sig, at regeringen ikke pålægger kommunerne noget også på dette område!

Det er spørgsmålet om krisen og de sociale udgifter i det hele taget. Det er det, der gør, at de kommunale skatteprocenter stiger. Det er først og fremmest statens ansvar. Det er rart, at vi nu også – i hvert fald i nogen grad – har fået regeringens erkendelse af det.

Jeg vil advare imod, at man går videre ad den vej og vælter nye byrder over på kommunerne.

(Kort bemærkning).

Honoré (KrF):

Jeg opfatter ministerens udtalelse som en indrømmelse af, at man inden for hoved-

[Honoré]

stadsområdet vil straffe de kommuner, der har et mere traditionelt familiemønster, og af, at ministeren nu er opmærksom på de problemer, som der gøres opmærksom på i bemærkningerne til ministerens eget lovforslag, og som rent konkret kan betyde, at dér, hvor en familierådgiver måske af privatøkonomiske grunde, altså af klienternes privatøkonomiske grunde, måtte være tilskyndet til at sige: lad jer skille, kan den pågældende socialrådgiver nu oven i købet måske forledes til at tilføje: hvis I lader jer skille, så får kommunen nogle flere penge fra bloktilskud og udligning.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Jeg vil gerne bestride hr. Honorés udlægning af mine udtalelser. Det er ikke sådan, at jeg erkender eller ønsker, at man med disse forslag straffer kommuner med et bestemt familiemønster og hjælper andre.

Det, der er situationen, er, at man i takt med en bred erkendelse af, at nogle enkelte grupper i befolkningen påfører kommunerne ganske særlige udgifter – nemlig børn af enlige forældre og enlige pensionister over 64 år – søger at hjælpe på økonomien i de kommuner, hvor man allerede har en bestanddel af disse i særlig grad kostbare beboere, set ud fra socialomkostningerne. Jeg mener, hr. Honorés tankegang er meget søgt, og den har intet at gøre hverken med motiverne for denne lovgivning eller de faktiske følger af den.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om generelle tilskud til amtskommuner og kommuner. (Lovforslag nr. L 220).

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes, idet 21 stemte for, 96 imod; 30 stemte hverken for eller imod.

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 om indsættelse af en ny paragraf

forkastedes, idet 20 stemte for, 101 imod; 26 stemte hverken for eller imod.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget gik herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning. (Lovforslag nr. L 221).

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2

forkastedes, idet 18 stemte for, 99 imod; 30 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 3

forkastedes, idet 7 stemte for, 102 imod; 39 stemte hverken for eller imod.

§§ 1 og 2 og lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget gik herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik derefter til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om udligning i hovedstadsområdet. (Lovforslag nr. L 222).

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes, idet 18 stemte for, 100 imod; 30 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2-4

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5

vedtoges med 97 stemmer mod 18; 33 stemte hverken for eller imod.

§ 1 med de foretagne ændringer og § 2 vedtoges uden afstemning.